

UREDBA (EU) 2017/2226 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 30. studenoga 2017.**

o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 77. stavak 2. točke (b) i (d) te članak 87. stavak 2. točku (a),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) U svojoj komunikaciji od 13. veljače 2008. pod naslovom „Priprema sljedećih koraka u području upravljanja granicama u Europskoj uniji” Komisija je naglasila da postoji potreba, u okviru Unijine strategije integriranog upravljanja granicama, za uspostavom sustava ulaska/izlaska (EES) s pomoću kojega se elektronički registrira vrijeme i mjesto ulaska i izlaska državljana trećih zemalja kojima je dopušten kratkotrajni boravak na državnom području država članica te izračunava trajanje njihova dopuštenog boravka.
- (2) Na sastanku održanom 19. i 20. lipnja 2008. Europsko vijeće istaknulo je važnost nastavka rada na razvoju Unijine strategije integriranog upravljanja granicama, među ostalim na boljoj primjeni modernih tehnologija radi poboljšanja upravljanja vanjskim granicama.
- (3) U svojoj komunikaciji od 10. lipnja 2009. pod naslovom „Područje slobode, sigurnosti i pravde za građane” Komisija je zagovarala uspostavu elektroničkog sustava za bilježenje ulazaka na državno područje država članica i izlazaka iz njega na vanjskim granicama radi osiguravanja učinkovitijeg upravljanja pristupom tom državnom području.
- (4) Na sastanku održanom 23. i 24. lipnja 2011. Europsko vijeće zatražilo je da se ubrza rad na „pametnim granicama”. Komisija je 25. listopada 2011. objavila komunikaciju pod naslovom „Pametne granice – opcije i put napretka”.
- (5) Europsko vijeće u svojim je strateškim smjernicama donesenima u lipnju 2014. naglasilo da je zbog schengenskog prostora, u kojemu osobe mogu putovati bez provjere na unutarnjim granicama, te povećanja broja osoba koje putuju u Uniju potrebno učinkovito upravljanje zajedničkim vanjskim granicama Unije kako bi se zajamčila snažna zaštita. Također je naglasilo da Unija mora upotrijebiti sva dostupna sredstva kako bi države članice podržala u njihovoj zadaći te da bi u tu svrhu trebalo na isplativ način osuvremeniti integrirano upravljanje vanjskim granicama kako bi se zajamčilo pametno upravljanje granicama sa sustavom ulaska/izlaska, potpomognuto novom agencijom za opsežne sustave informacijske tehnologije (eu-LISA).
- (6) U svojoj komunikaciji od 13. svibnja 2015. pod naslovom „Europski migracijski program” Komisija je napomenula da bi nova faza započela inicijativom o „pametnim granicama” kako bi se povećala učinkovitost graničnih prijelaza, čime bi se olakšao prelazak granice za veliku većinu osoba iz trećih zemalja koje putuju u dobroj vjeri, a ujedno bi se i pojačala borba protiv nezakonite migracije bilježenjem svih prelazaka granice državljana trećih zemalja uz puno poštovanje proporcionalnosti.

⁽¹⁾ SL C 487, 28.12.2016., str. 66.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 25. listopada 2017. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 20. studenoga 2017.

- (7) Radi daljnjeg poboljšanja upravljanja vanjskim granicama, a posebno radi provjere poštuju li se odredbe o dopuštenom razdoblju boravka na državnom području država članica, trebalo bi uspostaviti sustav EES, s pomoću kojega se elektronički registrira vrijeme i mjesto ulaska i izlaska državljana trećih zemalja kojima je dopušten kratkotrajni boravak na državnom području država članica te izračunava trajanje njihova dopuštenog boravka. Njime bi trebalo zamijeniti obvezu otiskivanja pečata u putovnice državljana trećih zemalja koja se primjenjuje na sve države članice.
- (8) Potrebno je odrediti ciljeve EES-a, kategorije podataka koje treba unijeti u EES, svrhe u koje se ti podaci upotrebljavaju, kriterije za njihov unos, tijela ovlaštena za pristup podacima, dodatna pravila o obradi podataka i zaštiti osobnih podataka, kao i tehnički ustroj EES-a, pravila u pogledu njegova rada i primjene te interoperabilnost s drugim informacijskim sustavima. Također je potrebno definirati odgovornosti za EES.
- (9) EES bi se trebao primjenjivati na državljane trećih zemalja kojima je dopušten kratkotrajni boravak na državnom području država članica. Trebao bi se primjenjivati i na državljane trećih zemalja kojima je ulazak radi kratkotrajnog boravka odbijen.
- (10) EES bi se trebao upotrebljavati na vanjskim granicama država članica koje schengensku pravnu stečevinu primjenjuju u cijelosti. Za države članice koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti poželjno je da je počnu u cijelosti primjenjivati do početka rada EES-a. Međutim, u slučaju da se ukidanje nadzora unutarnjih granica ne može postići do početka rada EES-a, potrebno je odrediti uvjete za rad EES-a u državama članicama koje schengensku pravnu stečevinu ne primjenjuju u cijelosti te utvrditi odredbe o radu i upotrebi EES-a na unutarnjim granicama gdje nadzor još ne bude ukinut.

U pogledu uvjeta za rad EES-a, EES bi se trebao upotrebljavati na vanjskim granicama država članica koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali za koje je već uspješno završena provjera u skladu s primjenjivim postupkom schengenske evaluacije, kojima je dodijeljen pasivni pristup viznom informacijskom sustavu (VIS) uspostavljenom Odlukom Vijeća 2004/512/EZ ⁽¹⁾ za potrebe upotrebljavanja EES-a i za koje su odredbe schengenske pravne stečevine o Schengenskom informacijskom sustavu, uspostavljenom Uredbom (EZ) br. 1987/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, stupile na snagu u skladu s relevantnim aktom o pristupanju. U pogledu odredaba o radu i upotrebi EES-a u državama članicama koje ispunjavaju te uvjete, EES bi se trebao upotrebljavati na svim unutarnjim granicama onih država članica u kojima nadzor još nije ukinut. Međutim, posebne odredbe o radu i upotrebi EES-a na takvim granicama trebale bi se primjenjivati, radi minimiziranja učinka postupaka granične kontrole na takvim granicama, tako da se pritom ne utječe na razinu sigurnosti i pravilno funkcioniranje EES-a i ne dovodeći u pitanje ostale obveze u vezi s nadzorom granica u skladu s Uredbom (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.

- (11) Trajanje dopuštenog boravka državljana trećih zemalja na državnom području država članica za potrebe ove Uredbe proizlazi iz primjenjive schengenske pravne stečevine.
- (12) U EES bi trebalo uključiti automatizirani kalkulator. Automatiziranim kalkulatorom trebalo bi uzeti u obzir boravke na državnom području država članica koje upotrebljavaju EES radi izračuna ukupnog ograničenja od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana. Svako produljenje dopuštenog boravka trebalo bi uzeti u obzir u svrhu izračuna tog ukupnog ograničenja pri idućem ulasku državljanina treće zemlje na državno područje država članica. Boravke na državnom području država članica koje još ne upotrebljavaju EES trebalo bi računati zasebno, na temelju pečata u putnim ispravama državljana trećih zemalja.
- (13) Boravci na državnom području država članica koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali koje upotrebljavaju EES, trebali bi se automatiziranim kalkulatorom uzeti u obzir isključivo radi provjere poštovanja ukupnog ograničenja od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana te radi provjere razdoblja valjanosti schengenske vize za kratkotrajni boravak. Automatiziranim kalkulatorom se ne bi trebalo računati trajanje boravka dopuštenog na temelju nacionalne vize za kratkotrajni boravak koju je izdala država članica koja schengensku

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2004/512/EZ od 8. lipnja 2004. o uspostavi viznog informacijskog sustava (VIS) (SL L 213, 15.6.2004., str. 5.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 1987/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o uspostavi, djelovanju i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II) (SL L 381, 28.12.2006., str. 4.).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 77, 23.3.2016., str. 1.).

pravnu stečevinu još ne primjenjuje u cijelosti, ali koja upotrebljava EES. Pri izračunu trajanja boravka dopuštenog na temelju schengenske vize za kratkotrajni boravak automatiziranim kalkulatorom se u obzir ne bi trebali uzimati boravci na državnom području država članica koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali koje upotrebljavaju EES.

- (14) Trebalo bi utvrditi precizna pravila u pogledu odgovornosti za razvoj i rad EES-a, kao i odgovornosti država članica za njihovo povezivanje s EES-om. Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde, koja je osnovana Uredbom (EU) br. 1077/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, trebala bi biti odgovorna za razvoj i operativno upravljanje centraliziranim EES-om u skladu s ovom Uredbom. Uredbu (EU) br. 1077/2011 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (15) Ciljevi EES-a trebali bi biti poboljšanje upravljanja vanjskim granicama, sprečavanje nezakonitog useljavanja i pojednostavnjenje upravljanja migracijskim tokovima. EES bi osobito, i kada je to relevantno, trebao doprinijeti identifikaciji svake osobe koja ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete u pogledu trajanja dopuštenog boravka na državnom području država članica. Nadalje, EES bi trebao doprinijeti sprečavanju, otkrivanju i istrazi kaznenih djela terorizma i drugih teških kaznenih djela.
- (16) EES bi se trebao sastojati od središnjeg sustava (središnji sustav EES-a) koji upravlja računalnom središnjom bazom podataka s biometrijskim i alfanumeričkim podacima, nacionalnog jedinstvenog sučelja u svakoj državi članici, sigurnog komunikacijskog kanala između središnjeg sustava EES-a i središnjeg viznog informacijskog sustava (središnji sustav VIS-a) VIS-a te sigurne i šifrirane komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava EES-a i nacionalnih jedinstvenih sučelja. Svaka država članica na siguran bi način trebala povezati svoje nacionalne infrastrukture na granicama s nacionalnim jedinstvenim sučeljem. Kako bi se omogućilo prikupljanje statističkih podataka i izvješćivanje, na središnjoj razini trebalo bi uspostaviti repozitorij podataka. Trebala bi se razviti mrežna usluga s pomoću koje bi se državljanima trećih zemalja omogućilo da u svakom trenutku provjere preostalo trajanje dopuštenog boravka. Mrežna usluga također bi trebala omogućiti prijevoznicima da provjere jesu li državljani trećih zemalja koji su nositelji schengenske vize za kratkotrajni boravak izdane za jedan ulazak ili za dva ulaska već iskoristili broj ulazaka odobrenih tom vizom. U razvojnoj fazi te mrežne usluge trebalo bi se provoditi savjetovanje s relevantnim dionicima. Pri utvrđivanju tehničkih specifikacija za pristup prijevoznika mrežnoj usluzi učinak na putovanje putnika i na prijevoznike trebao bi biti ograničen u mjeri u kojoj je to moguće. U tu bi svrhu trebalo razmotriti odgovarajuću integraciju s relevantnim sustavima.
- (17) Trebalo bi uspostaviti interoperabilnost između EES-a i VIS-a putem izravnog komunikacijskog kanala između središnjeg sustava VIS-a i središnjeg sustava EES-a kako bi se graničnim tijelima koja upotrebljavaju EES omogućilo da ostvaruju uvid u VIS radi preuzimanja podataka povezanih s vizama u svrhu otvaranja ili ažuriranja bilješki o ulasku/izlasku ili bilješki o odbijanju ulaska, kako bi se graničnim tijelima omogućilo da na granicama na kojima se upotrebljava EES provjere valjanost vize i identitet nositelja vize izravnim pretraživanjem VIS-a na temelju otisaka prstiju te kako bi se graničnim tijelima omogućilo da provjere identitet državljanina trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize pretraživanjem VIS-a na temelju otisaka prstiju. Interoperabilnošću bi se graničnim tijelima i tijelima nadležnima za vize koja upotrebljavaju VIS također trebalo omogućiti izravno ostvarivanje uvida u EES iz VIS-a u svrhu razmatranja zahtjeva za izdavanje viza i donošenja odluka koje se odnose na te zahtjeve te omogućavanja da tijela nadležna za vize ažuriraju podatke povezane s vizama u EES-u u slučajevima poništenja, ukidanja ili produljenja vize. Uredbu (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti. Preuzimanje podataka povezanih s vizama iz VIS-a, njihov uvoz u EES i ažuriranje podataka iz VIS-a u EES-u trebali bi se obavljati automatizirano nakon što dotično tijelo pokrene predmetnu operaciju. Trebalo bi poštovati načelo ograničenja svrhe pri utvrđivanju interoperabilnosti između EES-a i VIS-a.
- (18) Ovom Uredbom trebalo bi odrediti koja tijela država članica mogu dobiti odobrenje za pristup EES-u radi unosa, izmjene ili brisanja podataka ili ostvarivanja uvida u podatke za specifične namjene EES-a te u onoj mjeri koja je potrebna za izvršavanje njihovih zadaća.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1077/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o osnivanju Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (SL L 286, 1.11.2011., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka među državama članicama o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba o VIS-u) (SL L 218, 13.8.2008., str. 60.).

- (19) Svaka obrada podataka iz EES-a trebala bi biti proporcionalna ciljevima koje se nastoji ostvariti i potrebna za izvršavanje zadaća nadležnih tijela. Pri upotrebi EES-a nadležna bi tijela trebala osigurati poštovanje ljudskog dostojanstva i integriteta osobe čiji se podaci zahtijevaju te ne bi trebala diskriminirati osobe na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili društvenog podrijetla, genetskih obilježja, jezika, vjere ili uvjerenja, političkih ili drugih mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije.
- (20) EES bi trebao bilježiti i obrađivati alfanumeričke i biometrijske podatke ponajprije u svrhu poboljšanja upravljanja vanjskim granicama, sprečavanja nezakonitog useljavanja i olakšavanja upravljanja migracijskim tokovima. Nadalje, osobnim podacima iz EES-a također bi trebalo moći pristupiti u svrhu doprinosa sprečavanju, otkrivanju i istrazi kaznenih djela terorizma i drugih teških kaznenih djela isključivo pod uvjetima utvrđenima ovom Uredbom. Upotreba biometrijskih podataka, unatoč njezinu učinku na privatnost putnika, opravdana je zbog dvaju razloga. Kao prvo, biometrijski podaci pouzdan su način identifikacije državljanina trećih zemalja koji se nalaze na državnom području država članica, ali ne posjeduju putne isprave ili bilo koje drugo sredstvo identifikacije, što je uobičajena situacija za nezakonite migrante. Kao drugo, biometrijskim podacima omogućuje se pouzdanije uspoređivanje podataka o ulasku i izlasku putnika koji putuju u dobroj vjeri. Upotrebom prikaza lica u kombinaciji s podacima o otiscima prstiju omogućuje se smanjenje ukupnog broja otisaka prstiju koje je potrebno registrirati, a istodobno postiže jednak rezultat u pogledu točnosti identifikacije.
- (21) Ako je to fizički moguće, u EES-u bi trebalo registrirati otiske četiriju prstiju državljanina treće zemlje izuzetog od obveze posjedovanja vize radi omogućivanja točne provjere i identifikacije, čime se osigurava da državljanin treće zemlje nije već registriran pod drugim identitetom ili na temelju druge putne isprave, i jamčenja toga da ima dovoljno dostupnih podataka kako bi se osiguralo da se u svim okolnostima postignu ciljevi EES-a. Otiske prstiju državljanina trećih zemalja koji su nositelji vize trebalo bi provjeravati pretraživanjem VIS-a. Prikazi lica i onih državljanina trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize i onih koji su nositelji vize trebali bi se registrirati u EES-u. Otisci prstiju ili prikazi lica trebali bi služiti kao biometrijski identifikator za provjeru identiteta državljanina trećih zemalja čiji su podaci prethodno registrirani u EES-u sve dok se njihovi osobni dosjei ne izbrišu. Kako bi se u obzir uzele posebnosti svakog graničnog prijelaza i različite vrste granica, nacionalna tijela trebala bi za svaki granični prijelaz odrediti treba li u svrhu obavljanja potrebnih provjera kao glavni biometrijski identifikator upotrebljavati otiske prstiju ili prikaz lica.
- (22) U borbi protiv kaznenih djela terorizma i drugih teških kaznenih djela potrebno je da imenovana tijela raspoložu najnovijim informacijama kako bi mogla izvršavati svoje zadaće. Pristup podacima iz VIS-a za potrebe izvršavanja zakonodavstva već se pokazao korisnim u identifikaciji osoba preminulih nasilnom smrću ili se pak njime pomoglo istražiteljima da ostvare bitan napredak u slučajevima povezanim s trgovanjem ljudima, terorizmom ili trgovinom drogom. Pristup podacima iz EES-a potreban je za sprečavanje, otkrivanje i istragu kaznenih djela terorizma kako je navedeno u Direktivi (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili drugih teških kaznenih djela kako je navedeno u Okvirnoj odluci Vijeća 2002/584/PUP ⁽²⁾. Trebalo bi biti moguće upotrebljavati podatke iz EES-a kao alat za provjeru identiteta i u slučajevima kad državljanin treće zemlje uništi svoje isprave i kad imenovana tijela istražuju kazneno djelo upotrebom otisaka prstiju ili prikaza lica i nastoje utvrditi nečiji identitet. Trebalo bi biti moguće upotrebljavati takve podatke i kao alat za prikupljanje dokaza praćenjem putovanja osobe za koju se sumnja da je počinila kazneno djelo ili da je žrtva kaznenog djela. Stoga bi podaci iz EES-a trebali biti dostupni imenovanim tijelima država članica i Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva osnovanoj Uredbom (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ („Europol“), podložno uvjetima i ograničenjima utvrđenima u ovoj Uredbi. Uvjeti pristupa EES-u za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela trebali bi biti takvi da se njima omogućuje da imenovana tijela država članica riješe slučajeve u kojima se osumnjčenici koriste višestrukim identitetima. U tu se svrhu pristup EES-u ne bi trebao spriječiti u slučaju dobivanja pozitivnog rezultata pri ostvarivanju uvida u neku

⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.).

⁽²⁾ Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhiđenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL L 190, 18.7.2002., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te zamjeni i stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2009/371/PUP, 2009/934/PUP, 2009/935/PUP, 2009/936/PUP i 2009/968/PUP (SL L 135, 24.5.2016., str. 53.).

relevantnu bazu podataka prije pristupanja EES-u. Za potrebe izvršavanja zakonodavstva i radi sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela pretraživanje baze podataka EES-a trebalo bi smatrati proporcionalnim ako postoji prevladavajuća zabrinutost za javnu sigurnost. Svako pretraživanje mora biti propisno opravdano i proporcionalno s obzirom na interes na koji se poziva.

- (23) Pravo ostvarivanja uvida u podatke iz EES-a trebala bi imati samo imenovana tijela odgovorna za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela za koja države članice mogu jamčiti primjenu svih odredaba ove Uredbe kao i Direktive (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ te za koja nadležna tijela mogu provjeriti pravilnu primjenu tih odredaba, uključujući nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s Direktivom (EU) 2016/680.
- (24) Kad je riječ o suradnji među tijelima država članica u području istraživanja prekograničnog kriminaliteta, ključnu ulogu ima Europol, koji pruža potporu u sprečavanju kriminaliteta u cijeloj Uniji i provodi analize i istrage. Slijedom toga bi i Europol trebao imati pristup EES-u u okviru svojih zadaća i u skladu s Uredbom (EU) 2016/794. Europski nadzornik za zaštitu podataka trebao bi pratiti obradu podataka od strane Europola i osigurati potpunu usklađenost s primjenjivim pravilima o zaštiti podataka.
- (25) Pristup EES-u za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela predstavlja zadiranje u temeljna prava na poštovanje privatnog života pojedinaca i prava na zaštitu osobnih podataka osoba čiji se osobni podaci obrađuju u EES-u. Svako takvo zadiranje mora biti u skladu sa zakonodavstvom, koje mora biti sastavljeno dovoljno precizno kako bi se pojedincima omogućilo da prilagode svoje ponašanje, njime se pojedince mora štiti od proizvoljnosti te se u njemu mora dovoljno jasno naznačiti raspon slobode odlučivanja dane nadležnim tijelima i način na koji ona primjenjuju tu slobodu odlučivanja. Nadalje, svako zadiranje u ta temeljna prava mora biti ograničeno na ono što je u demokratskom društvu potrebno radi zaštite legitimnog i proporcionalnog interesa te mora biti proporcionalno legitimnom cilju koji se želi ostvariti.
- (26) Usporedba podataka na temelju daktiloskopskog traga koji je moguće pronaći na mjestu zločina („latentni otisak prstiju“) ključna je u području policijske suradnje. Mogućnost usporedbe latentnog otiska prstiju s podacima o otiscima prstiju pohranjenima u EES-u u slučajevima u kojima postoje opravdani razlozi za vjerovanje da bi počinitelj ili žrtva mogli biti registrirani u EES-u potrebna je kako bi imenovana tijela država članica mogla sprečavati, otkrivati ili istraživati kaznena djela terorizma ili druga teška kaznena djela kada su, na primjer, latentni otisci prstiju jedini dokaz s mjesta zločina.
- (27) Potrebno je imenovati nadležna tijela država članica i odrediti središnje pristupne točke preko kojih se šalju zahtjevi za pristup podacima iz EES-a te voditi popis operativnih jedinica u okviru imenovanih tijela koje su ovlaštene zatražiti takav pristup radi specifične namjene sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
- (28) Zahtjeve za pristup podacima iz EES-u središnjoj pristupnoj točki trebale bi podnositi operativne jedinice u okviru imenovanih tijela, a te bi zahtjeve trebalo propisno obrazložiti. Operativne jedinice u okviru imenovanih tijela koje su ovlaštene zatražiti pristup podacima iz EES-a ne bi trebale djelovati kao tijelo za provjeru. Središnja pristupna točka trebala bi biti tijelo ili subjekt kojem je nacionalnim pravom povjerenom izvršavanje javnih ovlasti te bi trebala biti sposobna, na temelju kvalitete i broja svojeg osoblja, učinkovito provjeriti jesu li u svakom pojedinom slučaju ispunjeni uvjeti za podnošenje zahtjeva za pristup EES-u. Središnje pristupne točke trebale bi djelovati neovisno o imenovanim tijelima i biti odgovorne za neovisno osiguravanje strogog poštovanja uvjeta za pristup utvrđenih ovom Uredbom. U hitnom slučaju, kada je potreban rani pristup radi odgovora na specifičnu i stvarnu prijetnju povezanu s kaznenim djelima terorizma ili drugim teškim kaznenim djelima, središnja pristupna točka trebala bi imati mogućnost odmah obraditi zahtjev, a provjeru izvršiti tek naknadno.
- (29) Kako bi se zaštitili osobni podaci i onemogućila sustavna pretraživanja, obradu podataka iz EES-a trebalo bi provoditi samo u posebnim slučajevima i kada je to potrebno za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. Imenovana tijela i Europol trebali bi zatražiti pristup EES-u samo kada imaju opravdane razloge vjerovati da će takvim pristupom dobiti informacije koje će im znatno pomoći u sprečavanju, otkrivanju ili istrazi kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.

(1) Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

- (30) Osim toga, pristup EES-u u svrhu identifikacije nepoznatih osumnjičenika, nepoznatih počinitelja ili nepoznatih žrtava kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela trebalo bi dopustiti samo pod uvjetom da su provedena pretraživanja u nacionalnim bazama podataka države članice te da je u potpunosti provedeno pretraživanje u sustavima za automatsku identifikaciju otisaka prstiju svih drugih država članica u skladu s Odlukom Vijeća 2008/615/PUP⁽¹⁾ ili da pretraživanje nije u potpunosti provedeno u roku od dva dana od njegova pokretanja.
- (31) Za potrebe djelotvorne usporedbe i razmjene osobnih podataka države članice trebale bi u potpunosti provoditi i primjenjivati postojeće međunarodne sporazume i pravo Unije o razmjeni osobnih podataka koje je već na snazi, a posebno Odluku 2008/615/PUP.
- (32) Osobne podatke pohranjene u EES-u ne bi trebalo čuvati dulje nego što je to nužno za svrhe u koje se podaci obrađuju. Podatke koji se odnose na državljane trećih zemalja koji su poštovali trajanje dopuštenog boravka dovoljno je u EES-u zadržavati tri godine za potrebe upravljanja granicama kako se državljani trećih zemalja ne bi trebali ponovno registrirati u EES-u prije isteka tog roka. Tim razdobljem zadržavanja podataka od tri godine smanjit će se potreba za čestim ponovnim registracijama, što će biti korisno za sve putnike jer će se smanjiti prosječno vrijeme potrebno za prelazak granice i vrijeme čekanja na graničnim prijelazima. Činjenica da se drugi putnici koji su već registrirani u EES-u ne trebaju ponovno registrirati prije isteka tog trogodišnjeg razdoblja zadržavanja podataka značit će kraće vrijeme čekanja na graničnom prijelazu, čak i za putnika koji samo jednom ulazi na državno područje država članica. To trogodišnje razdoblje zadržavanja podataka potrebno je i kako bi se olakšali i ubrzali prelasci granica, među ostalim upotrebom automatiziranih i samoposlužnih sustava. Također je uputno odrediti razdoblje zadržavanja podataka od tri godine za državljane trećih zemalja kojima je ulazak radi kratkotrajnog boravka odbijen. Za državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁾ ili državljanina treće zemlje s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije i koji nisu nositelji boravišne iskaznice u skladu s Direktivom 2004/38/EZ primjereno je pohraniti svaku kombiniranu bilješku o ulasku/izlasku maksimalno godinu dana nakon datuma izlaska iz državnog područja država članica povezanog s tom bilješkom. Po isteku relevantnih razdoblja zadržavanja podataka podaci bi se trebali automatski izbrisati.
- (33) Podatke o državljanima trećih zemalja koji nisu izašli iz državnog područja država članica unutar dopuštenog razdoblja boravka potrebno je čuvati pet godina u svrhu podupiranja postupaka identifikacije i vraćanja. Te bi podatke trebalo automatski izbrisati nakon isteka petogodišnjeg razdoblja, osim ako postoje razlozi da ih se izbrise i ranije.
- (34) Osobne podatke državljana trećih zemalja koji su poštovali trajanje dopuštenog boravka i državljana trećih zemalja kojima je ulazak radi kratkotrajnog boravka odbijen potrebno je čuvati tri godine, a osobne podatke državljana trećih zemalja koji nisu izašli iz državnog područja država članica unutar dopuštenog razdoblja boravka potrebno je čuvati pet godina kako bi se službenicima graničnog nadzora omogućilo da prije no što putniku odobre ulazak na državno područje država članica izvrše analizu rizika koja se zahtijeva Uredbom (EU) 2016/399. Za obradu zahtjeva za izdavanje viza u konzularnim predstavništvima također je potrebna analiza dosadašnjih putovanja podnositelja zahtjeva kako bi se ocijenila upotreba prethodnih viza i utvrdilo jesu li poštovani uvjeti boravka. Napuštanje postupka otkrivanja pečata u putovnice treba nadoknaditi ostvarivanjem uvida u EES. Stoga bi podaci o dosadašnjim putovanjima koji su dostupni u EES-u trebali obuhvaćati razdoblje koje je dostatno za potrebe izdavanja vize.
- Pri provođenju analiza rizika na granici i obradi zahtjeva za izdavanje viza trebalo bi provjeriti podatke o dosadašnjim putovanjima državljana trećih zemalja kako bi se utvrdilo jesu li u prošlosti prekoračili maksimalno trajanje dopuštenog boravka. Stoga je potrebno čuvati osobne podatke državljana trećih zemalja koji nisu izašli iz državnog područja država članica unutar dopuštenog razdoblja boravka na dulje razdoblje od pet godina u usporedbi s osobnim podacima državljana trećih zemalja koji su poštovali trajanje dopuštenog boravka i državljana trećih zemalja kojima je ulazak radi kratkotrajnog boravka odbijen.
- (35) Trebalo bi utvrditi pravila koja se odnose na odgovornosti država članica za štetu nastalu zbog bilo kakvog kršenja ove Uredbe.

(1) Odluka Vijeća 2008/615/PUP od 23. lipnja 2008. o produbljanju prekogranične suradnje, posebno u suzbijanju terorizma i prekograničnog kriminala (SL L 210, 6.8.2008., str. 1.).

(2) Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.).

- (36) Ne dovodeći u pitanje detaljnija pravila utvrđena ovom Uredbom o obradi osobnih podataka, Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ trebala bi se primjenjivati na obradu osobnih podataka koju države članice obavljaju u okviru primjene ove Uredbe, osim ako takvu obradu obavljaju imenovana tijela ili središnje pristupne točke država članica za potrebe sprečavanja, istrage ili otkrivanja kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
- (37) Ne dovodeći u pitanje detaljnija pravila utvrđena ovom Uredbom o obradi osobnih podataka, nacionalni zakoni i drugi propisi doneseni u skladu s Direktivom (EU) 2016/680 primjenjuju se na obradu osobnih podataka koju obavljaju nadležna tijela država članica za potrebe sprečavanja, istrage ili otkrivanja kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela u skladu s ovom Uredbom.
- (38) Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ trebala bi se primjenjivati na aktivnosti institucija ili tijela Unije pri izvršavanju njihovih zadaća kada su odgovorni za operativno upravljanje EES-om.
- (39) Osobni podaci koje država članica pribavi u skladu s ovom Uredbom ne bi se smjeli prenositi ni stavljati na raspolaganje trećoj zemlji, međunarodnoj organizaciji ili privatnom subjektu s poslovnim nastanom u Uniji ili izvan nje. Međutim, iznimno od tog pravila, trebalo bi biti moguće prenositi takve osobne podatke trećoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji kada takav prijenos podliježe strogim uvjetima i kada je to potrebno u pojedinačnim slučajevima radi lakše identifikacije državljanina treće zemlje povezane s njegovim vraćanjem. U nedostatku odluke o primjerenosti putem provedbenog akta u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 ili odgovarajućih zaštitnih mjera kojima prijenosi podliježu u skladu s tom uredbom, podatke iz EES-a trebalo bi biti moguće iznimno prenijeti, u svrhu vraćanja, trećoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji samo ako je to potrebno zbog važnih razloga javnog interesa kako je navedeno u toj uredbi.
- (40) Osobne podatke koje su države članice zaprimile na temelju ove Uredbe također bi trebalo biti moguće prenijeti trećoj zemlji u iznimno hitnom slučaju ako postoji neposredna opasnost povezana s kaznenim djelom terorizma ili ako postoji neposredna opasnost po život osobe povezana s teškim kaznenim djelom. Neposrednu opasnost po život osobe trebalo bi tumačiti tako da obuhvaća opasnost koja proizlazi iz teškog kaznenog djela počinjenog protiv osobe, poput teške tjelesne ozljede, nezakonitog trgovanja ljudskim organima i tkivom, otmice, protu-pravnog oduzimanja slobode i uzimanja talaca, seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije te silovanja. Takvi podaci trebali bi se prenijeti u treću zemlju samo ako treća zemlja podnositeljica zahtjeva državama članicama koje upotrebljavaju EES osigura uzajamno pružanje svih informacija o bilješkama o ulasku/izlasku koje posjeduje. Nadležna tijela država članica čija imenovana tijela imaju pristup EES-u u skladu s ovom Uredbom trebala bi moći prenijeti podatke iz EES-a državama članicama koje ne upotrebljavaju EES i državama članicama na koje se ova Uredba ne primjenjuje. Takve informacije trebale bi se pružiti na temelju propisno obrazloženog zahtjeva i njihovo pružanje trebalo bi biti ograničeno na slučajeve u kojima je potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela. Država članica koja upotrebljava EES takve informacije trebala bi moći pružiti samo ako država članica podnositeljica zahtjeva državama članicama koje upotrebljavaju EES osigura uzajamno pružanje svih informacija o bilješkama o ulasku/izlasku koje posjeduje. Direktiva (EU) 2016/680 primjenjuje se na sve naknadne obrade podataka dobivenih iz EES-a.
- (41) U svakoj državi članici nadzorno tijelo osnovano u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 trebalo bi pratiti zakonitost obrade osobnih podataka u državama članicama, dok bi Europski nadzornik za zaštitu podataka trebao pratiti aktivnosti institucija i tijela Unije u vezi s obradom osobnih podataka. Europski nadzornik za zaštitu podataka i nadzorna tijela trebali bi međusobno surađivati u pogledu praćenja EES-a.
- (42) U svakoj državi članici nadzorno tijelo osnovano u skladu s Direktivom (EU) 2016/680 trebalo bi pratiti zakonitost obrade osobnih podataka koju obavljaju države članice za potrebe izvršavanja zakonodavstva.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

- (43) Uz odredbe o informacijama koje je potrebno pružiti u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 državljanima trećih zemalja čiji se podaci bilježe u EES-u trebalo bi pružiti odgovarajuće informacije u vezi s bilježenjem tih podataka. Te bi informacije države članice trebale pružiti u pisanom obliku bilo kojim odgovarajućim sredstvom, među ostalim letcima, plakatima ili bilo kojim drugim odgovarajućim elektroničkim sredstvom.
- (44) Radi osiguranja učinkovitog praćenja njezine primjene ovu bi Uredbu trebalo evaluirati u redovitim vremenskim razmacima.
- (45) Države članice trebale bi utvrditi pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja odredaba ove Uredbe te osigurati njihovu provedbu.
- (46) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.
- (47) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, to jest uspostavu EES-a i stvaranje zajedničkih obveza, uvjeta i postupaka u pogledu upotrebe podataka, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (48) Nakon početka rada EES-a Konvenciju o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama ⁽²⁾ („Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma“) trebalo bi izmijeniti u pogledu bilateralnih sporazuma koje su sklopile države članice i dopuštenog trajanja boravka državljanina trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize, koji traje dulje od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana. U svoju cjelovitu evaluaciju EES-a Komisija bi trebala uključiti procjenu upotrebe na temelju bilateralnih sporazuma država članica. Komisija bi u prvo evaluacijsko izvješće trebala moći uključiti opcije u pogledu postupnog ukidanja takvih bilateralnih sporazuma i njihove zamjene instrumentom Unije.
- (49) Predviđeni troškovi EES-a manji su od iznosa proračuna namijenjenog za pametne granice u Uredbi (EU) 515/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾. Slijedom navedenog, nakon donošenja ove Uredbe Komisija bi putem delegiranog akta predviđenog u Uredbi (EU) br. 515/2014 trebala preraspodijeliti iznos koji je trenutačno namijenjen za razvoj sustava informacijske tehnologije kojima se podupire upravljanje migracijskim tokovima preko vanjskih granica.
- (50) Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje primjena Direktive 2004/38/EZ.
- (51) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. S obzirom na to da ova Uredba predstavlja daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, Danska, u skladu s člankom 4. navedenog protokola, u roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o ovoj Uredbi odlučuje hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.
- (52) Ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojoj Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluje, u skladu s Odlukom Vijeća 2000/365/EZ ⁽⁴⁾; Ujedinjena Kraljevina stoga ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (53) Ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojoj Irska ne sudjeluje, u skladu s Odlukom Vijeća 2002/192/EZ ⁽⁵⁾; Irska stoga ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe i ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽²⁾ SL L 239, 22.9.2000., str. 19.

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 515/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o uspostavljanju, u okviru Fonda za unutarnju sigurnost, instrumenta za financijsku potporu u području vanjskih granica i viza i stavljanju izvan snage Odluke br. 574/2007/EZ (SL L 150, 20.5.2014., str. 143.).

⁽⁴⁾ Odluka Vijeća 2000/365/EZ od 29. svibnja 2000. o zahtjevu Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 131, 1.6.2000., str. 43.).

⁽⁵⁾ Odluka Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 64, 7.3.2002., str. 20.).

- (54) U pogledu Islanda i Norveške ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ⁽¹⁾, koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke Vijeća 1999/437/EZ ⁽²⁾.
- (55) U pogledu Švicarske ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ⁽³⁾, koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/146/EZ ⁽⁴⁾ i člankom 3. Odluke Vijeća 2008/149/PUP ⁽⁵⁾.
- (56) U pogledu Lihtenštajna ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ⁽⁶⁾, koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2011/350/EU ⁽⁷⁾ i člankom 3. Odluke Vijeća 2011/349/EU ⁽⁸⁾.
- (57) U pogledu Cipra, Bugarske, Rumunjske i Hrvatske, odredbe ove Uredbe koje se odnose na SIS i VIS predstavljaju odredbe koje se temelje na schengenskoj pravnoj stečevini ili su na drugi način s njom povezane u smislu članka 3. stavka 2. Akta o pristupanju iz 2003., članka 4. stavka 2. Akta o pristupanju iz 2005. odnosno članka 4. stavka 2. Akta o pristupanju iz 2011., u vezi s odlukama Vijeća 2010/365/EU ⁽⁹⁾, (EU) 2017/733 ⁽¹⁰⁾ i (EU) 2017/1908 ⁽¹¹⁾.

Osim toga, za rad EES-a potrebna je dodjela pasivnog pristupa VIS-u i stupanje na snagu svih odredaba schengenske pravne stečevine koje se odnose na SIS u skladu s mjerodavnim odlukama Vijeća. Ti se uvjeti mogu ispuniti tek nakon što je uspješno dovršena provjera u skladu s primjenjivim postupkom schengenske evaluacije. Stoga bi EES trebale upotrebljavati samo one države članice koje ispunje te uvjete do početka rada EES-a. Države članice koje ne upotrebljavaju EES od početka njegova rada trebale bi biti povezane s EES-om u skladu s postupkom utvrđenim ovom Uredbom čim se ispunje svi ti uvjeti.

⁽¹⁾ SL L 176, 10.7.1999., str. 36.

⁽²⁾ Odluka Vijeća 1999/437/EZ od 17. svibnja 1999. o određenim aranžmanima za primjenu Sporazuma sklopljenog između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih dviju država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 176, 10.7.1999., str. 31.).

⁽³⁾ SL L 53, 27.2.2008., str. 52.

⁽⁴⁾ Odluka Vijeća 2008/146/EZ od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 1.).

⁽⁵⁾ Odluka Vijeća 2008/149/PUP od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 50.).

⁽⁶⁾ SL L 160, 18.6.2011., str. 21.

⁽⁷⁾ Odluka Vijeća 2011/350/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pristupanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, u vezi s ukidanjem kontrola na unutarnjim granicama i kretanju osoba, u ime Europske unije (SL L 160, 18.6.2011., str. 19.).

⁽⁸⁾ Odluka Vijeća 2011/349/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju u ime Europske unije Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, posebno u odnosu na pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima i policijsku suradnju (SL L 160, 18.6.2011., str. 1.).

⁽⁹⁾ Odluka Vijeća 2010/365/EU od 29. lipnja 2010. o primjeni odredaba schengenske pravne stečevine koje se odnose na Schengenski informacijski sustav u Republici Bugarskoj i Rumunjskoj (SL L 166, 1.7.2010., str. 17.).

⁽¹⁰⁾ Odluka Vijeća (EU) 2017/733 od 25. travnja 2017. o primjeni odredaba schengenske pravne stečevine koje se odnose na Schengenski informacijski sustav u Republici Hrvatskoj, SL L 108, 26.4.2017., str. 31.).

⁽¹¹⁾ Odluka Vijeća (EU) 2017/1908 od 12. listopada 2017. o provedbi određenih odredaba schengenske pravne stečevine koje se odnose na vizni informacijski sustav u Republici Bugarskoj i Rumunjskoj (SL L 269, 19.10.2017., str. 39.).

- (58) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 te je on dao mišljenje 21. rujna 2016.
- (59) Ovom Uredbom utvrđuju se stroga pravila u vezi s pristupom EES-u kao i potrebne zaštitne mjere za takav pristup. Njime se utvrđuju i prava pojedinaca na pristup, ispravak, dopunu, brisanje i pravnu zaštitu, a posebno pravo na pravni lijek i nadzor nad postupcima obrade koji provode neovisna javna tijela. Ovom se Uredbom stoga poštuju temeljna prava i uvažavaju načela priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, a osobito pravo na ljudsko dostojanstvo, zabrana ropstva i prisilnog rada, pravo na slobodu i sigurnost, poštovanje privatnog i obiteljskog života, zaštita osobnih podataka, pravo na nediskriminaciju, prava djeteta, prava starijih osoba, integracija osoba s invaliditetom te pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje.
- (60) Ovom Uredbom ne dovode se u pitanje obveze koje proizlaze iz Ženevske konvencije o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951., kako je dopunjena Njujorškim protokolom od 31. siječnja 1967.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Uredbom uspostavlja „sustav ulaska/izlaska” (EES) za:
 - (a) bilježenje i pohranu informacija o datumu, vremenu i mjestu ulaska i izlaska državljana trećih zemalja koji prelaze granice država članica na kojima se upotrebljava EES;
 - (b) izračun trajanja dopuštenog boravka tih državljana trećih zemalja;
 - (c) izdavanje upozorenja državama članicama o isteku razdoblja dopuštenog boravka; i
 - (d) bilježenje i pohranu datuma, vremena i mjesta odbijanja ulaska državljanima trećih zemalja kojima je ulazak radi kratkotrajnog boravka odbijen te tijela države članice koje je odbilo ulazak i obrazloženja odbijanja.
2. Za potrebe sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela ovom se Uredbom utvrđuju i uvjeti pod kojima imenovana tijela u državama članicama i Europol mogu dobiti pristup EES-u u svrhu ostvarivanja uvida.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na:
 - (a) državljanima trećih zemalja kojima je dopušten kratkotrajni boravak na državnom području država članica i koji pri prelasku granica država članica na kojima se upotrebljava EES podliježu graničnim kontrolama u skladu s Uredbom (EU) 2016/399.; i
 - (b) državljanima trećih zemalja, pri ulasku na državno područje država članica i izlasku iz njega:
 - i. koji su članovi obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ ili državljanina treće zemlje s pravom slobodnog kretanja jednakovrijednim onom građana Unije na temelju sporazuma između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i treće zemlje, s druge strane; i
 - ii. koji nisu nositelji boravišne iskaznice u skladu s Direktivom 2004/38/EZ ili boravišne dozvole u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1030/2002 ⁽¹⁾.
2. Ova se Uredba primjenjuje i na državljanima trećih zemalja kojima je u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2016/399 ulazak radi kratkotrajnog boravka na državno područje država članica odbijen.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1030/2002 od 13. lipnja 2002. o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljanima trećih zemalja (SL L 157, 15.6.2002., str. 1.).

3. Ova Uredba ne primjenjuje se na:
- (a) državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ i koji su nositelji boravišne iskaznice u skladu s tom direktivom, bez obzira na to jesu li u pratnji tog građanina Unije ili mu se pridružuju;
 - (b) državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji državljanina treće zemlje, bez obzira na to jesu li u pratnji tog državljanina treće zemlje ili mu se pridružuju, ako:
 - i. taj državljanin treće zemlje ima pravo slobodnog kretanja jednakovrijedno onom građana Unije na temelju sporazuma između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i treće zemlje, s druge strane; i
 - ii. su ti državljani trećih zemalja nositelji boravišne iskaznice u skladu s Direktivom 2004/38/EZ ili boravišne dozvole u skladu s Uredbom (EZ) br. 1030/2002;
 - (c) nositelje boravišnih dozvola iz članka 2. točke 16. Uredbe (EU) 2016/399 koji nisu obuhvaćeni točkama (a) i (b) ovog stavka;
 - (d) državljane trećih zemalja koji ostvaruju pravo na mobilnost u skladu s Direktivom 2014/66/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili Direktivom (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾;
 - (e) nositelje viza za dugotrajni boravak;
 - (f) državljane Andore, Monaka i San Marina te nositelje putovnice koju izdaje Država Vatikanskoga Grada;
 - (g) osobe ili kategorije osoba koje su izuzete od graničnih kontrola ili koje se mogu koristiti posebnim pravilima povezanim s graničnim kontrolama kako je navedeno u članku 6.a stavku 3. točki (g) Uredbe (EU) 2016/399;
 - (h) osobe ili kategorije osoba iz članka 6.a stavka 3. točaka (h), (i), (j) i (k) Uredbe (EU) 2016/399.
4. Odredbe ove Uredbe o izračunu trajanja dopuštenog boravka i izdavanju upozorenja državama članicama o isteku dopuštenog boravka ne primjenjuju se na državljane trećih zemalja:
- (a) koji su članovi obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ ili državljanina treće zemlje s pravom slobodnog kretanja jednakovrijednim onom građana Unije na temelju sporazuma između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i treće zemlje, s druge strane; i
 - (b) koji nisu nositelji boravišne iskaznice u skladu s Direktivom 2004/38/EZ ili boravišne dozvole u skladu s Uredbom (EZ) br. 1030/2002.

Članak 3.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:
- 1. „vanjske granice” znači vanjske granice kako su definirane u članku 2. točki 2. Uredbe (EU) 2016/399;
 - 2. „unutarnje granice” znači unutarnje granice kako su definirane u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) 2016/399;
 - 3. „granično tijelo” znači službenik graničnog nadzora raspoređen u skladu s nacionalnim pravom za provođenje granične kontrole kako je definirana u članku 2. točki 11. Uredbe (EU) 2016/399;

⁽¹⁾ Direktiva 2014/66/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljanina trećih zemalja u okviru premještaja unutar društva (SL L 157, 27.5.2014., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljanina trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova au pair (SL L 132, 21.5.2016., str. 21.).

4. „tijelo nadležno za imigraciju” znači nadležno tijelo odgovorno, u skladu s nacionalnim pravom, za jedno ili više od sljedećeg:
 - (a) provjeru unutar državnog područja država članica toga jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak na državno područje država članica ili boravak na tom državnom području;
 - (b) ispitivanje uvjeta i donošenje odluka povezanih s boravištem državljana trećih zemalja na državnom području država članica ako to tijelo ne predstavlja „tijelo odlučivanja” kako je definirano u članku 2. točki (f) Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i, kada je to relevantno, pružanje savjeta u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 377/2004 ⁽²⁾;
 - (c) vraćanje državljana trećih zemalja u treću zemlju koja je matična zemlja ili zemlja tranzita;
5. „tijelo nadležno za vize” znači tijelo nadležno za vize kako je definirano u članku 4. točki 3. Uredbe (EZ) br. 767/2008;
6. „državljanin treće zemlje” znači bilo koja osoba koja nije građanin Unije u smislu članka 20. stavka 1. UFEU-a, osim osoba koje na temelju sporazumâ između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i trećih zemalja, s druge strane, imaju pravo slobodnog kretanja jednakovrijedno onom građana Unije;
7. „putna isprava” znači putovnica ili neka druga ekvivalentna isprava na temelju koje njezin nositelj ima pravo prelaziti vanjske granice i na koju se može staviti viza;
8. „kratkotrajni boravak” znači boravci na državnom području država članica u trajanju od najviše 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana, kako je navedeno u članku 6. stavku 1. Uredbe (EU) 2016/399;
9. „viza za kratkotrajni boravak” znači viza kako je definirana u članku 2. točki 2. podtočki (a) Uredbe (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾;
10. „nacionalna viza za kratkotrajni boravak” znači odobrenje koje je izdala država članica koja schengensku pravnu stečevinu ne primjenjuje u cijelosti u svrhu ostvarenja namjeravanog boravka na državnom području te države članice u trajanju od najviše 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana;
11. „dopušteni boravak” znači točan broj dana tijekom kojih je državljaninu treće zemlje dopušteno zakonito boraviti na državnom području država članica, računajući od datuma ulaska u skladu s primjenjivim odredbama;
12. „odgovorna država članica” znači država članica koja je podatke unijela u EES;
13. „provjera” znači postupak uspoređivanja skupova podataka da bi se ustanovila valjanost identiteta na koji se osoba poziva (kontrola usporedbom dvaju uzoraka);
14. „identifikacija” znači postupak utvrđivanja identiteta osobe uspoređivanjem s višestrukim skupovima podataka u bazi podataka (kontrola usporedbom više uzoraka);
15. „alfanumerički podaci” znači podaci izraženi slovima, brojkama, posebnim znakovima, razmacima između znakova i interpunkcijskim znakovima;
16. „podaci o otiscima prstiju” znači podaci koji se odnose na otiske četiriju prstiju odnosno kažiprsta, srednjeg prsta, prstenjaka i malog prsta desne ruke, a ako isti nedostaju, lijeve ruke;
17. „prikaz lica” znači digitalne snimke lica;
18. „biometrijski podaci” znači podaci o otiscima prstiju i prikazu lica;

⁽¹⁾ Direktiva 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL L 180, 29.6.2013., str. 60.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 377/2004 od 19. veljače 2004. o uspostavi mreže časnika za vezu zaduženih za imigraciju (SL L 64, 2.3.2004., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o Zakoniku Zajednice o vizama (Zakonik o vizama) (SL L 243, 15.9.2009., str. 1.).

19. „osoba koja je prekoračila trajanje dopuštenog boravka” znači državljanin treće zemlje koji ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete u pogledu trajanja svojeg dopuštenog kratkotrajnog boravka na državnom području država članica;
 20. „eu-LISA” znači Europska agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde, osnovana Uredbom (EU) br. 1077/2011;
 21. „nadzorna tijela” znači nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 41. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/680;
 22. „podaci iz EES-a” znači svi podaci pohranjeni u središnjem sustavu EES-a u skladu s člankom 14. i člancima od 16. do 20.;
 23. „izvršavanje zakonodavstva” znači sprečavanje, otkrivanje ili istraga kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela;
 24. „kazneno djelo terorizma” znači kazneno djelo prema nacionalnom pravu koje odgovara ili je istovjetno jednom od kaznenih djela iz Direktive (EU) 2017/541;
 25. „teško kazneno djelo” znači kazneno djelo koje odgovara ili je istovjetno jednom od kaznenih djela iz članka 2. stavka 2. Okvirne odluke 2002/584/PUP ako je prema nacionalnom pravu kažnjivo kaznom zatvora ili mjerom oduzimanja slobode na maksimalno razdoblje od najmanje tri godine;
 26. „imenovano tijelo” znači tijelo koje je imenovala država članica na temelju članka 29. i koje je odgovorno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela;
 27. „samoposlužni sustav” znači samoposlužni sustav kako je definiran u članku 2. točki 23. Uredbe (EU) 2016/399;
 28. „e-vrata” znači e-vrata kako su definirana u članku 2. točki 24. Uredbe (EU) 2016/399;
 29. „stopa neuspjelih unosa podataka” (FTEP) znači udio unosa s nedovoljnom kvalitetom biometrijskih podataka;
 30. „stopa lažno pozitivnih rezultata identifikacije” (FPIR) znači udio vraćenih rezultata tijekom biometrijskog pretraživanja koji ne pripadaju putniku kojeg se provjerava;
 31. „stopa lažno negativnih rezultata identifikacije” (FNIR) znači udio nepronađenih rezultata tijekom biometrijskog pretraživanja iako su biometrijski podaci putnika bili registrirani.
2. Pojmovi definirani u članku 4. Uredbe (EU) 2016/679 imaju isto značenje u ovoj Uredbi ako osobne podatke obrađuju tijela država članica u svrhe utvrđene u članku 6. stavku 1. ove Uredbe.
 3. Pojmovi definirani u članku 3. Direktive (EU) 2016/680 imaju isto značenje u ovoj Uredbi ako osobne podatke obrađuju tijela država članica u svrhe utvrđene u članku 6. stavku 2. ove Uredbe.

Članak 4.

Granice na kojima se upotrebljava EES i upotreba EES-a na tim granicama

1. EES se upotrebljava na vanjskim granicama.

2. Države članice koje schengensku pravnu stečevinu primjenjuju u cijelosti uvode EES na unutarnjim granicama s državama članicama koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali upotrebljavaju EES.
3. Države članice koje schengensku pravnu stečevinu primjenjuju u cijelosti i države članice koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali upotrebljavaju EES uvode EES na unutarnjim granicama s državama članicama koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti i ne upotrebljavaju EES.
4. Države članice koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali upotrebljavaju EES, uvode EES na svojim unutarnjim granicama kako su definirane u članku 2. stavku 1. točkama (b) i (c) Uredbe (EU) 2016/399.
5. Odstupajući od članka 23. stavka 2. trećeg i četvrtog podstavka te članka 27., država članica koja schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuje u cijelosti, ali upotrebljava EES uvodi EES bez biometrijskih funkcionalnosti na svojim unutarnjim granicama s državom članicom koja schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuje u cijelosti, ali upotrebljava EES. Ako na tim unutarnjim granicama državljanin treće zemlje još nije registriran u EES-u, osobni dosje tog državljanina treće zemlje otvara se bez bilježenja biometrijskih podataka. Biometrijski podaci dodaju se na sljedećem graničnom prijelazu na kojemu se EES upotrebljava s biometrijskim funkcionalnostima.

Članak 5.

Ustroj EES-a

Agencija eu-LISA razvija EES i osigurava njegovo operativno upravljanje, uključujući funkcionalnosti za obradu biometrijskih podataka kako je navedeno u članku 16. stavku 1. točki (d) i članku 17. stavku 1. točkama (b) i (c), kao i odgovarajuću sigurnost EES-a.

Članak 6.

Ciljevi EES-a

1. Bilježenjem i pohranom podataka u EES-u te omogućivanjem pristupa tim podacima za države članice ciljevi EES-a jesu:
 - (a) unapređenje učinkovitosti graničnih kontrola izračunavanjem i praćenjem trajanja dopuštenog boravka pri ulasku i izlasku državljana trećih zemalja kojima je dopušten kratkotrajni boravak;
 - (b) pružanje pomoći pri identifikaciji državljana trećih zemalja koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak na državno područje država članica ili za kratkotrajni boravak na tom državnom području;
 - (c) omogućivanje identifikacije i otkrivanja osoba koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka i omogućivanje nadležnim nacionalnim tijelima država članica da poduzmu odgovarajuće mjere;
 - (d) omogućivanje elektroničke provjere odbijanja ulaska u EES-u;
 - (e) omogućivanje automatizacije graničnih kontrola državljana trećih zemalja;
 - (f) omogućivanje pristupa informacijama o zakonitoj upotrebi prethodnih viza tijelima nadležnima za vize;
 - (g) obavješćivanje državljana trećih zemalja o trajanju njihova dopuštenog boravka;
 - (h) prikupljanje statističkih podataka o ulascima i izlascima, odbijanjima ulaska i prekoračenjima trajanja dopuštenog boravka državljana trećih zemalja u svrhu poboljšanja procjene rizika od prekoračenja trajanja dopuštenog boravka te davanja potpore donošenju politika Unije u području migracija koje se temelje na dokazima;
 - (i) suzbijanje prijevara u vezi s identitetom i zlouporabe putnih isprava.
2. Omogućavanjem pristupa imenovanim tijelima u skladu s uvjetima iz ove Uredbe, ciljevi EES-a jesu:
 - (a) doprinos sprečavanju, otkrivanju i istrazi kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela;

(b) omogućivanje dobivanja informacija za istrage povezane s kaznenim djelima terorizma ili drugim teškim kaznenim djelima, među ostalim za identifikaciju počinitelja, osumnjičenika i žrtava tih kaznenih djela koji su prešli vanjske granice.

3. Kada je to relevantno, EES pruža potporu državama članicama u upotrebi njihovih nacionalnih programa olakšica uspostavljenih u skladu s člankom 8.d Uredbe (EU) 2016/399 radi olakšavanja prelaska granice državljanima trećih zemalja, i to:

(a) omogućavanjem da nacionalna nadležna tijela iz članka 8.d Uredbe (EU) 2016/399 imaju pristup informacijama o prijašnjim kratkotrajnim boravcima ili odbijanjima ulaska za potrebe razmatranja zahtjeva za pristup nacionalnim programima olakšica i donošenja odluka iz članka 25. ove Uredbe;

(b) obavješćivanjem graničnih tijela o tomu da je odobren pristup nacionalnom programu olakšica.

Članak 7.

Tehnički ustroj EES-a

1. EES se sastoji od:

(a) središnjeg sustava (središnji sustav EES-a);

(b) nacionalnog jedinstvenog sučelja (engl. National Uniform Interface, NUI) u svakoj državi članici koje se temelji na zajedničkim tehničkim specifikacijama i identično je za sve države članice, kojim se omogućuje sigurno povezivanje središnjeg sustava EES-a s nacionalnim infrastrukturama na granicama u državama članicama;

(c) sigurnog komunikacijskog kanala između središnjeg sustava EES-a i središnjeg sustava VIS-a;

(d) sigurne i šifrirane komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava EES-a i nacionalnih jedinstvenih sučelja.

(e) mrežne usluge iz članka 13.

(f) repozitorija podataka uspostavljenog na središnjoj razini, kako je navedeno u članku 63. stavku 2.

2. Središnji sustav EES-a udomljen je u tehničkim lokalitetima agencije eu-LISA. Pruža funkcionalnosti utvrđene ovom Uredbom u skladu s uvjetima u pogledu dostupnosti, kvalitete i brzine na temelju članka 37. stavka 3.

3. Ne dovodeći u pitanje Odluku Komisije 2008/602/EZ ⁽¹⁾, određene komponente hardvera i softvera zajedničke su komunikacijskoj infrastrukturi EES-a i komunikacijskoj infrastrukturi VIS-a iz članka 1. stavka 2. Odluke 2004/512/EZ. Osigurava se logičko odvajanje podataka iz VIS-a i podataka iz EES-a.

Članak 8.

Interoperabilnost s VIS-om

1. Agencija eu-LISA uspostavlja siguran komunikacijski kanal između središnjeg sustava EES-a i središnjeg sustava VIS-a kako bi se omogućila interoperabilnost između EES-a i VIS-a. Izravno ostvarivanje uvida u podatke između EES-a i VIS-a moguće je samo ako je to predviđeno i ovom Uredbom i Uredbom (EZ) br. 767/2008. Preuzimanje podataka povezanih s vizama iz VIS-a, njihov uvoz u EES i ažuriranje podataka iz VIS-a u EES-u obavlja se automatizirano nakon što dotično tijelo pokrene predmetnu operaciju.

2. Interoperabilnošću se graničnim tijelima koja upotrebljavaju EES omogućuje ostvarivanje uvida u VIS iz EES-a u svrhu:

(a) preuzimanja podataka povezanih s vizama izravno iz VIS-a i njihovog uvoza u EES kako bi u EES-u otvorila ili ažurirala bilješku o ulasku/izlasku ili bilješku o odbijanju ulaska nositelja vize u skladu s člancima 14., 16. i 18. ove Uredbe te člankom 18.a Uredbe (EZ) br. 767/2008;

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2008/602/EZ od 17. lipnja 2008. o utvrđivanju fizičke arhitekture te zahtjeva nacionalnih sučelja i komunikacijske infrastrukture između centralnog VIS-a i nacionalnih sučelja za razvojnu fazu (SL L 194, 23.7.2008., str. 3.).

- (b) preuzimanja podataka povezanih s vizama izravno iz VIS-a i njihovog uvoza u EES kako bi ažurirala bilješku o ulasku/izlasku u slučaju kada je viza poništena, ukinuta ili produljena u skladu s člankom 19. ove Uredbe i člancima 13., 14. i 18.a Uredbe (EZ) br. 767/2008;
- (c) provjere, na temelju članka 23. ove Uredbe i članka 18. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 767/2008, vjerodostojnosti i valjanosti relevantne vize ili provjere toga jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak na državno područje država članica u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2016/399;
- (d) provjere, na granicama na kojima se upotrebljava EES, toga je li državljanin treće zemlje koji je izuzet od obveze posjedovanja vize prethodno registriran u VIS-u u skladu s člankom 23. ove Uredbe i člankom 19.a Uredbe (EZ) br. 767/2008;
- (e) ako se identitet nositelja vize provjerava s pomoću otisaka prstiju, provjere, na granicama na kojima se upotrebljava EES, identiteta nositelja vize usporedbom otisaka prstiju nositelja vize s otiscima prstiju zabilježenima u VIS-u u skladu s člankom 23. ove Uredbe i člankom 18. stavkom 6. Uredbe (EZ) br. 767/2008.
3. Interoperabilnošću se tijelima nadležnima za vize koja upotrebljavaju VIS omogućuje ostvarivanje uvida u EES iz VIS-a u svrhu:
- (a) razmatranja zahtjeva za izdavanje viza i donošenja odluka koje se odnose na te zahtjeve u skladu s člankom 24. ove Uredbe i člankom 15. stavkom 4. Uredbe (EZ) br. 767/2008;
- (b) za države članice koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali upotrebljavaju EES, razmatranja zahtjeva za izdavanje nacionalnih viza za kratkotrajni boravak i donošenja odluka u vezi s tim zahtjevima;
- (c) ažuriranja podataka povezanih s vizama u bilješci o ulasku/izlasku u slučaju kada je viza poništena, ukinuta ili produljena u skladu s člankom 19. ove Uredbe i člancima 13. i 14. Uredbe (EZ) br. 767/2008.
4. Radi funkcioniranja mrežne usluge EES-a iz članka 13. zasebna baza podataka samo za čitanje iz članka 13. stavka 5. dnevno se ažurira putem VIS-a, jednosmjernom ekstrakcijom najmanjeg potrebnog podskupa podataka iz VIS-a.

Članak 9.

Pristup EES-u radi unosa, izmjene i brisanja podataka te ostvarivanja uvida u podatke

1. Pristup EES-u radi unosa, izmjene i brisanja podataka te ostvarivanja uvida u podatke iz članka 14. i članaka od 16. do 20. namijenjen je isključivo propisno ovlaštenom osoblju nacionalnih tijela svake države članice koja su nadležna za svrhe utvrđene u člancima od 23. do 35. Taj je pristup ograničen do mjere potrebne za izvršenje zadaća tih nacionalnih tijela u skladu s tim svrhama i proporcionalan ciljevima koje se nastoji postići.
2. Svaka država članica imenuje nadležna nacionalna tijela koja su granična tijela, tijela nadležna za vize i tijela nadležna za imigraciju za potrebe ove Uredbe. Propisno ovlašteno osoblje nadležnih nacionalnih tijela ima pristup EES-u u svrhu unosa, izmjene ili brisanja podataka ili ostvarivanja uvida u podatke. Svaka država članica bez odgode dostavlja popis tih nadležnih nacionalnih tijela agenciji eu-LISA. U tom se popisu točno naznačuje u koju svrhu svako tijelo ima pristup podacima pohranjenima u EES-u.
3. Tijela koja imaju pravo ostvarivanja uvida u podatke iz EES-a ili pristupa podacima iz EES-a radi sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela imenuju se u skladu s poglavljem IV.

Članak 10.

Opća načela

1. Svako nadležno tijelo ovlašteno za pristup EES-u osigurava da je upotreba EES-a potrebna, prikladna i proporcionalna.

2. Svako nadležno tijelo osigurava da je upotreba EES-a, uključujući uzimanje biometrijskih podataka, u skladu sa zaštitnim mjerama utvrđenima u Konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, Povelji Europske unije o temeljnim pravima i Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima djeteta. Osobito je prilikom uzimanja podataka o djetetu primarni cilj najbolji interes djeteta.

Članak 11.

Automatizirani kalkulator i obveza obavješćivanja državljana trećih zemalja o preostalom trajanju dopuštenog boravka

1. Sustav EES sadržava automatizirani kalkulator koji pokazuje maksimalno trajanje dopuštenog boravka za državljane trećih zemalja koji su registrirani u EES-u.

Automatizirani kalkulator ne primjenjuje se na državljane trećih zemalja:

- (a) koji su članovi obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ ili državljanina treće zemlje s pravom slobodnog kretanja jednakovrijednim onom građana Unije na temelju sporazuma između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i treće zemlje, s druge strane; i
- (b) koji nisu nositelji boravišne iskaznice u skladu s Direktivom 2004/38/EZ ili boravišne dozvole u skladu s Uredbom (EZ) br. 1030/2002.

2. S pomoću automatiziranog kalkulatora nadležna se tijela obavješćuju:

- (a) na ulasku, o maksimalnom trajanju dopuštenog boravka državljana trećih zemalja i o tome je li već ranije iskorišten broj dopuštenih ulazaka na temelju vize za kratkotrajni boravak izdane za jedan ulazak ili za dva ulaska;
- (b) tijekom kontrola ili provjera na državnom području država članica, o preostalom trajanju dopuštenog boravka ili prekoračenju trajanja dopuštenog boravka državljana trećih zemalja;
- (c) na izlasku, o svakom prekoračenju trajanja dopuštenog boravka državljana trećih zemalja;
- (d) pri razmatranju zahtjeva za izdavanje viza za kratkotrajni boravak i odlučivanju o njima, o maksimalnom preostalom trajanju dopuštenog boravka na temelju datuma namjeravanog ulaska.

3. Granična tijela obavješćuju državljanina treće zemlje o maksimalnom trajanju dopuštenog boravka, pri čemu se u obzir uzima broj ulazaka i duljina boravka dopuštena na temelju vize u skladu s člankom 8. stavkom 9. Uredbe (EU) 2016/399. Te informacije pruža službenik graničnog nadzora u trenutku granične kontrole ili se to čini s pomoću opreme ugrađene na graničnom prijelazu čime se državljaninu treće zemlje omogućuje ostvarivanje uvida u mrežnu uslugu, kako je navedeno u članku 13. stavcima 1. i 2. ove Uredbe.

4. U pogledu državljana trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize i koji na temelju vize za kratkotrajni boravak ili nacionalne vize za kratkotrajni boravak u državi članici koja schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali upotrebljava EES, automatizirani kalkulator ne pokazuje dopušteni boravak na temelju vize za kratkotrajni boravak ili nacionalne vize za kratkotrajni boravak.

U slučaju iz prvog podstavka automatiziranim kalkulatorom samo se provjerava:

- (a) poštovanje ukupnog ograničenja od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana; i
- (b) u slučaju viza za kratkotrajni boravak, poštovanje razdoblja valjanosti takvih viza.

5. U svrhu provjere toga jesu li državljani trećih zemalja koji su nositelji vize za kratkotrajni boravak izdane za jedan ulazak ili za dva ulaska već iskoristili broj ulazaka dopuštenih njihovom vizom za kratkotrajni boravak, automatiziranim kalkulatorom uzimaju se u obzir samo ulasci na državno područje država članica koje schengensku pravnu stečevinu primjenjuju u cijelosti. Takva se provjera međutim ne provodi pri ulasku na državno područje država članica koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali koje upotrebljavaju EES.

6. Automatizirani kalkulator primjenjuje se i na kratkotrajne boravke na temelju vize za kratkotrajni boravak s ograničenom prostornom valjanošću izdane na temelju članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe (EZ) br. 810/2009. U tom se slučaju u izračunu automatiziranog kalkulatora uzima u obzir dopušteni boravak kako je utvrđen takvom vizom, bez obzira na to je li kumulativni boravak dotičnog državljanina treće zemlje dulji od 90 dana unutar bilo kojeg razdoblja od 180 dana.

Članak 12.

Mehanizam informiranja

1. EES sadržava mehanizam koji neposredno nakon datuma isteka razdoblja dopuštenog boravka automatski prepoznaje koje bilješke o ulasku/izlasku ne sadržavaju podatke o izlasku te automatski prepoznaje bilješke za koje je maksimalno trajanje dopuštenog boravka bilo prekoračeno.

2. Za državljane trećih zemalja koji prelaze granicu na temelju valjanog Dokumenta o pojednostavljenom tranzitu, izdanog u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 693/2003 ⁽¹⁾ (FTD), EES sadržava mehanizam koji neposredno nakon isteka razdoblja dopuštenog boravka automatski prepoznaje koje bilješke o ulasku/izlasku ne sadržavaju podatke o izlasku te automatski prepoznaje bilješke za koje je maksimalno trajanje dopuštenog boravka prekoračeno.

3. Nadležnim nacionalnim tijelima imenovanima u skladu s člankom 9. stavkom 2. dostupan je popis sastavljen s pomoću EES-a s podacima iz članaka 16. i 17. o svim osobama koje su identificirane kao osobe koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka kako bi se tim tijelima omogućilo donošenje odgovarajućih mjera.

Članak 13.

Mrežna usluga

1. Kako bi se državljanima trećih zemalja omogućilo da u svakom trenutku provjere preostalo trajanje dopuštenog boravka, sigurnim internetskim pristupom mrežnoj usluzi udomljenoj u tehničkim lokalitetima agencije eu-LISA omogućuje se državljanima trećih zemalja da u skladu s člankom 16. stavkom 1. točkom (b) dostave potrebne podatke, navodeći uz njih i datum namjeravanog ulaska ili izlaska, ili obojag. Na temelju toga državljani trećih zemalja putem mrežne usluge dobivaju odgovor OK/NOT OK te informacije o preostalom trajanju dopuštenog boravka.

2. Odstupajući od stavka 1., u svrhu namjeravanog boravka u državi članici koja schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuje u cijelosti, ali koja upotrebljava EES, mrežnom uslugom ne pružaju se nikakve informacije o dopuštenom boravku na temelju vize za kratkotrajni boravak ili nacionalne vize za kratkotrajni boravak.

U slučaju iz prvog podstavka državljani trećih zemalja mogu putem mrežne usluge provjeriti poštovanje ukupnog ograničenja od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana i dobiti informacije o preostalom trajanju dopuštenog boravka u okviru te granice. Te se informacije pružaju za boravke tijekom razdoblja od 180 dana koje prethodi ostvarivanju uvida u mrežnu uslugu ili datumu namjeravanog ulaska ili izlaska, ili obojag.

3. Kako bi ispunili svoju obvezu na temelju članka 26. stavka 1. točke (b) Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma, prijevoznici upotrebljavaju mrežnu uslugu kako bi provjerili jesu li državljani trećih zemalja koji su nositelji vize za kratkotrajni boravak izdane za jedan ulazak ili za dva ulaska već iskoristili broj ulazaka dopuštenih njihovom vizom. Prijevoznici pružaju podatke navedene u članku 16. stavku 1. točkama (a), (b) i (c) ove Uredbe. Na temelju toga prijevoznici putem mrežne usluge dobivaju odgovor OK/NOT OK. Prijevoznici mogu pohraniti poslane informacije i primljeni odgovor u skladu s primjenjivim pravom. Prijevoznici uspostavljaju program autentikacije kako bi osigurali da samo ovlašteno osoblje može pristupiti mrežnoj usluzi. Odgovor OK/NOT OK ne može se smatrati odlukom o odobravanju ili odbijanju ulaska u skladu s Uredbom (EU) 2016/399.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 693/2003 od 14. travnja 2003. o uspostavi posebnog Dokumenta o pojednostavljenom tranzitu (FTD), Dokumenta o pojednostavljenom željezničkom tranzitu (FRTD), izmjeni Zajedničkih konzularnih uputa, te Zajedničkog priručnika (SL L 99, 17.4.2003., str. 8.).

4. Za potrebe provedbe članka 26. stavka 2. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma ili radi rješavanja mogućih sporova koji proizlaze iz članka 26. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma agencija eu-LISA vodi evidenciju svih postupaka obrade podataka koje prijevoznici obavljaju u okviru mrežne usluge. U toj evidenciji navode se datum i vrijeme svakog postupka, podaci korišteni za ispitivanje, podaci preneseni putem mrežne usluge i ime predmetnog prijevoznika.

Evidencija se čuva tijekom razdoblja od dvije godine. Evidencija mora biti zaštićena odgovarajućim mjerama protiv neovlaštenog pristupa.

5. Mrežna usluga upotrebljava zasebnu bazu podataka samo za čitanje koja se dnevno ažurira jednosmjernom ekstrakcijom najmanjeg potrebnog podskupa podataka iz EES-a i VIS-a. Agencija eu-LISA odgovorna je za sigurnost mrežne usluge, sigurnost osobnih podataka sadržanih u njoj i postupak ekstrakcije osobnih podataka u zasebnu bazu podataka samo za čitanje.

6. Prijevoznicima se putem mrežne usluge ne omogućuje provjera toga jesu li državljani trećih zemalja koji su nositelji nacionalne vize za kratkotrajni boravak izdane za jedan ulazak ili za dva ulaska već iskoristili broj ulazaka odobrenih tom vizom.

7. Komisija donosi provedbene akte o detaljnim pravilima o uvjetima rada mrežne usluge te pravilima o zaštiti podataka i sigurnosti primjenjivima na mrežnu uslugu. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 68. stavka 2.

POGLAVLJE II.

UNOS I UPOTREBA PODATAKA OD STRANE NADLEŽNIH TIJELA

Članak 14.

Postupci za unos podataka u EES

1. Granična tijela u skladu s člankom 23. provjeravaju je li u EES-u prethodno već otvoren osobni dosje za državljanina treće zemlje te identitet te osobe. Ako državljanin treće zemlje upotrebljava samoposlužni sustav u svrhu prethodnog unosa podataka ili obavljanja graničnih kontrola, provjera se izvršava s pomoću samoposlužnog sustava.

2. Ako je prethodno već otvoren osobni dosje za državljanina treće zemlje, granično tijelo prema potrebi:

(a) ažurira taj osobni dosje, to jest podatke iz članaka 16., 17. i 18., ovisno o slučaju; i

(b) unosi bilješku o ulasku za svaki ulazak i bilješku o izlasku za svaki izlazak u skladu s člancima 16. i 17. ili, ako je to primjenjivo, bilješku o odbijanju ulaska u skladu s člankom 18.

Bilješke iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka povezuju se s osobnim dosjeom dotičnog državljanina treće zemlje.

Ako je to primjenjivo, podaci iz članka 19. stavaka 1., 2., 4. i 5. dodaju se bilješci o ulasku/izlasku dotičnog državljanina treće zemlje. U osobni dosje državljanina treće zemlje dodaju se putne isprave i podaci o identitetima koje državljanin treće zemlje legitimno upotrebljava.

Ako je prethodni osobni dosje zabilježen, a državljanin treće zemlje predoči valjanu putnu ispravu koja se razlikuje od putne isprave koja je prethodno zabilježena, podaci iz članka 16. stavka 1. točke (d) i članka 17. stavka 1. točke (b) također se ažuriraju u skladu s člankom 15.

3. Ako je potrebno unijeti ili ažurirati podatke u bilješci o ulasku/izlasku nositelja vize, granična tijela mogu, u skladu s člankom 8. ove Uredbe i člankom 18.a Uredbe (EZ) br. 767/2008, iz VIS-a preuzeti i u EES uvesti podatke predviđene člankom 16. stavkom 2. točkama od (c) do (f) ove Uredbe.

4. Ako državljanin treće zemlje prethodno nije registriran u EES-u, granično tijelo otvara osobni dosje tog državljanina treće zemlje unosom podataka iz članka 16. stavaka 1. i 6., članka 17. stavka 1. i članka 18. stavka 1., ovisno o slučaju.

5. Ako državljanin treće zemlje za prethodni unos podataka upotrebljava samoposlužni sustav, primjenjuje se članak 8.a Uredbe (EU) 2016/399. U tom slučaju državljanin treće zemlje može prethodno unijeti podatke u osobni dosje ili, ako je to primjenjivo, podatke koje treba ažurirati u bilješci o ulasku/izlasku. Podatke potvrđuju granična tijela kada je odluka o odobravanju ili odbijanju ulaska donesena u skladu s Uredbom (EU) 2016/399. Podaci navedeni u članku 16. stavku 2. točkama od (c) do (f) ove Uredbe mogu se preuzeti iz VIS-a i uvesti u EES.

6. Ako državljanin treće zemlje za obavljanje graničnih kontrola upotrebljava samoposlužni sustav, primjenjuje se članak 8.b Uredbe (EU) 2016/399. U tom se slučaju provjera iz stavka 1. ovog članka obavlja s pomoću samoposlužnog sustava.

7. Ako državljanin treće zemlje za prelazak vanjskih granica ili unutarnjih granica na kojima nadzor još nije ukinut upotrebljava e-vrata, primjenjuje se članak 8.b Uredbe (EU) 2016/399. U tom se slučaju s pomoću e-vrata obavlja odgovarajući unos bilješke o ulasku/izlasku te povezivanje te bilješke s dotičnim osobnim dosjeom.

8. Ne dovodeći u pitanje članak 20. ove Uredbe i članak 12. stavak 3. Uredbe (EU) 2016/399, ako kratkotrajni boravak državljanina treće zemlje koji se nalazi na državnom području države članice započne izravno nakon boravka na temelju boravišne dozvole ili vize za dugotrajni boravak i ako prethodno nije otvoren osobni dosje, taj državljanin treće zemlje može od nadležnih tijela iz članka 9. stavka 2. ove Uredbe zatražiti da otvore osobni dosje i bilješku o ulasku/izlasku unosom podataka iz članka 16. stavaka 1., 2. i 6. i članka 17. stavka 1. ove Uredbe. Umjesto podataka iz članka 16. stavka 2. točke (a) ove Uredbe ta nadležna tijela unose datum početka kratkotrajnog boravka, a umjesto podataka iz članka 16. stavka 2. točke (b) ove Uredbe unose naziv tijela koje je unijelo te podatke.

Članak 15.

Prikaz lica državljana trećih zemalja

1. Ako je potrebno otvoriti osobni dosje ili ažurirati prikaz lica iz članka 16. stavka 1. točke (d) i članka 17. stavka 1. točke (b), prikaz lica uzima se uživo.

2. Odstupajući od stavka 1., u iznimnim slučajevima ako nije moguće ispuniti specifikacije kvalitete i razlučivosti potrebne za unos prikaza lica uživo u EES, prikaz lica može se elektronički ekstrahirati iz čipa elektroničke strojno čitljive putne isprave (eMRTD). U takvim slučajevima prikaz lica unosi se u osobni dosje tek nakon elektroničke provjere toga odgovara li prikaz lica zabilježen na čipu eMRTD-a prikazu lica uživo dotičnog državljanina treće zemlje.

3. Svaka država članica jednom godišnje Komisiji dostavlja izvješće o primjeni stavka 2. To izvješće uključuje broj dotičnih državljana trećih zemalja i objašnjenje koje se odnosi na iznimne slučajeve s kojima se susrela.

4. Prikaz lica državljana trećih zemalja mora biti dostatne razlučivosti i kvalitete kako bi se upotrebljavali za automatizirano biometrijsko uspoređivanje.

5. U roku od dvije godine od početka rada EES-a Komisija izrađuje izvješće o standardima kvalitete prikaza lica pohranjenih u VIS-u i o tome omogućuje li se njima biometrijsko uspoređivanje s ciljem upotrebe prikaza lica pohranjenih u VIS-u na granicama i unutar državnog područja države članice za provjeru identiteta državljana treće zemlje koji podliježu obvezi posjedovanja vize, a da se takvi prikazi lica ne pohranjuju u EES-u. Komisija dostavlja to izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Tom se izvješću, ako Komisija to smatra primjerenim, prilažu zakonodavni prijedlozi, uključujući prijedloge za izmjenu ove Uredbe, Uredbe (EZ) br. 767/2008 ili obiju tih uredbi u pogledu korištenja prikazima lica državljana trećih zemalja pohranjenima u VIS-u u svrhe navedene u ovom stavku.

Članak 16.

Osobni podaci državljana trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize

1. Na granicama na kojima se upotrebljava EES granično tijelo otvara osobni dosje državljanina treće zemlje koji podliježe obvezi posjedovanja vize tako što unosi sljedeće podatke:

(a) prezime (obiteljsko ime); ime ili imena (osobna imena); datum rođenja; državljanstvo ili državljanstva; spol;

- (b) vrstu i broj putne isprave ili putnih isprava te troslovnu oznaku zemlje koja je izdala putnu ispravu ili putne isprave;
- (c) datum isteka valjanosti putne isprave ili putnih isprava;
- (d) prikaz lica kako je navedeno u članku 15.

2. Pri svakom ulasku državljanina treće zemlje koji podliježe obvezi posjedovanja vize na granicama na kojima se upotrebljava EES u bilješku o ulasku/izlasku unose se sljedeći podaci:

- (a) datum i vrijeme ulaska;
- (b) granični prijelaz ulaska i tijelo koje je dopustilo ulazak;
- (c) ako je to primjenjivo, status državljanina treće zemlje s naznakom da se radi o državljaninu treće zemlje:
 - i. koji je član obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ ili državljanina treće zemlje s pravom slobodnog kretanja jednakovrijednim onom građana Unije na temelju sporazuma između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i treće zemlje, s druge strane; i
 - ii. koji nije nositelj boravišne iskaznice u skladu s Direktivom 2004/38/EZ ili boravišne dozvole u skladu s Uredbom (EZ) br. 1030/2002;
- (d) broj naljepnice vize za kratkotrajni boravak, uključujući troslovnu oznaku države članice koja ju je izdala, vrstu vize za kratkotrajni boravak, datum završetka maksimalnog trajanja boravka dopuštenog na temelju vize za kratkotrajni boravak koji se ažurira pri svakom ulasku te, ako je to primjenjivo, datum isteka valjanosti vize za kratkotrajni boravak;
- (e) pri prvom ulasku na temelju vize za kratkotrajni boravak, broj ulazaka i trajanje boravka dopuštenog na temelju vize za kratkotrajni boravak kako je naznačeno na naljepnici vize za kratkotrajni boravak;
- (f) ako je to primjenjivo, informacije kojima se naznačuje da je viza za kratkotrajni boravak izdana s ograničenom prostornom valjanošću na temelju članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe (EZ) br. 810/2009;
- (g) za države članice koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, ali koje upotrebljavaju EES, kada je to primjenjivo, obavijest kojom se naznačuje da je državljanin treće zemlje za ulazak iskoristio nacionalnu vizu za kratkotrajni boravak.

Bilješka o ulasku/izlasku iz prvog podstavka povezuje se s osobnim dosjeom tog državljanina treće zemlje s pomoću osobnog referentnog broja koji generira EES prilikom otvaranja tog osobnog dosjea.

3. Pri svakom izlasku državljanina treće zemlje koji podliježe obvezi posjedovanja vize na granici na kojoj se upotrebljava EES u bilješku o ulasku/izlasku unose se sljedeći podaci:

- (a) datum i vrijeme izlaska;
- (b) granični prijelaz izlaska.

Ako taj državljanin treće zemlje upotrebljava vizu koja je drukčija od vize zabilježene u posljednjem unosu o ulasku, podaci u bilješci o ulasku/izlasku navedeni u stavku 2. točkama od (d) do (g) ažuriraju se na odgovarajući način.

Bilješka o ulasku/izlasku iz prvog podstavka povezuje se s osobnim dosjeom tog državljanina treće zemlje

4. Ako neposredno nakon datuma isteka razdoblja dopuštenog boravka nisu uneseni podaci o izlasku, EES označava bilješku o ulasku/izlasku zastavicom, a podaci o državljaninu treće zemlje koji podliježe obvezi posjedovanja vize i koji je identificiran kao osoba koja je prekoračila trajanje dopuštenog boravka unose se u popis iz članka 12.

5. Kako bi unijelo ili ažuriralo bilješku o ulasku/izlasku državljanina treće zemlje koji podliježe obvezi posjedovanja vize, granično tijelo može podatke predviđene stavkom 2. točkama od (c) do (f) ovog članka preuzeti iz VIS-a i uvesti u EES u skladu s člankom 18.a Uredbe (EZ) br. 767/2008.

6. Ako se državljanin treće zemlje može koristiti nacionalnim programom olakšica države članice u skladu s člankom 8.d Uredbe (EU) 2016/399, dotična država članica u osobni dosje tog državljanina treće zemlje unosi obavijest u kojoj navodi nacionalni program olakšica dotične države članice.

7. Posebne odredbe iz Priloga II. primjenjuju se na državljane trećih zemalja koji prelaze granicu na temelju valjanog FTD-a.

Članak 17.

Osobni podaci državljanina trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize

1. Granično tijelo otvara osobni dosje državljanina trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize unosom sljedećeg:

(a) podataka predviđenih u članku 16. stavku 1. točkama (a), (b) i (c);

(b) prikaza lica kako je navedeno u članku 15.;

(c) podataka o otiscima prstiju desne ruke, ako postoje, a u suprotnom odgovarajućih podataka o otiscima prstiju lijeve ruke; podaci o otiscima prstiju moraju biti dostatne razlučivosti i kvalitete kako bi se upotrebljavali za automatizirano biometrijsko uspoređivanje;

(d) prema potrebi, podataka predviđenih u članku 16. stavku 6.

2. Za državljane trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize članak 16. stavak 2. točke (a), (b) i (c), članak 16. stavak 3. točke (a) i (b) te članak 16. stavak 4. primjenjuju se *mutatis mutandis*.

3. Djeca mlađa od 12 godina izuzeta su od obveze davanja otisaka prstiju.

4. Osobe za koje je uzimanje otisaka prstiju fizički nemoguće izuzete su od obveze davanja otisaka prstiju.

Međutim, ako je ta fizička nemogućnost privremena, to se bilježi u EES-u, a osoba je dužna dati otiske prstiju pri izlasku ili sljedećem ulasku. Ti podaci brišu se iz EES-a nakon davanja otisaka prstiju. Granična tijela imaju pravo zahtijevati dodatna pojašnjenja u vezi s razlozima privremene nemogućnosti davanja otisaka prstiju. Države članice osiguravaju da su uvedeni odgovarajući postupci kojima se jamči dostojanstvo osobe ako je pri uzimanju otisaka prstiju došlo do poteškoća.

5. Ako je dotična osoba izuzeta od obveze davanja otisaka prstiju u skladu sa stavkom 3. ili 4., u posebno polje za podatke unosi se napomena „nije primjenjivo”.

Članak 18.

Osobni podaci državljanina trećih zemalja kojima je odbijen ulazak

1. Ako granično tijelo u skladu s člankom 14. i Prilogom V. Uredbi (EU) 2016/399 donese odluku o odbijanju ulaska državljanina treće zemlje radi kratkotrajnog boravka na državnom području država članica te ako prethodno u EES-u nije zabilježen dosje za tog državljanina treće zemlje, granično tijelo otvara osobni dosje u koji unosi:

(a) za državljane trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize, alfanumeričke podatke koji se zahtijevaju u skladu s člankom 16. stavkom 1. ove Uredbe i, kada je to relevantno, podatke iz članka 16. stavka 6. ove Uredbe.

(b) za državljane trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanje vize, alfanumeričke podatke koji se zahtijevaju u skladu s člankom 17. stavkom 1. ove Uredbe.

2. Ako je državljaninu treće zemlje odbijen ulazak na temelju razloga koji odgovara točki B, D ili H dijela B Priloga V. Uredbi (EU) 2016/399 i ako prethodno u EES-u dosje s biometrijskim podacima nije zabilježen za tog državljanina treće zemlje, granično tijelo otvara osobni dosje u koji unosi alfanumeričke podatke koji se zahtijevaju u skladu s člankom 16. stavkom 1. ili, ovisno o slučaju, člankom 17. stavkom 1. ove Uredbe, kao i sljedeće podatke:

(a) za državljane trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize, prikaz lica iz članka 16. stavka 1. točke (d) ove Uredbe;

(b) za državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanje vize, biometrijske podatke koji se zahtijevaju na temelju članka 17. stavka 1. točaka (b) i (c) ove Uredbe;

(c) za državljane trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize i koji nisu registrirani u VIS-u, prikaz lica iz članka 16. stavka 1. točke (d) ove Uredbe i podatke o otiscima prstiju iz članka 17. stavka 1. točke (c) ove Uredbe.

3. Odstupajući od stavka 2. ovog članka, ako se primjenjuje razlog koji odgovara točki H dijela B Priloga V. Uredbi (EU) 2016/399, a biometrijski su podaci državljanina treće zemlje zabilježeni u upozorenju u SIS-u koje dovodi do odbijanja ulaska, biometrijski podaci državljanina treće zemlje ne unose se u EES.

4. Ako je državljaninu treće zemlje odbijen ulazak na temelju razloga koji odgovara točki I dijela B Priloga V. Uredbi (EU) 2016/399 i ako prethodno u EES-u dosje s biometrijskim podacima nije zabilježen za tog državljanina treće zemlje, biometrijski se podaci u EES unose samo ako je ulazak odbijen jer se državljanina treće zemlje smatra prijetnjom za unutarnju sigurnost, uključujući, prema potrebi, elemente javnog poretka.

5. Ako je državljaninu treće zemlje odbijen ulazak na temelju razloga koji odgovara točki J dijela B Priloga V. Uredbi (EU) 2016/399, granično tijelo otvara osobni dosje tog državljanina treće zemlje bez dodavanja biometrijskih podataka. Ako državljanin treće zemlje posjeduje eMRTD, prikaz lica ekstrahira se iz tog eMRTD-a.

6. Ako granično tijelo u skladu s člankom 14. i Prilogom V. Uredbi (EU) 2016/399 donese odluku o odbijanju ulaska državljanina treće zemlje radi kratkotrajnog boravka na državnom području država članica, u zasebnu bilješku o odbijanju ulaska unose se sljedeći podaci:

(a) datum i vrijeme odbijanja ulaska;

(b) granični prijelaz;

(c) tijelo koje je odbilo ulazak;

(d) točka ili točke koje odgovaraju razlozima odbijanja ulaska, u skladu s dijelom B Priloga V. Uredbi (EU) 2016/399.

Osim toga, za državljane trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize podaci predviđeni u članku 16. stavku 2. točkama od (d) do (g) ove Uredbe unose se u bilješku o odbijanju ulaska.

Kako bi otvorilo ili ažuriralo bilješku o odbijanju ulaska državljanima treće zemlje koji podliježu obvezi posjedovanja vize, nadležno granično tijelo podatke predviđene u članku 16. stavku 2. točkama (d), (e) i (f) ove Uredbe može preuzeti iz VIS-a i uvesti u EES u skladu s člankom 18.a Uredbe (EZ) br. 767/2008.

7. Bilješka o odbijanju ulaska predviđena stavkom 6. povezuje se s osobnim dosjeom dotičnog državljanina treće zemlje.

Članak 19.

Podaci koje treba dodati ako je dozvola za kratkotrajni boravak ukinuta, poništena ili produljena

1. Ako je donesena odluka o ukidanju ili poništenju dozvole za kratkotrajni boravak ili vize ili o produljenju trajanja dopuštenog boravka ili vize, nadležno tijelo koje je donijelo takvu odluku u posljednju relevantnu bilješku o ulasku/izlasku dodaje sljedeće podatke:

- (a) informacije o statusu, uz naznaku da je dozvola za kratkotrajni boravak ili viza ukinuta ili poništena, odnosno da je produljeno trajanje dopuštenog boravka ili da je viza produljena;
- (b) naziv tijela koje je ukinulo ili poništilo dozvolu za kratkotrajni boravak ili vizu ili je produljilo trajanje dopuštenog boravka ili vize;
- (c) mjesto i datum donošenja odluke o ukidanju ili poništenju dozvole za kratkotrajni boravak ili vize ili o produljenju trajanja dopuštenog boravka ili vize;
- (d) ako je to primjenjivo, novi broj naljepnice vize, uključujući troslovnu oznaku zemlje koja je izdala vizu;
- (e) ako je to primjenjivo, razdoblje za koje je dopušteni boravak produljen;
- (f) ako je to primjenjivo, novi datum isteka valjanosti dopuštenog boravka ili vize.

2. Ako se trajanje dopuštenog boravka produlji u skladu s člankom 20. stavkom 2. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma, nadležno tijelo koje je produljilo dopušteni boravak dodaje podatke o razdoblju produljenja dopuštenog boravka u posljednju relevantnu bilješku o ulasku/izlasku i, prema potrebi, napomenu da je dopušteni boravak produljen u skladu s člankom 20. stavkom 2. točkom (b) Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma.

3. Ako je donesena odluka o poništenju, ukidanju ili produljenju vize, tijelo nadležno za vize koje je donijelo odluku odmah iz VIS-a preuzima podatke predviđene stavkom 1. ovog članka i izravno ih uvozi u EES, u skladu s člancima 13. i 14. Uredbe (EZ) br. 767/2008.

4. U bilješci o ulasku/izlasku navode se razlozi ukidanja ili poništenja kratkotrajnog boravka, a oni su sljedeći:

- (a) odluka o vraćanju donesena na temelju Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (b) bilo koja druga odluka koju donesu nadležna tijela države članice u skladu s nacionalnim pravom, a čija je posljedica vraćanje, udaljenje ili dobrovoljni odlazak državljanina treće zemlje koji ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete za ulazak na državno područje država članica ili boravak na tom području.

5. U bilješci o ulasku/izlasku navode se razlozi produljenja trajanja dopuštenog boravka.

6. Kada je osoba otputovala ili je udaljena s državnog područja država članica u skladu s odlukom iz stavka 4. ovog članka, nadležno tijelo, u skladu s člankom 14. stavkom 2., unosi podatke o tom konkretnom ulasku u povezanu bilješku o ulasku/izlasku.

Članak 20.

Podaci koje treba dodati u slučaju pobijanja pretpostavke o tome da državljanin treće zemlje ne ispunjava uvjete u pogledu trajanja dopuštenog boravka

Ne dovodeći u pitanje članak 22., ako za državljanina treće zemlje koji se nalazi na državnom području neke države članice nije otvoren osobni dosje u EES-u ili ako za takvog državljanina treće zemlje nema posljednje relevantne bilješke o ulasku/izlasku, nadležna tijela mogu pretpostaviti da državljanin treće zemlje ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete koji se odnose na trajanje dopuštenog boravka unutar državnog područja država članica.

⁽¹⁾ Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljanina trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, 24.12.2008., str. 98.).

U slučaju iz prvog stavka ovog članka primjenjuje se članak 12. Uredbe (EU) 2016/399, a ako se ta pretpostavka pobije u skladu s člankom 12. stavkom 3. te uredbe, nadležna tijela:

- (a) otvaraju osobni dosje tog državljanina treće zemlje u EES-u, ako je to potrebno;
- (b) ažuriraju zadnju bilješku o ulasku/izlasku unošenjem podataka koji nedostaju u skladu s člancima 16. i 17. ove Uredbe; ili
- (c) brišu postojeći dosje ako je člankom 35. ove Uredbe predviđeno takvo brisanje.

Članak 21.

Pomoćni postupci ako je tehnički nemoguće unijeti podatke ili u slučaju kvara EES-a

1. Ako je tehnički nemoguće unijeti podatke u središnji sustav EES-a ili u slučaju kvara središnjeg sustava EES-a, podaci iz članaka od 16. do 20. privremeno se pohranjuju u nacionalno jedinstveno sučelje. Ako to nije moguće, podaci se privremeno pohranjuju lokalno u elektroničkom obliku. U oba slučajeve podaci se unose u središnji sustav EES-a čim to postane tehnički moguće ili odmah nakon otklanjanja kvara. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere i raspoređuju potrebnu infrastrukturu, opremu i resurse kako bi osigurale da se takvo privremeno lokalno pohranjivanje može provesti u svakom trenutku i za svaki od njihovih graničnih prijelaza.

2. Ne dovodeći u pitanje obvezu provođenja graničnih kontrola u skladu s Uredbom (EU) 2016/399, u iznimnoj situaciji kada zbog tehničkih razloga unos podataka u središnji sustav EES-a i u nacionalno jedinstveno sučelje nije moguć i kada zbog tehničkih razloga nije moguće privremeno pohranjivati podatke lokalno u elektroničkom obliku, granično tijelo ručno pohranjuje podatke iz članaka od 16. do 20. ove Uredbe, uz iznimku biometrijskih podataka, te stavlja ulazni ili izlazni pečat u putnu ispravu državljanina treće zemlje. Ti se podaci unose u središnji sustav EES-a čim je to tehnički moguće.

Države članice obavješćuju Komisiju o otiskivanju pečata u putne isprave u slučaju iznimnih situacija navedenih u prvom podstavku ovog stavka. Komisija donosi provedbene akte u vezi s detaljnim pravilima o informacijama koje se dostavljaju Komisiji. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 68. stavka 2.

3. U EES-u se naznačuje da su podaci navedeni u člancima od 16. do 20. uneseni na temelju pomoćnog postupka i da u osobnom dosjeu otvorenom u skladu sa stavkom 2. ovog članka nedostaju biometrijski podaci. Biometrijski podaci unose se u EES na sljedećem graničnom prijelazu.

Članak 22.

Prijelazno razdoblje i prijelazne mjere

1. U razdoblju od 180 dana nakon početka rada EES-a, kako bi se pri ulasku i izlasku provjerilo jesu li državljani trećih zemalja kojima je dopušten kratkotrajni boravak premašili maksimalno trajanje dopuštenog boravka i, kada je to relevantno, kako bi se pri ulasku provjerilo jesu li državljani trećih zemalja premašili broj ulazaka dopuštenih na temelju vize za kratkotrajni boravak izdane za jedan ulazak ili za dva ulaska, nadležna granična tijela uzimaju u obzir boravke na državnom području država članica tijekom 180 dana prije ulaska ili izlaska tako da uz podatke o ulasku/izlasku zabilježene u EES-u kontroliraju i pečate u putnim ispravama.

2. Ako je državljanin treće zemlje ušao na državno područje država članica prije početka rada EES-a i izašao iz njega nakon početka rada EES-a, pri izlasku se otvara osobni dosje, a datum ulaska kako je otisnut u putovnici unosi se u bilješku o ulasku/izlasku u skladu s člankom 16. stavkom 2. To pravilo nije ograničeno na 180 dana nakon početka rada EES-a kako je navedeno u stavku 1. ovog članka. U slučaju nepodudaranja između ulaznog pečata i podataka iz EES-a prednost ima pečat.

Članak 23.

Upotreba podataka radi provjere na granicama na kojima se upotrebljava EES

1. Granična tijela imaju pristup EES-u u svrhu provjere identiteta i prethodne registracije državljanina treće zemlje, ažuriranja podataka iz EES-a prema potrebi i ostvarivanja uvida u podatke u mjeri potrebnoj za obavljanje granične kontrole.

2. Pri izvršavanju zadaća iz stavka 1. ovog članka granična tijela imaju pristup u svrhu pretraživanja s pomoću podataka iz članka 16. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) te članka 17. stavka 1. točke (a).

Osim toga, u svrhu ostvarivanja uvida u VIS za potrebe provjere u skladu s člankom 18. Uredbe (EZ) br. 767/2008, za državljane trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize, granična tijela pokreću pretraživanje u VIS-u izravno iz EES-a s pomoću istih alfanumeričkih podataka ili, ako je to primjenjivo, ostvaruju uvid u VIS u skladu s člankom 18. stavkom 2.a Uredbe (EZ) br. 767/2008.

Ako se pri pretraživanju EES-a na temelju podataka navedenih u prvom podstavku ovog stavka pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u EES-u, granična tijela uspoređuju prikaz lica uživo državljanina treće zemlje s prikazom lica iz članka 16. stavka 1. točke (d) i članka 17. stavka 1. točke (b) ove Uredbe ili granična tijela, u slučaju državljanina trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize, provjeravaju otiske prstiju usporedbom s otiscima u EES-u, a u slučaju državljanina trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize provjeravaju otiske prstiju izravnom usporedbom s otiscima u VIS-u u skladu s člankom 18. Uredbe (EZ) br. 767/2008. Za potrebe provjere otisaka prstiju nositelja viza usporedbom s otiscima prstiju u VIS-u granična tijela mogu izravno iz EES-a pokrenuti pretraživanje u VIS-u kako je predviđeno u članku 18. stavku 6. te uredbe.

Ako provjera s pomoću prikaza lica ne uspije, provjera se obavlja s pomoću otisaka prstiju i obrnuto.

3. Ako se pri pretraživanju s pomoću podataka navedenih u stavku 2. pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u EES-u, graničnom tijelu daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u podatke iz osobnog dosjea tog državljanina treće zemlje i bilješku odnosno bilješke o ulasku/izlasku ili bilješku odnosno bilješke o odbijanju ulaska povezane s tim osobnim dosjeom.

4. Ako se pri pretraživanju s pomoću alfanumeričkih podataka navedenih u stavku 2. ovog članka pokaže da podaci o državljaninu treće zemlje nisu zabilježeni u EES-u, ako provjera državljanina treće zemlje na temelju stavka 2. ovog članka nije bila uspješna ili ako postoji sumnja u identitet državljanina treće zemlje, granična tijela imaju pristup podacima u svrhu identifikacije u skladu s člankom 27. ove Uredbe.

Uz identifikaciju iz prvog podstavka ovog stavka primjenjuju se sljedeće odredbe:

(a) u pogledu državljanina trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize, ako se pri pretraživanju VIS-a s pomoću podataka iz članka 18. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 767/2008 pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u VIS-u, provjera otisaka prstiju usporedbom s otiscima prstiju u VIS-u obavlja se u skladu s člankom 18. stavkom 5. Uredbe (EZ) br. 767/2008. U tu svrhu granično tijelo može iz EES-a pokrenuti pretraživanje u VIS-u kako je predviđeno u članku 18. stavku 6. Uredbe (EZ) br. 767/2008. Ako provjera državljanina treće zemlje na temelju stavka 2. ovog članka nije bila uspješna, granična tijela pristupaju podacima iz VIS-a u svrhu identifikacije u skladu s člankom 20. Uredbe (EZ) br. 767/2008.

(b) u pogledu državljanina trećih zemalja koji ne podliježu obvezi posjedovanja vize i za koje nisu pronađeni podaci u EES-u pretraživanjem u svrhu identifikacije u skladu s člankom 27. ove Uredbe, ostvarivanje uvida u VIS obavlja se u skladu s člankom 19.a Uredbe (EZ) br. 767/2008. Granično tijelo može iz EES-a pokrenuti pretraživanje u VIS-u kako je predviđeno u članku 19.a Uredbe (EZ) br. 767/2008.

5. U pogledu državljanina trećih zemalja čiji su podaci već zabilježeni u EES-u, ali čiji je osobni dosje u EES-u otvorila država članica koja schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuje u cijelosti, ali upotrebljava EES, i čiji su podaci uneseni u EES na temelju nacionalne vize za kratkotrajni boravak, granična tijela ostvaruju uvid u VIS u skladu sa stavkom 4. drugim podstavkom točkom (a) kada prvi put nakon otvaranja osobnog dosjea državljanin treće zemlje namjerava prijeći granicu države članice koja schengensku pravnu stečevinu primjenjuje u cijelosti i koja upotrebljava EES.

POGLAVLJE III.

UPOTREBA EES-A OD STRANE DRUGIH TIJELA

Članak 24.

Upotreba EES-a radi razmatranja viza i donošenja odluka o njima

1. Tijela nadležna za vize ostvaruju uvid u EES za potrebe razmatranja zahtjevâ za izdavanje viza i donošenja odluka koje se odnose na te zahtjeve, uključujući odluke o poništenju, ukidanju ili produljenju roka valjanosti izdane vize, u skladu s Uredbom (EZ) br. 810/2009.

Osim toga, tijela nadležna za vize države članice koja schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuje u cijelosti, ali upotrebljava EES, ostvaruju uvid u podatke u EES-u pri razmatranju zahtjevâ za izdavanje nacionalnih viza za kratkotrajni boravak i donošenju odluka koje se odnose na te zahtjeve, uključujući odluke o poništenju, ukidanju ili produljenju roka valjanosti izdane nacionalne vize za kratkotrajni boravak.

2. Tijelima nadležnima za vize daje se pristup u svrhu pretraživanja EES-a izravno iz VIS-a na temelju jednog ili nekoliko od sljedećih podataka:

(a) podataka iz članka 16. stavka 1. točaka (a), (b) i (c);

(b) broja naljepnice vize za kratkotrajni boravak, uključujući troslovnu oznaku države članice koja je izdala vizu iz članka 16. stavka 2. točke (d);

(c) podataka o otiscima prstiju ili podataka o otiscima prstiju u kombinaciji s prikazom lica.

3. Ako se pri pretraživanju s pomoću podataka navedenih u stavku 2. pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u EES-u, tijelima nadležnima za vize daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u podatke iz osobnog dosjea tog državljanina treće zemlje i bilješke o ulasku/izlasku kao i bilješke o odbijanju ulaska povezane s tim osobnim dosjeom. Tijelima nadležnima za vize daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u automatizirani kalkulator radi provjere maksimalnog preostalog trajanja dopuštenog boravka. Tijelima nadležnima za vize daje se i pristup u svrhu ostvarivanja uvida u EES i automatizirani kalkulator za potrebe razmatranja novih zahtjeva za izdavanje viza i donošenja odluka o njima kako bi se automatski odredilo maksimalno trajanje dopuštenog boravka.

4. Tijelima nadležnima za vize u državi članici koja schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuje u cijelosti, ali upotrebljava EES, daje se pristup u svrhu pretraživanja EES-a na temelju jednog ili nekoliko podataka navedenih u stavku 2. Ako se pri pretraživanju pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u EES-u, tim tijelima daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u podatke iz osobnog dosjea tog državljanina treće zemlje i bilješke o ulasku/izlasku, kao i bilješke o odbijanju ulaska povezane s tim osobnim dosjeom. Tijelima nadležnima za vize u državi članici koja schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuje u cijelosti, ali upotrebljava EES, daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u automatizirani kalkulator kako bi se utvrdilo maksimalno preostalo trajanje dopuštenog boravka. Tijelima nadležnima za vize daje se i pristup u svrhu ostvarivanja uvida u EES i automatizirani kalkulator za potrebe razmatranja novih zahtjeva za izdavanje viza i donošenja odluka o njima kako bi se odredilo maksimalno trajanje dopuštenog boravka.

Članak 25.

Upotreba EES-a radi razmatranja zahtjevâ za pristup nacionalnim programima olakšica

1. Nadležna tijela iz članka 8.d Uredbe (EU) 2016/399 ostvaruju uvid u EES za potrebe razmatranja zahtjevâ za pristup nacionalnim programima olakšica iz tog članka EES-a i donošenja odluka koje se odnose na te zahtjeve, uključujući odluke o odbijanju, oduzimanju ili produljenju roka valjanosti pristupa nacionalnim programima olakšica u skladu s tim člankom.

2. Nadležnim tijelima daje se pristup u svrhu pretraživanja s pomoću jednog ili nekoliko od sljedećih podataka:

(a) podataka iz članka 16. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ili podataka iz članka 17. stavka 1. točke (a);

(b) podataka o otiscima prstiju ili podataka o otiscima prstiju u kombinaciji s prikazom lica.

3. Ako se pri pretraživanju s pomoću podataka navedenih u stavku 2. pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u EES-u, nadležnom tijelu daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u podatke iz osobnog dosjea tog državljanina treće zemlje i bilješke o ulasku/izlasku kao i bilješke o odbijanju ulaska povezane s tim osobnim dosjeom.

Članak 26.**Pristup podacima radi provjere unutar državnog područja država članica**

1. Tijela država članica nadležna za imigraciju imaju pristup pretraživanju s pomoću podataka iz članka 16. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) te članka 17. stavka 1. točke (a) u svrhu provjere identiteta državljanina treće zemlje ili kontrole ili provjere toga jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak na državno područje država članica ili za dopušteni boravak na tom državnom području, ili u svrhu obojog.

Ako se pri pretraživanju pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u EES-u, tijela nadležna za imigraciju mogu:

- (a) uspoređivati prikaz lica uživo državljanina treće zemlje s prikazom lica iz članka 16. stavka 1. točke (d) i članka 17. stavka 1. točke (b) ove Uredbe; ili
- (b) provjeriti otiske prstiju državljanina trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize u EES-u i državljanina trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja vize u VIS-u u skladu s člankom 19. Uredbe (EZ) br. 767/2008.

2. Ako se pri pretraživanju s pomoću podataka navedenih u stavku 1. pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u EES-u, tijelima nadležnima za imigraciju daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u automatizirani kalkulator, podatke iz osobnog dosjea tog državljanina treće zemlje, bilješku odnosno bilješke o ulasku/izlasku i bilješke o odbijanju ulaska povezane s tim osobnim dosjeom.

3. Ako se pri pretraživanju s pomoću podataka navedenih u stavku 1. ovog članka pokaže da podaci o državljaninu treće zemlje nisu zabilježeni u EES-u, ako provjera državljanina treće zemlje nije bila uspješna ili ako postoji sumnja u identitet državljanina treće zemlje, tijela nadležna za imigraciju imaju pristup podacima u svrhu identifikacije u skladu s člankom 27.

Članak 27.**Pristup podacima u svrhu identifikacije**

1. Granična tijela ili tijela nadležna za imigraciju imaju pristup pretraživanju s pomoću podataka o otiscima prstiju ili podataka o otiscima prstiju u kombinaciji s prikazom lica isključivo u svrhu identifikacije bilo kojeg državljanina treće zemlje koji je prethodno možda bio registriran u EES-u pod drugim identitetom ili koji ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete za ulazak na državno područje država članica ili za boravak na tom državnom području.

Ako se pri pretraživanju s pomoću podataka o otiscima prstiju ili podataka o otiscima prstiju u kombinaciji s prikazom lica pokaže da podaci o tom državljaninu treće zemlje nisu zabilježeni u EES-u, pristup podacima u VIS-u u svrhu identifikacije izvršava se u skladu s člankom 20. Uredbe (EZ) br. 767/2008. Na granicama na kojima se upotrebljava EES prije bilo kakve identifikacije pregledavanjem VIS-a nadležna tijela prvo pristupaju VIS-u u skladu s člankom 18. ili 19.a Uredbe (EZ) br. 767/2008.

Kada nije moguće upotrijebiti otiske prstiju tog državljanina treće zemlje ili ako pretraživanje s pomoću podataka o otiscima prstiju ili podataka o otiscima prstiju u kombinaciji s prikazom lica nije bilo uspješno, pretraživanje se obavlja na temelju svih ili nekih podataka iz članka 16. stavka 1. točke (a), (b) i (c) te članka 17. stavka 1. točke (a).

2. Ako se pri pretraživanju s pomoću podataka navedenih u stavku 1. pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u EES-u, nadležnom tijelu daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u podatke iz osobnog dosjea te bilješke o ulasku/izlasku i bilješke o odbijanju ulaska povezane s tim osobnim dosjeom.

Članak 28.**Čuvanje podataka preuzetih iz EES-a**

Podaci preuzeti iz EES-a u skladu s ovim poglavljem mogu se čuvati u nacionalnim datotekama samo ako je to potrebno u pojedinačnom slučaju, u skladu sa svrhom u koju su preuzeti i mjerodavnim pravom Unije, posebno onim koje se odnosi na zaštitu podataka, ali ne dulje nego što je nužno u tom pojedinačnom slučaju.

POGLAVLJE IV.

POSTUPAK I UVJETI ZA PRISTUP EES-U ZA POTREBE IZVRŠAVANJA ZAKONODAVSTVA*Članak 29.***Imenovana tijela država članica**

1. Države članice imenuju tijela koja imaju pravo ostvarivanja uvida u podatke iz EES-a radi sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
2. Svaka država članica vodi popis imenovanih tijela. Svaka država članica agenciju eu-LISA i Komisiju obavještuje o svojim imenovanim tijelima i može u svakom trenutku izmijeniti tu obavijest ili je zamijeniti drugom obavješću.
3. Svaka država članica imenuje središnju pristupnu točku koja ima pristup EES-u. Središnja pristupna točka provjerava jesu li ispunjeni uvjeti za podnošenje zahtjeva za pristup EES-u utvrđeni člankom 32.

Imenovano tijelo i središnja pristupna točka mogu biti dio iste organizacije ako je to dopušteno u skladu s nacionalnim pravom, ali središnja pristupna točka pri izvršavanju zadaća na temelju ove Uredbe djeluje u potpunosti neovisno od imenovanih tijela. Središnja pristupna točka odvojena je od imenovanih tijela i ne prima od njih upute u pogledu rezultata provjere koju obavlja neovisno.

U okviru ispunjavanja svojih ustavnih ili zakonskih zahtjeva države članice mogu odrediti i više od jedne središnje pristupne točke ako to odgovara njihovoj organizacijskoj i upravnoj strukturi.

4. Države članice agenciju eu-LISA i Komisiju obavještuju o svojim središnjim pristupnim točkama i mogu u svakom trenutku izmijeniti te obavijesti ili ih zamijeniti drugim obavijestima.
5. Na nacionalnoj razini svaka država članica vodi popis operativnih jedinica u okviru imenovanih tijela koje su ovlaštene zatražiti pristup podacima iz EES-a preko središnjih pristupnih točaka.
6. Samo propisno ovlašteno osoblje središnjih pristupnih točaka ima ovlaštenje za pristup EES-u u skladu s člancima 31. i 32.

*Članak 30.***Europol**

1. Europol imenuje jednu od svojih operativnih jedinica „imenovanim tijelom Europola” i ovlašćuje je za traženje pristupa EES-u putem središnje pristupne točke Europola iz stavka 2. radi potpore i jačanja djelovanja država članica u vezi sa sprečavanjem, otkrivanjem i istragom kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
2. Europol središnjom pristupnom točkom Europola imenuje specijaliziranu jedinicu s propisno ovlaštenim službenicima Europola. Središnja pristupna točka Europola provjerava jesu li ispunjeni uvjeti za podnošenje zahtjeva za pristup EES-u utvrđeni člankom 33.

Središnja pristupna točka Europola prilikom izvršenja svojih zadaća na temelju ove Uredbe djeluje neovisno i ne prima upute od imenovanog tijela Europola u pogledu rezultata provjere.

*Članak 31.***Postupak za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva**

1. Operativna jedinica, kako je navedena u članku 29. stavku 5., središnjoj pristupnoj točki, kako je navedena u članku 29. stavku 3., podnosi obrazložen elektronički ili pisani zahtjev za pristup podacima iz EES-a. Nakon primitka zahtjeva za pristup takva središnja pristupna točka provjerava jesu li ispunjeni uvjeti za pristup iz članka 32. Ako su uvjeti za pristup ispunjeni, takva središnja pristupna točka obrađuje zahtjev. Podaci iz EES-a kojima se pristupilo prosljeđuju se operativnoj jedinici kako je navedena u članku 29. stavku 5. na način kojim se ne ugrožava sigurnost podataka.

2. U hitnom slučaju kada treba spriječiti neposrednu opasnost po život osobe povezanu s kaznenim djelom terorizma ili drugim teškim kaznenim djelom, središnja pristupna točka, kako je navedena u članku 29. stavku 3., odmah obrađuje zahtjev i tek naknadno provjerava jesu li ispunjeni svi uvjeti iz članka 32., uključujući i to je li hitan slučaj zapravo postojao. Naknadna provjera odvija se bez nepotrebne odgode, a u svakom slučaju najkasnije sedam radnih dana nakon obrade zahtjeva.

3. Ako se na temelju naknadne provjere utvrdi da pristup podacima iz EES-a nije bio opravdan, sva tijela koja su imala pristup takvim podacima brišu informacije kojima se pristupilo iz EES-a i o tom brisanju obavješćuju relevantnu središnju pristupnu točku države članice u kojoj je zahtjev podnesen.

Članak 32.

Uvjeti za pristup imenovanih tijela podacima iz EES-a

1. Imenovana tijela mogu pristupiti podacima iz EES-a radi ostvarivanja uvida ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) pristup radi ostvarivanja uvida potreban je za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela;
- (b) pristup radi ostvarivanja uvida potreban je i proporcionalan u određenom slučaju;
- (c) postoje dokazi ili opravdani razlozi na temelju kojih se smatra da će se ostvarivanjem uvida u podatke iz EES-a doprinijeti sprečavanju, otkrivanju ili istrazi bilo kojih dotičnih kaznenih djela, a posebno ako postoji utemeljena sumnja da osumnjičenik, počinitelj ili žrtva kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela pripada jednoj od kategorija obuhvaćenih ovom Uredbom.

2. Pristup EES-u kao alatu za identifikaciju nepoznatog osumnjičenika, nepoznatog počinitelja ili nepoznate pretpostavljene žrtve kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela dopušten je ako su uz uvjete navedene u stavku 1. ispunjeni sljedeći dodatni uvjeti:

- (a) prethodno je izvršeno pretraživanje nacionalnih baza podataka; i
- (b) u slučaju pretraživanja na temelju otisaka prstiju, pokrenuto je prethodno pretraživanje u sustavima za automatizirano prepoznavanje otisaka prstiju drugih država članica u skladu s Odlukom 2008/615/PUP ako su usporedbe otisaka prstiju tehnički dostupne i ako je to pretraživanje u potpunosti provedeno ili to pretraživanje nije u potpunosti provedeno u roku od dva dana od njegova pokretanja.

Međutim, dodatni uvjeti iz prvog podstavka točaka (a) i (b) ne primjenjuju se ako postoje opravdani razlozi na temelju kojih se smatra da se usporedbom sa sustavima drugih država članica ne bi dovelo do provjere identiteta ispitanika ili u hitnom slučaju kada je potrebno spriječiti neposrednu opasnost po život osobe povezanu s kaznenim djelom terorizma ili drugim teškim kaznenim djelom. Ti opravdani razlozi uključuju se u elektronički ili pisani zahtjev koje operativna jedinica imenovanog tijela šalje središnjoj pristupnoj točki.

Usporedo sa zahtjevom za ostvarivanje uvida u EES može se podnijeti i zahtjev za ostvarivanje uvida u VIS u pogledu istog ispitanika, u skladu s uvjetima utvrđenima u Odluci Vijeća 2008/633/PUP⁽¹⁾.

3. Pristup EES-u kao alatu za ostvarivanje uvida u evidenciju svih dosadašnjih putovanja ili razdoblja dopuštenog boravka na državnom području država članica poznatog osumnjičenika, poznatog počinitelja ili poznate pretpostavljene žrtve kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela, dopušten je ako su ispunjeni uvjeti navedeni u stavku 1.

4. Ostvarivanje uvida u EES u svrhu identifikacije kako je navedeno u stavku 2. ograničeno je na pretraživanje osobnog dosjea na temelju sljedećih podataka iz EES-a:

- (a) otisaka prstiju državljana trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize ili nositelja FTD-a. Kako bi se to ostvarivanje uvida u EES pokrenulo, mogu se upotrijebiti latentni otisci prstiju te se stoga mogu usporediti s otiscima pohranjenima u EES-u;

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2008/633/PUP od 23. lipnja 2008. o pristupu određenih tijela država članica i Europolu viznom informacijskom sustavu (VIS) za traženje podataka u svrhu sprečavanja, otkrivanja i istraga terorističkih kaznenih djela i ostalih teških kaznenih djela (SL L 218, 13.8.2008., str. 129.).

(b) prikaza lica.

U slučaju dobivanja pozitivnog rezultata na temelju ostvarivanja uvida u EES omogućuje se pristup svim drugim podacima iz osobnog dosjea kako je navedeno u članku 16. stavcima 1. i 6., članku 17. stavku 1. i članku 18. stavku 1.

5. Ostvarivanje uvida u EES u svrhu uvida u sva dosadašnja putovanja dotičnog državljanina treće zemlje ograničeno je na pretraživanje osobnog dosjea, bilježaka o ulasku/izlasku ili bilježaka o odbijanju ulaska na temelju jednog ili nekoliko od sljedećih podataka iz EES-a:

- (a) prezimena (obiteljskog imena); imena ili imenâ (osobnih imena); datuma rođenja; državljanstva ili državljanstava; spola;
- (b) vrste i broja putne isprave ili isprava, troslovne oznake zemlje koja je izdala putnu ispravu i datuma isteka valjanosti putne isprave;
- (c) broja naljepnice vize i datuma isteka valjanosti vize;
- (d) otisaka prstiju, uključujući latentne otiske prstiju;
- (e) prikaza lica;
- (f) datuma i vremena ulaska, tijela koje je dopustilo ulazak i graničnog prijelaza ulaska;
- (g) datuma i vremena izlaska i graničnog prijelaza izlaska.

U slučaju dobivanja pozitivnog rezultata na temelju ostvarivanja uvida u EES omogućuje se pristup podacima navedenima u prvom podstavku te bilo kojim drugim podacima iz osobnog dosjea, bilješkama o ulasku/izlasku i bilješkama o odbijanju ulaska, među ostalim podacima koji se odnose na ukidanje ili produljenje dozvole za kratkotrajni boravak u skladu s člankom 19.

Članak 33.

Postupak i uvjeti za pristup Europolu podacima iz EES-a

1. Europol ima pristup radi ostvarivanja uvida u podatke iz EES-a ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - (a) ostvarivanje uvida potrebno je radi potpore i jačanja djelovanja država članica u vezi sa sprečavanjem, otkrivanjem ili istragom kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela u okviru mandata Europolu;
 - (b) ostvarivanje uvida potrebno je i proporcionalno u određenom slučaju;
 - (c) postoje dokazi ili opravdani razlozi na temelju kojih se smatra da će se ostvarivanjem uvida u podatke iz EES-a doprinijeti sprečavanju, otkrivanju ili istrazi bilo kojih dotičnih kaznenih djela, a posebno ako postoji utemeljena sumnja da osumnjičenik, počinitelj ili žrtva kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela pripada jednoj od kategorija obuhvaćenih ovom Uredbom.
2. Pristup EES-u kao alatu za identifikaciju nepoznatog osumnjičenika, nepoznatog počinitelja ili nepoznate pretpostavljene žrtve kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela dopušten je ako su ispunjeni uvjeti navedeni u stavku 1. i ako se prioritarnim ostvarivanjem uvida u podatke pohranjene u bazama podataka koje su tehnički i pravno dostupne Europolu nije omogućilo utvrđivanje identiteta dotične osobe.

Usporedo sa zahtjevom za ostvarivanje uvida u EES može se podnijeti i zahtjev za ostvarivanje uvida u VIS u pogledu istog ispitanika, u skladu s uvjetima utvrđenima u Odluci 2008/633/PUP.

3. Na odgovarajući se način primjenjuju uvjeti utvrđeni u članku 32. stavcima 3., 4. i 5.

4. Imenovano tijelo Europol može središnjoj pristupnoj točki Europol iz članka 30. stavka 2. podnijeti obrazložen elektronički zahtjev za ostvarivanje uvida u sve podatke iz EES-a ili određeni skup podataka iz EES-a. Nakon primitka zahtjeva za pristup središnja pristupna točka Europol provjerava jesu li ispunjeni uvjeti za pristup iz stavaka 1 i 2. ovog članka. Ako su ispunjeni svi uvjeti za pristup, propisno ovlašteno osoblje središnje pristupne točke Europol obrađuje zahtjeve. Podaci iz EES-a kojima se pristupilo prosljeđuju se imenovanom tijelu Europol na način kojim se ne ugrožava sigurnost podataka.

5. Europol obrađuje informacije koje dobije na temelju ostvarivanja uvida u podatke iz EES-a samo podložno odobrenju države članice iz koje podaci potječu. Takvo se odobrenje dobiva putem nacionalne jedinice Europol te države članice.

POGLAVLJE V.

ZADRŽAVANJE I IZMJENA PODATAKA

Članak 34.

Razdoblje zadržavanja podataka

1. Svaka se bilješka o ulasku/izlasku ili bilješka o odbijanju ulaska, povezana s osobnim dosjeom, pohranjuje u središnjem sustavu EES-a na tri godine od datuma unosa bilješke o izlasku ili, ovisno o slučaju, bilješke o odbijanju ulaska.

2. Svaki se osobni dosje zajedno s povezanom bilješkom ili povezanim bilješkama o ulasku/izlasku ili o odbijanju ulaska pohranjuje u središnjem sustavu EES-a na tri godine i jedan dan od datuma posljednje bilješke o izlasku ili bilješke o odbijanju ulaska ako u roku od tri godine od datuma posljednje bilješke o izlasku ili bilješke o odbijanju ulaska nije unesena nijedna bilješka o ulasku.

3. Ako od datuma isteka razdoblja dopuštenog boravka nije unesena nijedna bilješka o izlasku, podaci se pohranjuju na razdoblje od pet godina od datuma isteka razdoblja dopuštenog boravka. Tri mjeseca unaprijed EES automatski obavješćuje države članice o planiranom brisanju podataka o osobama koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka kako bi se državama članicama omogućilo donošenje odgovarajućih mjera.

4. Odstupajući od stavka 1., svaka bilješka o ulasku/izlasku registrirana za državljane trećih zemalja koji imaju status iz članka 2. stavka 1. točke (b) pohranjuje se u EES-u maksimalno godinu dana od izlaska tih državljana trećih zemalja. Ako nema bilješke o izlasku, podaci se pohranjuju na razdoblje od pet godina od datuma posljednje bilješke o ulasku.

5. Po isteku razdoblja zadržavanja podataka iz stavaka od 1. do 4. dotični se podaci automatski brišu iz središnjeg sustava EES-a.

Članak 35.

Izmjena podataka i prijevremeno brisanje podataka

1. Odgovorna država članica ima pravo na izmjenu podataka koje je unijela u EES, i to ispravljanjem, dopunom ili brisanjem tih podataka.

2. Ako odgovorna država članica posjeduje dokaz koji upućuje na to da su podaci zabilježeni u EES-u činjenično netočni ili nepotpuni ili da su podaci u EES-u obrađivani na način kojim se krši ova Uredba, ona provjerava dotične podatke te ih, ako je to potrebno, bez odgode ispravlja ili dopunjuje u EES-u ili ih briše iz EES-a i, ako je to primjenjivo, s popisa identificiranih osoba iz članka 12. stavka 3. Podatke se može provjeriti te ispraviti, dopuniti ili izbrisati i na zahtjev dotične osobe u skladu s člankom 52.

3. Odstupajući od stavaka 1. i 2. ovog članka, ako država članica koja nije odgovorna država članica posjeduje dokaz koji upućuje na to da su podaci zabilježeni u EES-u činjenično netočni ili nepotpuni ili da su podaci u EES-u obrađivani na način kojim se krši ova Uredba, ona provjerava dotične podatke, pod uvjetom je to moguće učiniti bez savjetovanja s odgovornom državom članicom, te ih, ako je to potrebno, bez odgode ispravlja ili dopunjuje u EES-u ili ih briše iz EES-a i, ako je to primjenjivo, s popisa identificiranih osoba iz članka 12. stavka 3. Ako podatke nije moguće provjeriti bez savjetovanja s odgovornom državom članicom, ona stupa u kontakt s tijelima odgovorne države članice u roku od sedam dana, nakon čega odgovorna država članica provjerava točnost podataka i zakonitost njihove obrade u roku od mjesec dana. Podatke se može provjeriti te ispraviti, dopuniti ili izbrisati i na zahtjev dotične osobe u skladu s člankom 52.

4. Ako država članica posjeduje dokaz koji upućuje na to da su podaci povezani s vizama zabilježeni u EES-u činjenično netočni ili nepotpuni ili da su takvi podaci u EES-u obrađivani na način kojim se krši ova Uredba, ona prvo provjerava točnost tih podataka usporedbom s podacima u VIS-u te ih, ako je to potrebno, ispravlja ili dopunjuje u EES-u ili ih briše iz EES-a. Ako se pokaže da su podaci zabilježeni u VIS-u istovjetni podacima zabilježenima u EES-u, ona odmah kroz infrastrukturu VIS-a obavješćuje državu članicu odgovornu za unos tih podataka u VIS u skladu s člankom 24. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 767/2008. Država članica odgovorna za unos podataka u VIS provjerava te podatke te ih, ako je to potrebno, odmah ispravlja ili dopunjuje u VIS-u ili ih briše iz VIS-a i o tome obavješćuje dotičnu državu članicu koja ih, ako je to potrebno, bez odgode ispravlja ili dopunjuje u EES-u ili ih briše iz EES-a i, ako je to primjenjivo, s popisa identificiranih osoba iz članka 12. stavka 3.

5. Podaci o identificiranim osobama iz članka 12. brišu se bez odgode s popisa iz tog članka te ih se ispravlja ili dopunjuje u EES-u ako dotični državljanin treće zemlje u skladu s nacionalnim pravom odgovorne države članice ili države članice kojoj je podnesen zahtjev predoči dokaz o tome da je bio prisiljen prekoračiti trajanje dopuštenog boravka zbog nepredvidivih i ozbiljnih događaja, da je stekao zakonsko pravo na boravak ili kada se radi o pogrešci. Ne dovodeći u pitanje nijedan dostupan upravni ili izvansudski pravni lijek, taj državljanin treće zemlje ima pristup djelotvornom pravnom lijeku s ciljem osiguravanja ispravka, dopune ili brisanja podataka.

6. Ako je državljanin treće zemlje stekao državljanstvo države članice ili je obuhvaćen područjem primjene članka 2. stavka 3. prije isteka primjenjivog razdoblja iz članka 34., osobni dosje i bilješke o ulasku/izlasku povezane s tim osobnim dosjeom u skladu s člancima 16. i 17. te bilješke o odbijanju ulaska povezane s tim osobnim dosjeom u skladu s člankom 18. bez odgode, a u svakom slučaju najkasnije pet radnih dana od datuma kad je taj državljanin treće zemlje stekao državljanstvo države članice ili je obuhvaćen područjem primjene članka 2. stavka 3. prije isteka razdoblja iz članka 34., iz EES-a te, prema potrebi, s popisa identificiranih osoba iz članka 12. stavka 3. briše:

(a) država članica čije je državljanstvo ta osoba stekla; ili

(b) država članica koja je izdala boravišnu dozvolu ili boravišnu iskaznicu ili vizu za dugotrajni boravak.

Ako je državljanin treće zemlje stekao državljanstvo Andore, Monaka ili San Marina ili ako državljanin treće zemlje posjeduje putovnicu koju je izdala Država Vatikanskoga Grada, on o toj promjeni obavješćuje nadležna tijela države članice u koju sljedeću uđe. Ta država članica bez odgode briše njegove podatke iz EES-a. Dotični državljanin treće zemlje ima pristup djelotvornom pravnom lijeku s ciljem osiguravanja brisanja podataka.

7. Središnji sustav EES-a odmah obavješćuje sve države članice o brisanju podataka iz EES-a te, ako je to primjenjivo, s popisa identificiranih osoba iz članka 12. stavka 3.

8. Ako je država članica koja nije odgovorna država članica ispravila, dopunila ili izbrisala podatke u skladu s ovom Uredbom, ta država članica postaje država članica koja je odgovorna za ispravak, dopunu ili brisanje. U EES-u se bilježe svi ispravci, dopune i brisanja podataka.

POGLAVLJE VI.

RAZVOJ, RAD I ODGOVORNOSTI

Članak 36.

Donošenje provedbenih akata Komisije prije razvoja

Komisija donosi provedbene akte potrebne za razvoj i tehničku provedbu središnjeg sustava EES-a, nacionalnih jedin-stvenih sučelja, komunikacijske infrastrukture, mrežne usluge iz članka 13. i repozitorija podataka iz članka 63. stavka 2., a posebno mjere za:

(a) specifikacije za kvalitetu, razlučivost i upotrebu otisaka prstiju radi biometrijske provjere i identifikacije u EES-u;

(b) specifikacije za kvalitetu, razlučivost i upotrebu prikaza lica radi biometrijske provjere i identifikacije u EES-u, među ostalim ako se uzima uživo ili je ekstrahiran elektroničkim putem iz eMRTD-a:

- (c) unos podataka u skladu s člancima od 16. do 20.;
- (d) pristup podacima u skladu s člancima od 23. do 33.;
- (e) izmjene, brisanje i prijevremeno brisanje podataka u skladu s člankom 35.;
- (f) vođenje evidencije i pristup evidenciji u skladu s člankom 46.;
- (g) zahtjeve u pogledu učinkovitosti, uključujući minimalne specifikacije za tehničku opremu te zahtjeve u pogledu biometrijske učinkovitosti EES-a, posebno u pogledu tražene stope lažno pozitivnih rezultata identifikacije, stope lažno negativnih rezultata identifikacije te stope neuspjelih unosa podataka;
- (h) specifikacije i uvjete pružanja mrežne usluge iz članka 13., uključujući posebne odredbe o zaštiti podataka ako su ih dostavili prijevoznici ili ako su dostavljeni prijevoznicima;
- (i) uspostavu i visoku razinu modela interoperabilnosti kako je navedeno u članku 8.;
- (j) specifikacije i uvjete za uspostavu repozitorija podataka iz članka 63. stavka 2.;
- (k) uspostavu popisa identificiranih osoba iz članka 12. stavka 3. i postupka za stavljanje tog popisa na raspolaganje državama članicama;
- (l) specifikacije za tehnička rješenja za povezivanje središnjih pristupnih točaka u skladu s člancima 31., 32. i 33. te za tehničko rješenje za prikupljanje statističkih podataka potrebnih u skladu s člankom 72. stavkom 8.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 68. stavka 2.

U pogledu donošenja provedbenih akata navedenih u prvom stavku točki (i) ovog članka, Odbor osnovan člankom 68. ove Uredbe savjetuje se s Odborom za VIS osnovanim člankom 49. Uredbe (EZ) br. 767/2008.

Članak 37.

Razvoj i operativno upravljanje

1. Agencija eu-LISA odgovorna je za razvoj središnjeg sustava EES-a, nacionalnih jedinstvenih sučelja, komunikacijske infrastrukture i sigurnog komunikacijskog kanala između središnjeg sustava EES-a i središnjeg sustava VIS-a. Agencija eu-LISA odgovorna je i za razvoj mrežne usluge iz članka 13. i repozitorija podataka iz članka 63. stavka 2. u skladu s detaljnim pravilima iz članka 13. stavka 7. i članka 63. stavka 2. te specifikacijama i uvjetima donesenima u skladu s člankom 36. prvim stavkom točkama (h) i (j).

Agencija eu-LISA definira koncepciju fizičke arhitekture EES-a, uključujući njegovu komunikacijsku infrastrukturu, te tehničke specifikacije i njihov daljnji razvoj u odnosu na središnji sustav EES-a, nacionalna jedinstvena sučelja, komunikacijsku infrastrukturu, sigurni komunikacijski kanal između središnjeg sustava EES-a i središnjeg sustava VIS-a mrežnu uslugu iz članka 13. ove Uredbe i repozitorij podataka iz članka 63. stavka 2. ove Uredbe. Te tehničke specifikacije donosi Upravni odbor agencije eu-LISA podložno pozitivnom mišljenju Komisije. Agencija eu-LISA provodi i sve potrebne prilagodbe sustava VIS koje proizlaze iz uspostave interoperabilnosti s EES-om te iz provedbe izmjena Uredbe (EZ) br. 767/2008 navedenih u članku 61. ove Uredbe.

Agencija eu-LISA razvija i provodi središnji sustav EES-a, nacionalna jedinstvena sučelja, komunikacijsku infrastrukturu, sigurni komunikacijski kanal između središnjeg sustava EES-a i središnjeg sustava VIS-a, mrežnu uslugu iz članka 13. i repozitorij podataka iz članka 63. stavka 2. što je prije moguće nakon što Komisija donese mjere predviđene člankom 36.

Razvoj se sastoji od razrade i provedbe tehničkih specifikacija, ispitivanja i opće koordinacije projekta.

Pri razvoju i provedbi središnjeg sustava EES-a, nacionalnih jedinstvenih sučelja, komunikacijske infrastrukture, sigurnog komunikacijskog kanala između središnjeg sustava EES-a i središnjeg sustava VIS-a, mrežne usluge iz članka 13. i repozitorija podataka iz članka 63. stavka 2. agencija eu-Lisa ima također sljedeće zadaće:

- (a) provoditi procjenu rizika u pogledu sigurnosti;
- (b) slijediti načela integrirane i zadane privatnosti tijekom cijelog životnog ciklusa razvoja EES-a;
- (c) provoditi procjenu rizika u pogledu sigurnosti u vezi s interoperabilnošću s VIS-om iz članka 8. te procjenjivati tražene sigurnosne mjere potrebne za provedbu interoperabilnosti s VIS-om.

2. Tijekom faze projektiranja i razvoja osniva se Odbor za upravljanje programom sastavljen od najviše deset članova. Sastoji se od sedam članova koje među svojim članovima ili njihovim zamjenicima imenuje Upravni odbor agencije eu-LISA, predsjednika savjetodavne skupine za EES iz članka 69., člana koji zastupa agenciju eu-LISA kojeg je imenovao njezin izvršni direktor i jednog člana kojeg imenuje Komisija. Članovi koje je imenovao Upravni odbor agencije eu-LISA biraju se isključivo iz onih država članica koje na temelju prava Unije u potpunosti obvezuju zakonodavni instrumenti kojima se uređuju razvoj, uspostava, rad i upotreba svih opsežnih sustava informacijske tehnologije kojima upravlja agencija eu-LISA i koje ispunjavaju uvjete iz članka 66. stavka 2.

Odbor za upravljanje programom sastaje se redovito, a najmanje tri puta po tromjesečju. On osigurava primjereno upravljanje fazom projektiranja i razvoja EES-a te osigurava usklađenost među središnjim i nacionalnim projektima EES-a.

Odbor za upravljanje programom svakog mjeseca podnosi Upravnom odboru agencije eu-LISA pisana izvješća o napretku u pogledu projekta. Odbor za upravljanje programom nema ovlast za donošenje odluka ni mandat za zastupanje članova Upravnog odbora agencije eu-LISA.

Upravni odbor agencije eu-LISA utvrđuje poslovnik Odbora za upravljanje programom koji osobito uključuje pravila o:

- (a) načinu predsjedanja;
- (b) mjestima održavanja sastanaka;
- (c) pripremi sastanaka;
- (d) pozivanju stručnjaka na sastanke;
- (e) planovima za komuniciranje kojima se osigurava pružanje cjelovitih informacija članovima Upravnog odbora agencije eu-LISA koji ne sudjeluju u Odboru za upravljanje programom.

Mjesto predsjedavajućeg Odbora za upravljanje programom ima država članica koju na temelju prava Unije u potpunosti obvezuju zakonodavni instrumenti kojima se uređuju razvoj, uspostava, rad i upotreba svih opsežnih sustava informacijske tehnologije kojima upravlja agencija eu-LISA.

Sve putne troškove i dnevnice članova Odbora za upravljanje programom snosi agencija eu-LISA te se članak 10. Poslovnika agencije eu-LISA primjenjuje *mutatis mutandis*. Agencija eu-LISA osigurava tajništvo Odbora za upravljanje programom.

Tijekom faze projektiranja i razvoja savjetodavna skupina za EES iz članka 69. sastoji se od nacionalnih voditelja projekta EES-a te njome predsjedava agencija eu-LISA. Sastaje se redovito, a najmanje tri puta po tromjesečju, sve do početka rada EES-a. Nakon svakog sastanka skupina podnosi izvješće Odboru za upravljanje programom. Pruža tehničko stručno znanje kako bi poduprla Odbor za upravljanje programom u izvršavanju njegovih zadaća te prati spremnost država članica.

3. Agencija eu-LISA odgovorna je za operativno upravljanje središnjim sustavom EES-a, nacionalnim jedinstvenim sučeljima i sigurnim komunikacijskim kanalom između središnjeg sustava EES-a i središnjeg sustava VIS-a. U suradnji s državama članicama osigurava da se u svakom trenutku za središnji sustav EES-a, nacionalna jedinstvena sučelja, komunikacijsku infrastrukturu, sigurni komunikacijski kanal između središnjeg sustava EES-a i središnjeg sustava VIS-a, mrežnu uslugu iz članka 13. i repozitorij podataka iz članka 63. stavka 2. upotrebljava, podložno analizi troškova i koristi, najbolja dostupna tehnologija. Agencija eu-LISA odgovorna je i za operativno upravljanje komunikacijskom infrastrukturom između središnjeg sustava EES-a i nacionalnih jedinstvenih sučelja, za mrežnu uslugu iz članka 13. i za repozitorij podataka iz članka 63. stavka 2.

Operativno upravljanje EES-om sastoji se od svih zadaća u skladu s ovom Uredbom potrebnih za 24-satni rad EES-a sedam dana u tjednu, a posebno rada na održavanju i tehničkog razvoja koji su potrebni radi osiguravanja operativne kvalitete rada EES-a na zadovoljavajućoj razini, a posebno u pogledu vremena odaziva za ispitivanje središnjeg sustava EES-a koje provode granična tijela, u skladu s tehničkim specifikacijama.

4. Ne dovodeći u pitanje članak 17. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije i Uvjete zaposlenja ostalih službenika Unije, utvrđene Uredbom Vijeća (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68 ⁽¹⁾, agencija eu-LISA osigurava da oni članovi njezina osoblja koji moraju raditi s podacima iz EES-a ili podacima pohranjenima u EES-u primjenjuju odgovarajuća pravila čuvanja profesionalne tajne ili druge ekvivalentne obveze u pogledu čuvanja povjerljivosti. Ta se obveza nastavlja primjenjivati i nakon što takvo osoblje napusti radno mjesto ili zaposlenje ili po prestanku njihovih aktivnosti.

Članak 38.

Odgovornosti država članica i Europol

1. Svaka država članica odgovorna je za:
 - (a) integraciju postojeće nacionalne infrastrukture na granicama i njezino povezivanje s nacionalnim jedinstvenim sučeljem;
 - (b) organizaciju, upravljanje, rad i održavanje svoje postojeće nacionalne infrastrukture na granicama i njezino povezivanje s EES-om za potrebe članka 6., uz iznimku članka 6. stavka 2.;
 - (c) organizaciju središnjih pristupnih točki i njihovo povezivanje s nacionalnim jedinstvenim sučeljem za potrebe izvršavanja zakonodavstva;
 - (d) upravljanje i aranžmane povezane s pristupom propisno ovlaštenog osoblja nadležnih nacionalnih tijela EES-u u skladu s ovom Uredbom te za uspostavu i redovito ažuriranje popisa tog osoblja i njihovih profila.
2. Svaka država članica imenuje nacionalno tijelo koje nadležnim tijelima iz članka 9. stavka 2. osigurava pristup EES-u. Svaka država članica povezuje to nacionalno tijelo s nacionalnim jedinstvenim sučeljem. Svaka država članica povezuje svoje središnje pristupne točke iz članka 29. s nacionalnim jedinstvenim sučeljem.
3. Svaka država članica primjenjuje automatizirane postupke obrade podataka iz EES-a.
4. Države članice osiguravaju da se tehnička učinkovitost infrastrukture nadzora granice, njezina dostupnost, trajanje postupka granične kontrole i kvaliteta podataka pomno prate kako bi se osiguralo da ispunjavaju sveukupne zahtjeve za ispravno funkcioniranje EES-a i djelotvoran postupak granične kontrole.
5. Prije no što postane ovlašteno za obradu podataka pohranjenih u EES-u, osoblje tijela koja imaju pravo pristupa EES-u odgovarajuće se osposobljava, i to osobito o pravilima sigurnosti podataka i zaštite podataka te o relevantnim temeljnim pravima.
6. Države članice obrađuju podatke u EES-u ili iz EES-a samo u svrhe utvrđene ovom Uredbom.
7. Europol preuzima odgovornosti predviđene stavkom 1. točkom (d) te stavcima 3., 5. i 6. Povezuje središnju pristupnu točku Europol s EES-om te je odgovoran za tu vezu.

⁽¹⁾ SL L 56, 4.3.1968., str. 1.

Članak 39.**Odgovornost za obradu podataka**

1. U pogledu obrade osobnih podataka u EES-u svaka država članica imenuje tijelo koje se smatra voditeljem obrade u skladu s člankom 4. točkom 7. Uredbe (EU) 2016/679 i koje ima glavnu odgovornost za obradu podataka u toj državi članici. Svaka država članica Komisiji priopćuje pojedinosti o tom tijelu.

Svaka država članica osigurava zakonitu obradu podataka prikupljenih i zabilježenih u EES-u, a posebno osigurava da samo propisno ovlašteno osoblje ima pristup podacima pri izvršavanju svojih zadaća. Odgovorna država članica posebno osigurava:

- (a) zakonito prikupljanje podataka uz potpuno poštovanje ljudskog dostojanstva dotičnog državljanina treće zemlje;
- (b) zakonito registriranje podataka u EES-u;
- (c) točnost i ažuriranost podataka kada se prenose u EES.

2. Agencija eu-LISA osigurava da se EES-om upravlja u skladu s ovom Uredbom i provedbenim aktima iz članka 36. Agencija eu-LISA posebno:

- (a) poduzima potrebne mjere kako bi osigurala sigurnost središnjeg sustava EES-a i komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava EES-a i nacionalnog jedinstvenog sučelja, ne dovodeći u pitanje odgovornosti država članica;
- (b) osigurava da samo propisno ovlašteno osoblje ima pristup podacima koji se obrađuju u EES-u.

3. Agencija eu-LISA obavješćuje Europski parlament, Vijeće i Komisiju te Europskog nadzornika za zaštitu podataka o mjerama koje s obzirom na početak rada EES-a poduzima u skladu sa stavkom 2.

Članak 40.**Čuvanje podataka u nacionalnim datotekama i nacionalnim sustavima ulaska/izlaska**

1. Država članica može, u skladu s namjenama EES-a i uz puno poštovanje prava Unije, u svojim nacionalnim sustavima ulaska/izlaska ili odgovarajućim nacionalnim datotekama čuvati alfanumeričke podatke koje je ta država članica unijela u EES.

2. Podaci se u nacionalnim sustavima ulaska/izlaska ili u odgovarajućim nacionalnim datotekama ne čuvaju dulje nego što ih se čuva u EES-u.

3. Svaka upotreba podataka koja nije u skladu sa stavkom 1. smatra se zlouporabom u skladu s nacionalnim pravom svake države članice te pravom Unije.

4. Ovaj se članak ne tumači kao da iz njega proizlazi potreba za bilo kakvom tehničkom prilagodbom EES-a. Države članice mogu čuvati podatke u skladu s ovim člankom o vlastitom trošku, na vlastiti rizik i s pomoću vlastitih tehničkih sredstava.

Članak 41.**Priopćivanje podataka trećim zemljama, međunarodnim organizacijama i privatnim subjektima**

1. Podaci pohranjeni u EES-u ne prenose se niti stavljaju na raspolaganje nijednoj trećoj zemlji, međunarodnoj organizaciji ni privatnom subjektu.

2. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, granična tijela ili tijela nadležna za imigraciju u pojedinačnim slučajevima, kada je to potrebno radi dokazivanja identiteta državljanina trećih zemalja isključivo u svrhu vraćanja, mogu prenijeti podatke iz članka 16. stavka 1. te članka 17. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ove Uredbe trećoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji koja se nalazi na popisu u Prilogu I. ovoj Uredbi samo ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- (a) Komisija je donijela odluku o primjerenosti zaštiti osobnih podataka u toj trećoj zemlji u skladu s člankom 45. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/679;

(b) predviđene su odgovarajuće zaštitne mjere kako je navedeno u članku 46. Uredbe (EU) 2016/679, kao na primjer putem sporazuma o ponovnom prihvatu koji je na snazi između Unije ili države članice i dotične treće zemlje;

(c) primjenjuje se članak 49. stavak 1. točka (d) Uredbe (EU) 2016/679.

3. Podaci iz članka 16. stavka 1. te članka 17. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ove Uredbe mogu se prenijeti u skladu sa stavkom 2. ovog članka samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) podaci se prenose u skladu s relevantnim odredbama prava Unije, a posebno odredbama o zaštiti podataka, uključujući poglavlje V. Uredbe (EU) 2016/679, i sporazumima o ponovnom prihvatu te nacionalnim pravom države članice koja prenosi podatke;

(b) treća zemlja ili međunarodna organizacija suglasna je s tim da obrađuje podatke samo u svrhu za koju su ti podaci dostavljeni; i

(c) odluka o vraćanju donesena na temelju Direktive 2008/115/EZ izdana je u pogledu dotičnog državljanina treće zemlje, pod uvjetom da izvršenje te odluke o vraćanju nije suspendirano i pod uvjetom da nije podnesena žalba koja bi mogla dovesti do suspenzije njezina izvršenja.

4. Prijenosom osobnih podataka trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama u skladu sa stavkom 2. ne dovode se u pitanje prava podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu ni korisnika međunarodne zaštite, a posebno u pogledu zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

5. Osobni podaci koje su država članica ili Europol dobili iz središnjeg sustava EES-a za potrebe izvršavanja zakonodavstva ne prenose se niti stavljaju na raspolaganje nijednoj trećoj zemlji, međunarodnoj organizaciji ni privatnom subjektu s poslovnim nastanom u Uniji ili izvan Unije. Zabrana se primjenjuje i ako se ti podaci naknadno obrađuju na nacionalnoj razini ili među državama članicama u skladu s Direktivom (EU) 2016/680.

6. Odstupajući od stavka 5. ovog članka, imenovano tijelo može u pojedinačnim slučajevima podatke iz članka 16. stavka 1. točaka (a), (b) i (c), članka 16. stavka 2. točaka (a) i (b), članka 16. stavka 3. točaka (a) i (b) te članka 17. stavka 1. točke (a) prenijeti trećoj zemlji samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) radi se o iznimno hitnom slučaju, u kojem postoji:

i. neposredna opasnost povezana s kaznenim djelom terorizma; ili

ii. neposredna opasnost po život osobe, a ta je opasnost povezana s teškim kaznenim djelom;

(b) prijenos podataka potreban je radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage takvog kaznenog djela terorizma ili teškog kaznenog djela na državnom području država članica ili u dotičnoj trećoj zemlji;

(c) imenovano tijelo ima pristup takvim podacima u skladu s postupkom i uvjetima utvrđenima u člancima 31. i 32.;

(d) prijenos se obavlja u skladu s primjenjivim uvjetima utvrđenima u Direktivi (EU) 2016/680, posebno u njezinu poglavlju V.;

(e) iz treće zemlje podnesen je propisno obrazložen pisani ili elektronički zahtjev; i

(f) osigurano je uzajamno pružanje svih informacija o bilješkama o ulasku/izlasku u posjedu treće zemlje koja podnosi zahtjev državama članicama koje upotrebljavaju EES.

Ako se prijenos obavlja na temelju prvog podstavka ovog stavka, takav prijenos dokumentira se, a dokumentacija se na zahtjev stavlja na raspolaganje nadzornom tijelu uspostavljenom u skladu s člankom 41. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/680, uključujući datum i vrijeme prijensa, informacije o nadležnom tijelu koje je podatke dobilo, obrazloženje prijensa i prenesene osobne podatke.

Članak 42.

Uvjeti za priopćivanje podataka državi članici koja još ne upotrebljava EES i državi članici na koju se ova Uredba ne primjenjuje

1. Imenovano tijelo može u pojedinačnim slučajevima podatke iz članka 16. stavka 1. točaka (a), (b) i (c), članka 16. stavka 2. točaka (a) i (b), članka 16. stavka 3. točaka (a) i (b) te članka 17. stavka 1. točke (a) prenijeti državi članici koja još ne upotrebljava EES i državi članici na koju se ova Uredba ne primjenjuje samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) radi se o iznimno hitnom slučaju, u kojem postoji:

- i. neposredna opasnost povezana s kaznenim djelom terorizma; ili
- ii. teško kazneno djelo;

(b) prijenos podataka potreban je radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage takvog kaznenog djela terorizma ili teškog kaznenog djela;

(c) imenovano tijelo ima pristup takvim podacima u skladu s postupkom i uvjetima utvrđenima u člancima 31. i 32.;

(d) primjenjuje se Direktiva (EU) 2016/680;

(e) podnesen je propisno obrazložen pisani ili elektronički zahtjev; i

(f) osigurano je uzajamno pružanje svih informacija o bilješkama o ulasku/izlasku u posjedu države članice koja podnosi zahtjev državama članicama koje upotrebljavaju EES.

Ako se prijenos obavlja na temelju prvog podstavka ovog stavka, takav prijenos dokumentira se, a dokumentacija se na zahtjev stavlja na raspolaganje nadzornom tijelu uspostavljenom u skladu s člankom 41. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/680, uključujući datum i vrijeme prijensa, informacije o nadležnom tijelu koje je podatke dobilo, obrazloženje prijensa i prenesene osobne podatke.

2. Ako se podaci pružaju u skladu s ovim člankom, isti uvjeti kako su predviđeni u članku 43. stavku 1., članku 45. stavcima 1. i 3., članku 48. i članku 58. stavku 4. primjenjuju se *mutatis mutandis*.

Članak 43.

Sigurnost podataka

1. Odgovorna država članica osigurava sigurnost podataka prije i tijekom prijensa do nacionalnog jedinstvenog sučelja. Svaka država članica osigurava sigurnost podataka koje primi iz EES-a.

2. Svaka država članica s obzirom na svoju nacionalnu infrastrukturu na granicama donosi potrebne mjere, uključujući sigurnosni plan te plan kontinuiteta poslovanja i oporavka u slučaju incidenata kako bi:

- (a) fizički zaštitila podatke, među ostalim izradom planova za nepredviđene slučajeve radi zaštite ključne infrastrukture;
- (b) zabranila neovlaštenim osobama pristup opremi za obradu podataka i nacionalnim objektima u kojima država članica provodi djelatnosti u skladu s namjenama EES-a;
- (c) spriječila neovlašteno čitanje, umnožavanje, izmjene ili uklanjanje podatkovnih medija;

- (d) spriječila neovlašten unos podataka i neovlašteno pregledavanje, izmjenu ili brisanje pohranjenih osobnih podataka;
- (e) spriječila da neovlaštene osobe upotrebljavaju automatizirane sustave za obradu podataka primjenom opreme za priopćivanje podataka;
- (f) spriječila neovlaštenu obradu podataka u EES-u i svaku neovlaštenu izmjenu ili brisanje podataka obrađenih u EES-u;
- (g) osigurala da osobe ovlaštene za pristup EES-u imaju pristup samo onim podacima koji su obuhvaćeni njihovim odobrenjem za pristup, i to isključivo s pomoću pojedinačnih i jedinstvenih korisničkih identiteta i povjerljivih modaliteta pristupa;
- (h) osigurala da sva tijela s pravom pristupa EES-u izrade profile u kojima su opisane zadaće i odgovornosti osoba koje su ovlaštene unositi, mijenjati i brisati podatke, ostvarivati uvid u podatke i pretraživati podatke te stave njihove profile na raspolaganje nadzornim tijelima;
- (i) osigurala da je moguće provjeriti i utvrditi kojim se tijelima mogu slati osobni podaci uporabom opreme za priopćivanje podataka;
- (j) osigurala mogućnost provjere i utvrđivanja koji su podaci obrađeni u EES-u te kada su obrađeni, tko ih je obradio i u koju svrhu;
- (k) spriječila neovlašteno čitanje, umnožavanje, izmjene ili brisanje osobnih podataka tijekom prijenosa osobnih podataka u EES ili iz EES-a ili za vrijeme prijenosa podatkovnih medija, a posebno s pomoću odgovarajućih tehnika šifriranja;
- (l) osigurala da se u slučaju prekida instalirani sustavi mogu osposobiti za nastavak normalnog funkcioniranja;
- (m) osigurala pouzdanost osiguravanjem toga da se sve greške u funkcioniranju EES-a pravilno prijave;
- (n) pratila djelotvornost sigurnosnih mjera iz ovog stavka i poduzimala potrebne organizacijske mjere povezane s unutarnjim praćenjem radi osiguravanja usklađenosti s ovom Uredbom.

3. U pogledu rada EES-a, agencija eu-LISA poduzima potrebne mjere kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u stavku 2., uključujući donošenje sigurnosnog plana te plana kontinuiteta poslovanja i oporavka u slučaju incidenata. Agencija eu-LISA osigurava i pouzdanost osiguravanjem uspostave svih potrebnih tehničkih mjera kako bi se osiguralo da se osobni podaci mogu obnoviti u slučaju oštećenja nastalog zbog kvara EES-a.

4. Agencija eu-Lisa i države članice surađuju kako bi osigurale usklađen pristup sigurnosti podataka utemeljen na procesu upravljanja sigurnosnim rizikom koji obuhvaća cijeli EES.

Članak 44.

Sigurnosni incidenti

1. Svaki događaj koji utječe ili bi mogao utjecati na sigurnost EES-a i koji može uzrokovati oštećenje ili gubitak podataka pohranjenih u EES-u smatra se sigurnosnim incidentom, osobito u slučaju mogućeg neovlaštenog pristupa podacima ili mogućeg ugrožavanja dostupnosti, cjelovitosti i povjerljivosti podataka.

2. Sigurnosnim incidentima upravlja se kako bi se osigurao brz, djelotvoran i pravilan odgovor.

3. Ne dovodeći u pitanje izvješćivanje i priopćivanje o povredi osobnih podataka u skladu s člankom 33. Uredbe (EU) 2016/679, člankom 30. Direktive (EU) 2016/680, ili u skladu s objema člancima, države članice obavješćuju Komisiju, agenciju eu-LISA i Europskog nadzornika za zaštitu podataka o sigurnosnim incidentima. U slučaju sigurnosnog incidenta u vezi sa središnjim sustavom EES-a, agencija eu-LISA obavješćuje Komisiju i Europskog nadzornika za zaštitu podataka.

4. Informacije o sigurnosnom incidentu koji utječe ili bi mogao utjecati na rad EES-a ili na dostupnost, cjelovitost i povjerljivost podataka dostavljaju se državama članicama i prijavljuju u skladu s planom upravljanja incidentima koji treba osigurati eu-LISA.
5. Dotične države članice i agencija eu-Lisa surađuju u slučaju sigurnosnog incidenta.

Članak 45.

Odgovornost

1. Svaka osoba ili država članica koja je pretrpjela materijalnu ili nematerijalnu štetu zbog nezakonitog postupka obrade ili bilo koje druge radnje koja nije u skladu s ovom Uredbom ima pravo na naknadu štete od države članice odgovorne za pretrpljenu štetu. Ta se država članica, u cijelosti ili djelomično, oslobađa od odgovornosti ako dokaže da ni na koji način nije odgovorna za događaj koji je prouzročio nastanak štete.
2. Ako neka država članica ne ispuni svoje obveze u skladu s ovom Uredbom i time nanese štetu EES-u, tu se državu članicu smatra odgovornom za takvu štetu, osim ako i u mjeri u kojoj je agencija eu-LISA ili neka druga država članica koja sudjeluje u EES-u propustila poduzeti razumne mjere za sprečavanje nastanka štete ili minimiziranje njezina učinka.
3. Zahtjevi za naknadu štete upućeni državi članici zbog štete iz stavaka 1. i 2. podliježu odredbama nacionalnog prava tužene države članice.

Članak 46.

Vođenje evidencije u agenciji eu-LISA i državama članicama

1. Agencija eu-LISA vodi evidenciju o svim postupcima obrade podataka u okviru EES-a. Ta evidencija obuhvaća:
 - (a) svrhu pristupa iz članka 9. stavka 2.;
 - (b) datum i vrijeme;
 - (c) prenesene podatke kako je navedeno u člancima od 16. do 19.;
 - (d) podatke upotrijebljene za ispitivanje kako je navedeno u člancima od 23. do 27.; i
 - (e) naziv tijela koje unosi ili preuzima podatke.
2. U pogledu ostvarivanja uvida u podatke navedenih u članku 8., evidencija o svakom postupku obrade podataka izvršenom u okviru EES-a i VIS-a vodi se u skladu s ovim člankom i člankom 34. Uredbe (EZ) br. 767/2008. Agencija eu-LISA posebno osigurava vođenje relevantne evidencije o dotičnim postupcima obrade podataka kada nadležna tijela pokrenu postupak obrade podataka u jednom sustavu izravno iz drugoga.
3. Povrh stavaka 1. i 2. svaka država članica vodi evidenciju o osoblju koje je propisno ovlašteno obrađivati podatke iz EES-a.
4. Takva se evidencija može upotrijebiti samo za praćenje zaštite podataka, uključujući provjeru dopuštenosti zahtjeva i zakonitosti obrade podataka, te za osiguravanje sigurnosti podataka u skladu s člankom 43. Ta evidencija mora biti zaštićena odgovarajućim mjerama protiv neovlaštenog pristupa te se briše godinu dana od isteka razdoblja zadržavanja podataka iz članka 34., osim ako je potrebna za postupke praćenja koji su već započeli.

Članak 47.

Unutarnje praćenje

Države članice osiguravaju da svako tijelo koje je ovlašteno za pristup podacima iz EES-a poduzima mjere potrebne za usklađivanje s ovom Uredbom te, prema potrebi, surađuje s nadzornim tijelima.

Članak 48.**Sankcije**

Države članice poduzimaju potrebne mjere kojima se osigurava da je svaka upotreba podataka unesenih u EES, a koja je u suprotnosti s ovom Uredbom, kažnjiva učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama u skladu s nacionalnim pravom, člankom 84. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 57. Direktive (EU) 2016/680.

Članak 49.**Zaštita podataka**

1. Uredba (EZ) br. 45/2001 primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju provodi agencija eu-Lisa na temelju ove Uredbe.
2. Uredba (EU) 2016/679 primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju provode nacionalna tijela na temelju ove Uredbe, osim obrade u svrhe navedene u članku 1. stavku 2. ove Uredbe.
3. Direktiva (EU) 2016/680 primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju provode imenovana tijela država članica na temelju ove Uredbe u svrhe navedene u članku 1. stavku 2. ove Uredbe.
4. Uredba (EU) 2016/794 primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju provodi Europol na temelju ove Uredbe.

POGLAVLJE VII.

PRAVA I NADZOR ZAŠTITE PODATAKA**Članak 50.****Pravo na informacije**

1. Ne dovodeći u pitanje pravo na informacije iz članka 13. Uredbe (EU) 2016/679, odgovorna država članica obavješćuje državljane trećih zemalja čiji se podaci trebaju zabilježiti u EES-u o sljedećem:
 - (a) činjenici da države članice i Europol mogu pristupiti EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva;
 - (b) obvezi uzimanja otisaka prstiju državljana trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize i nositelja FTD-a;
 - (c) obvezi snimanja prikaza lica svih državljana trećih zemalja koji podliježu obvezi registriranja u EES-u;
 - (d) o tome da je prikupljanje podataka obvezno radi provjere jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak;
 - (e) činjenici da će se ulazak odbiti ako državljanin treće zemlje odbije pružiti tražene biometrijske podatke za registraciju, provjeru ili identifikaciju u EES-u;
 - (f) pravu na dobivanje informacija o maksimalnom preostalom trajanju njihova dopuštenog boravka u skladu s člankom 11. stavkom 3.;
 - (g) činjenici da se osobni podaci pohranjeni u EES-u mogu prenijeti trećoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji navedenoj u Prilogu I. u svrhu vraćanja, trećoj zemlji u skladu s člankom 41. stavkom 6. i državama članicama u skladu s člankom 42.;
 - (h) postojanju prava da se od voditelja obrade zahtijeva pristup podacima koji se na njih odnose, prava da se zatraži ispravak netočnih podataka o njima, da se dopune nepotpuni osobni podaci koji se na njih odnose, da se nezakonito obrađeni osobni podaci o njima izbrišu ili da se njihova obrada ograniči, kao i prava na primanje informacija o postupcima ostvarivanja tih prava, uključujući podatke za kontakt voditelja obrade i nadzornih tijela ili Europskog nadzornika za zaštitu podataka, ako je primjenjivo, koji primaju pritužbe u vezi sa zaštitom osobnih podataka;
 - (i) činjenici da će se podacima iz EES-a pristupiti radi upravljanja granicama i olakšavanja prelaska, te da će zbog prekoračenja trajanja dopuštenog boravka njegovi podaci automatski biti dodani na popis identificiranih osoba iz članka 12. stavka 3. te navodeći moguće posljedice prekoračenja trajanja dopuštenog boravka;

(j) razdoblju zadržavanja podataka utvrđenom za bilješke o ulasku i izlasku, bilješke o odbijanju ulaska te za osobne dosjee u skladu s člankom 34.;

(k) pravu osoba koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka da se njihovi osobni podaci izbrišu s popisa identificiranih osoba iz članka 12. stavka 3. i isprave u EES-u ako dostave dokaz o tome da su dopušteno trajanje boravka prekoračili zbog nepredvidivih i ozbiljnih događaja;

(l) pravu na podnošenje pritužbe nadzornim tijelima.

2. Informacije predviđene u stavku 1. ovog članka dostavljaju se u pisanom obliku, na bilo koji odgovarajući način, u sažetom, transparentnom, razumljivom i lako dostupnom obliku, te se stavljaju na raspolaganje, uz upotrebu jasnog i jednostavnog jezika, u jezičnoj verziji koju dotična osoba razumije ili za koju se razumno očekuje da razumije, kako bi se osiguralo da državljani trećih zemalja dobiju informacije o svojim pravima, u trenutku otvaranja osobnog dosjea dotične osobe u skladu s člankom 16., 17. ili 18.

3. Komisija postavlja i internetske stranice koje sadržavaju informacije iz stavka 1.

4. Komisija donosi provedbene akte o sastavljanju informacija iz stavka 1. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 68. stavka 2.

5. Komisija pruža informacije iz stavka 1. ovog članka u obrascu. Obrazac se sastavlja na način koji državama članicama omogućuje da ih dopune dodatnim informacijama specifičnima za svaku državu članicu. Te informacije specifične za svaku državu članicu uključuju barem prava ispitanika, mogućnost dobivanja pomoći od nadzornih tijela te podatke za kontakt ureda voditelja obrade, službenika za zaštitu podataka i nadzornih tijela. Komisija donosi provedbene akte o specifikacijama i uvjetima za internetske stranice iz stavka 3. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose prije početka rada EES-a u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 68. stavka 2.

Članak 51.

Informativna kampanja

Komisija u suradnji s nadzornim tijelima i Europskim nadzornikom za zaštitu podataka istodobno s početkom rada EES-a pokreće informativnu kampanju kojom obavještuje javnost, a posebno državljane trećih zemalja, o ciljevima EES-a, podacima pohranjenima u EES-u, tijelima koja imaju pristup i pravima dotičnih osoba. Takve se informativne kampanje provode redovito.

Članak 52.

Pravo na pristup osobnim podacima, njihov ispravak, dopunu i brisanje te pravo na ograničavanje obrade osobnih podataka

1. Zahtjevi državljana trećih zemalja povezani s pravima utvrđenima u člancima od 15. do 18. Uredbe (EU) 2016/679 mogu se poslati nadležnom tijelu bilo koje države članice.

Odgovorna država članica ili država članica kojoj je podnesen zahtjev odgovaraju na takve zahtjeve u roku od 45 dana od primitka zahtjeva.

2. Ako je zahtjev za ispravak, dopunu ili brisanje osobnih podataka ili ograničavanje obrade osobnih podataka podnesen državi članici koja nije odgovorna država članica, tijela države članice kojoj je zahtjev podnesen provjeravaju točnost podataka i zakonitost obrade podataka u okviru EES-a u roku od 30 dana od primitka zahtjeva ako je tu provjeru moguće izvršiti bez savjetovanja s odgovornom državom članicom. U protivnom država članica kojoj je podnesen zahtjev stupa u kontakt s tijelima odgovorne države članice u roku od sedam dana, a odgovorna država članica provjerava točnost podataka i zakonitost obrade podataka u roku od 30 dana od tog stupanja u kontakt.

3. U slučaju da su podaci zabilježeni u EES-u činjenično netočni, nepotpuni ili nezakonito zabilježeni, odgovorna država članica ili, ako je to primjenjivo, država članica kojoj je zahtjev podnesen ispravlja, dopunjuje ili briše osobne podatke ili ograničava obradu osobnih podataka u skladu s člankom 35. Odgovorna država članica ili, ako je to primjenjivo, država članica kojoj je zahtjev podnesen bez odgode potvrđuje dotičnoj osobi u pisanom obliku da je poduzela mjere za ispravak, dopunu ili brisanje osobnih podataka te osobe ili ograničavanje obrade takvih osobnih podataka.

U slučaju da su podaci povezani s vizama i zabilježeni u EES-u činjenično netočni, nepotpuni ili nezakonito zabilježeni, odgovorna država članica ili, ako je to primjenjivo, država članica kojoj je zahtjev podnesen prvo provjerava točnost tih podataka usporedbom s podacima u VIS-u te ih, ako je to potrebno, mijenja u EES-u. Ako se pokaže da su podaci zabilježeni u VIS-u istovjetni podacima u EES-u, odgovorna država članica ili, ako je to primjenjivo, država članica kojoj je zahtjev podnesen stupa u kontakt s tijelima države članice odgovorne za unos tih podataka u VIS u roku od sedam dana. Država članica odgovorna za unos podataka u VIS provjerava točnost podataka povezanih s vizama i zakonitost njihove obrade u okviru EES-a u roku od 30 dana od tog stupanja u kontakt i o tome obavješćuje odgovornu državu članicu ili državu članicu kojoj je podnesen zahtjev, koja, ako je to potrebno, bez odgode ispravlja ili dopunjuje osobne podatke dotične osobe ili ograničava obradu takvih podataka u EES-u ili briše takve podatke iz EES-a i, ako je to primjenjivo, s popisa identificiranih osoba iz članka 12. stavka 3.

4. Ako se odgovorna država članica ili, ako je to primjenjivo, država članica kojoj je podnesen zahtjev, ne slaže s tim da su podaci zabilježeni u EES-u činjenično netočni, nepotpuni ili da su nezakonito zabilježeni, ona bez odgode donosi upravnu odluku kojom u pisanom obliku objašnjava dotičnom državljaninu treće zemlje zbog čega nije spremna ispraviti, dopuniti ili izbrisati osobne podatke koji se na tu osobu odnose ili ograničiti obradu takvih podataka.

5. Država članica koja je donijela upravnu odluku u skladu sa stavkom 4. ovog članka dotičnom državljaninu treće zemlje također dostavlja informacije kojima objašnjava korake koje ta osoba može poduzeti ako ne prihvati objašnjenje. Time su obuhvaćene informacije o tome kako ta osoba može pokrenuti postupak pred nadležnim tijelima ili sudovima te države članice ili im podnijeti pritužbu, te o svakoj pomoći koja je dostupna u skladu sa zakonima i drugim propisima te postupcima te države članice, među ostalim od nadzornog tijela uspostavljenog u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679.

6. Svaki zahtjev podnesen u skladu sa stavcima 1. i 2. sadržava minimalnu količinu informacija potrebnih za identifikaciju dotičnog državljanina treće zemlje. Otisci prstiju u tu se svrhu mogu tražiti samo u propisno opravdanim slučajevima te kad postoji znatna sumnja u pogledu identiteta podnositelja zahtjeva. Te se informacije upotrebljavaju isključivo kako bi se tom državljaninu treće zemlje omogućilo ostvarivanje pravâ iz stavka 1. i odmah nakon toga ih se briše.

7. Kad god osoba podnese zahtjev u skladu sa stavkom 1. ovog članka, nadležno tijelo odgovorne države članice ili države članice kojoj je zahtjev podnesen u pisanom obliku vodi evidenciju o takvom zahtjevu. Taj dokument sadržava informacije o tome koje je tijelo i kako postupilo po zahtjevu. Nadležno tijelo taj dokument stavlja na raspolaganje nadzornom tijelu uspostavljenom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 u roku od sedam dana.

Članak 53.

Suradnja radi ostvarivanja pravâ na zaštitu podataka

1. Nadležna tijela država članica aktivno surađuju u ostvarivanju prava utvrđenih člankom 52.

2. Nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 u svakoj državi članici na zahtjev pruža pomoć i savjetuje ispitanika o ostvarivanju njegova prava na ispravak, dopunu ili brisanje osobnih podataka koji se na njega odnose ili ograničavanje obrade takvih podataka u skladu s Uredbom (EU) 2016/679.

U svrhu ostvarivanja ciljeva iz prvog podstavka nadzorno tijelo odgovorne države članice koje je prosljedilo podatke surađuje s nadzornim tijelom države članice kojoj je zahtjev podnesen.

Članak 54.

Pravna sredstva

1. Ne dovodeći u pitanje članke 77. i 79. Uredbe (EU) 2016/679, u svakoj državi članici svaka osoba ima pravo pokrenuti postupak ili podnijeti pritužbu nadležnim tijelima ili sudovima u onoj državi članici koja je odbila pravo na pristup podacima koji se na odnose na tu osobu ili pravo na njihov ispravak, dopunu ili brisanje, što je predviđeno člankom 52. i člankom 53. stavkom 2. ove Uredbe. Pravo na takvo pokretanje postupka ili podnošenje pritužbe također se primjenjuje u slučajevima kada na zahtjeve za pristup, ispravak, dopunu ili brisanje nije odgovoreno u rokovima predviđenima člankom 52. ili ih voditelj obrade podataka nikad nije obradio.
2. Pomoć nadzornog tijela uspostavljenog u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 dostupna je tijekom cijelog postupka.

Članak 55.

Nadzor koji provodi nadzorno tijelo

1. Svaka država članica osigurava da nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 neovisno prati zakonitost obrade osobnih podataka iz poglavlja II., III., V. i VI. ove Uredbe, koju obavlja dotična država članica, uključujući njihov prijenos u EES i iz EES-a.
2. Nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 osigurava da se revizija postupaka obrade podataka u okviru nacionalne infrastrukture na granicama provodi u skladu s odgovarajućim međunarodnim revizijskim standardima najmanje svake tri godine od početka rada EES-a. U evaluacijama provedenima u okviru mehanizma uspostavljenog Uredbom Vijeća (EU) br. 1053/2013⁽¹⁾ moguće je uzeti u obzir rezultate revizije. Nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 svake godine objavljuje informacije o broju zahtjeva za ispravak, dopunu ili brisanje podataka, ili za ograničavanje obrade podataka, o postupcima poduzetima nakon toga i broju ispravaka, dopuna, brisanja i ograničavanja obrade provedenih slijedom zahtjeva dotičnih osoba.
3. Države članice osiguravaju da njihovo nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 ima dovoljno resursa za ispunjavanje zadaća koje su mu povjerene u skladu s ovom Uredbom te da može tražiti savjete od osoba koje imaju dovoljno znanja o biometrijskim podacima.
4. Države članice dostavljaju sve informacije koje zatraži nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679, a posebno informacije o aktivnostima izvršenima u skladu s člankom 38., člankom 39. stavkom 1. i člankom 43. Države članice nadzornom tijelu uspostavljenom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 odobravaju pristup svojoj evidenciji na temelju članka 46. te mu omogućuju pristup u svakom trenutku svim svojim objektima povezanim s EES-om.

Članak 56.

Nadzor koji provodi Europski nadzornik za zaštitu podataka

1. Europski nadzornik za zaštitu podataka nadležan je za praćenje svih aktivnosti obrade osobnih podataka koje u pogledu EES-a provodi agencija eu-LISA te za osiguravanje toga da se te aktivnosti izvršavaju u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001 i ovom Uredbom.
2. Europski nadzornik za zaštitu podataka osigurava da se revizija aktivnosti obrade osobnih podataka koje izvršava agencija eu-LISA provodi u skladu s odgovarajućim međunarodnim revizijskim standardima najmanje svake tri godine. Izvješće o toj reviziji šalje se Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, agenciji eu-LISA i nadzornim tijelima. Agencija eu-LISA ima mogućnost davanja primjedbi prije donošenja izvješća.
3. Agencija eu-LISA dostavlja informacije koje zatraži Europski nadzornik za zaštitu podataka, dopušta mu pristup svim dokumentima i evidencijama iz članka 46. te mu omogućuje pristup svim svojim objektima u svakom trenutku.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EU) br. 1053/2013 od 7. listopada 2013. o uspostavi mehanizma evaluacije i praćenja za provjeru primjene schengenske pravne stečevine i stavljanju izvan snage Odluke Izvršnog odbora od 16. rujna 1998. o uspostavi Stalnog odbora za ocjenu i provedbu Schengena (SL L 295, 6.11.2013., str. 27.).

Članak 57.**Suradnja nadzornih tijela i Europskog nadzornika za zaštitu podataka**

1. Nadzorna tijela i Europski nadzornik za zaštitu podataka, svatko u okviru svojih ovlasti, aktivno surađuju u okviru svojih odgovornosti te osiguravaju usklađen nadzor nad EES-om i nacionalnim infrastrukturama na granicama.
2. Nadzorna tijela i Europski nadzornik za zaštitu podataka razmjenjuju relevantne informacije, pomažu si međusobno u provođenju revizija i inspekcija, razmatraju sve poteškoće pri tumačenju ili primjeni ove Uredbe, procjenjuju probleme koji nastaju pri provođenju nezavisnog nadzora ili ostvarivanju prava ispitanika, sastavljaju usklađene prijedloge za zajednička rješenja svih problema te promiču osviještenost o pravima na zaštitu podataka, prema potrebi.
3. Za potrebe stavka 2. nadzorna tijela i Europski nadzornik za zaštitu podataka sastaju se najmanje dvaput godišnje u okviru Europskog odbora za zaštitu podataka, uspostavljenog Uredbom (EU) 2016/679 („Europski odbor za zaštitu podataka“). Troškove tih sastanaka snosi te je za njihovu organizaciju zadužen Europski odbor za zaštitu podataka. Poslovnik se donosi na prvom sastanku. Daljnje metode rada razvijaju se zajednički prema potrebi.
4. Europski odbor za zaštitu podataka svake dvije godine šalje zajedničko izvješće o aktivnostima Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i agenciji eu-LISA. To izvješće uključuje poglavlje o svakoj državi članici koje su pripremila nadzorna tijela te države članice.

Članak 58.**Zaštita osobnih podataka kojima se pristupa u skladu s poglavljem IV.**

1. Svaka država članica osigurava da se nacionalni zakoni i drugi propisi doneseni na temelju Direktive (EU) 2016/680 primjenjuju i na pristup njezinih nacionalnih tijela EES-u u skladu s člankom 1. stavkom 2. ove Uredbe, među ostalim u vezi s pravima osoba čijim se podacima na taj način pristupa.
2. Nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 41. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/680 prati zakonitost pristupa država članica osobnim podacima u skladu s poglavljem IV. ove Uredbe, među ostalim njihova prijenosa u EES i iz EES-a. Članak 55. stavci 3. i 4. ove Uredbe primjenjuju se na odgovarajući način.
3. Obrada osobnih podataka koju obavlja Europol na temelju ove Uredbe provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/794 i nadzire je Europski nadzornik za zaštitu podataka.
4. Osobni podaci kojima se pristupa u EES-u u skladu s poglavljem IV. obrađuju se samo za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage konkretnog slučaja za koji su država članica ili Europol zatražili podatke.
5. Središnji sustav EES-a, imenovana tijela, središnje pristupne točke i Europol vode evidenciju o pretraživanjima kako bi nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 41. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/680 i Europski nadzornik za zaštitu podataka imali mogućnost pratiti usklađenost obrade podataka s pravilima Unije i nacionalnim pravilima o zaštiti podataka. Uz iznimku te svrhe, osobni podaci i evidencija o pretraživanjima brišu se iz svih nacionalnih i Europolovih datoteka nakon 30 dana, osim ako su ti podaci i evidencija potrebni za konkretnu kaznenu istragu koja je u tijeku i u vezi s kojom su ih država članica ili Europol zatražili.

Članak 59.**Evidentiranje i dokumentacija**

1. Svaka država članica i Europol osiguravaju da se svi postupci obrade podataka koji proizlaze iz zahtjeva za pristup podacima iz EES-a u skladu s poglavljem IV. evidentiraju ili dokumentiraju za potrebe provjere dopuštenosti zahtjeva, praćenja zakonitosti obrade podataka i cjelovitosti i sigurnosti podataka te unutarnjeg praćenja.
2. Evidencija ili dokumentacija u svim slučajevima sadržavaju:
 - (a) točnu svrhu zahtjeva za pristup podacima iz EES-a, uključujući dotično kazneno djelo terorizma ili drugo teško kazneno djelo i, u slučaju Europa, točnu svrhu zahtjeva za pristup;

- (b) opravdane razloge navedene protiv provedbe usporedbe s ostalim državama članicama na temelju Odluke 2008/615/PUP, u skladu s člankom 32. stavkom 2. točkom (b) ove Uredbe;
- (c) upućivanje na nacionalni dosje;
- (d) datum i točno vrijeme zahtjeva za pristup koji je središnja pristupna točka podnijela središnjem sustavu EES-a;
- (e) naziv tijela koje je zatražilo pristup radi ostvarivanja uvida;
- (f) kada je to primjenjivo, primjenu hitnog postupka iz članka 31. stavka 2. ove Uredbe i odluku donesenu u pogledu naknadne provjere;
- (g) podatke upotrijebljene za ostvarivanje uvida;
- (h) u skladu s nacionalnim pravilima ili s Uredbom (EU) 2016/794, jedinstveni korisnički identitet službenika koji je obavio pretraživanje i službenika koji je naložio pretraživanje.

3. Evidencija i dokumentacija upotrebljavaju se samo za praćenje zakonitosti obrade podataka i osiguravanje cjelovitosti i sigurnosti podataka. Samo evidencija koja ne sadržava osobne podatke može se upotrebljavati za praćenje i evaluaciju iz članka 72. ove Uredbe. Nadzorno tijelo uspostavljeno u skladu s člankom 41. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/680, odgovorno za provjeru dopuštenosti zahtjeva i praćenje zakonitosti obrade podataka te cjelovitosti i sigurnosti podataka, ima pristup tim evidencijama na vlastiti zahtjev za potrebe ispunjavanja svojih dužnosti.

POGLAVLJE VIII.

IZMJENE DRUGIH INSTRUMENTATA UNIJE

Članak 60.

Izmjena Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma

Članak 20. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma mijenja se kako slijedi:

1. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Stavkom 1. ne utječe se na pravo svake ugovorne stranke da i nakon 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana produlji boravak stranca na svojem državnom području:

(a) u iznimnim okolnostima; ili

(b) u skladu s bilateralnim sporazumom sklopljenim prije stupanja na snagu ove Konvencije i dostavljenim Komisiji u skladu sa stavkom 2.d.”;

2. umeću se sljedeći stavci:

„2.a Boravak stranca na državnom području ugovorne stranke može se produljiti u skladu s bilateralnim sporazumom na temelju stavka 2. točke (b) na zahtjev stranca podnesen nadležnim tijelima te ugovorne stranke pri ulasku ili tijekom boravka stranca najkasnije posljednjeg radnog dana njegova boravka od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana.

Ako stranac nije podnio zahtjev tijekom boravka u trajanju od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana, njegov boravak može se produljiti na temelju bilateralnog sporazuma koji je sklopila ugovorna stranka, a nadležna tijela te ugovorne stranke njegov boravak nakon razdoblja boravka od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koji je prethodio tom produljenju mogu smatrati zakonitim, pod uvjetom da taj stranac predoči vjerodostojne dokaze da je tijekom tog razdoblja boravio isključivo na državnom području te ugovorne stranke.

2.b Ako je boravak produljen u skladu sa stavkom 2. ovog članka, nadležna tijela te ugovorne stranke unose podatke u vezi s produljenjem u posljednju relevantnu bilješku o ulasku/izlasku povezanu s osobnim dosjeom tog stranca koji se nalazi u sustavu ulaska/izlaska uspostavljenom Uredbom (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća (*). Ti se podaci unose u skladu s člankom 19. te uredbe.

2.c Ako je boravak produljen u skladu sa stavkom 2., dotičnom strancu odobrava se boravak samo na državnom području te ugovorne strane i izlazak na vanjskim granicama te ugovorne stranke.

Nadležno tijelo koje je produljilo boravak obavješćuje dotičnog stranca da se produljenjem boravka dotičnom strancu dopušta boravak samo na državnom području te ugovorne stranke te da mu izlazak mora biti na vanjskim granicama te ugovorne stranke.

2.d Ugovorne stranke do 30. ožujka 2018. Komisiji dostavljaju tekst svojih relevantnih primjenjivih bilateralnih sporazuma kako su navedeni u stavku 2. točki (b). Ako ugovorna stranka prestane primjenjivati bilo koji od tih bilateralnih sporazuma, ona o tome obavješćuje Komisiju. Komisija u Službenom listu Europske unije objavljuje informacije o takvim bilateralnim sporazumima, uključujući barem dotične države članice i treće zemlje, prava koja za strance proizlaze iz tih bilateralnih sporazuma, kao i sve izmjene s njima u vezi.

(*) Uredba (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2017. o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9.12.2017., str. 20)."

Članak 61.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 767/2008

Uredba (EZ) br. 767/2008 mijenja se kako slijedi:

1. članak 10. stavak 1. mijenja se kako slijedi:

(a) umeće se sljedeća točka:

„(da) ako je to primjenjivo, informacije kojima se naznačuje da je viza izdana s ograničenom prostornom valjanošću na temelju članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe (EZ) br. 810/2009;”;

(b) dodaje se sljedeća točka:

„(l) ako je to primjenjivo, status osobe kojim se naznačuje da je državljanin treće zemlje član obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (*) ili državljanina treće zemlje s pravom slobodnog kretanja jednakovrijednim onom građana Unije na temelju sporazuma između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i treće zemlje, s druge strane.

(*) Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77).”;

2. u članku 13. dodaje se sljedeći stavak:

„3. Ako je donesena odluka o poništenju ili ukidanju vize, tijelo nadležno za vize koje je donijelo odluku odmah preuzima i izvozi iz VIS-a u sustav ulaska/izlaska uspostavljen Uredbom (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća (*) (EES) podatke navedene u članku 19. stavku 1. te uredbe.

(*) Uredba (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2017. o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9.12.2017., str. 20)”;;

3. u članku 14. dodaje se sljedeći stavak:

„3. Tijelo nadležno za vize koje je donijelo odluku o produljenju roka valjanosti, trajanja boravka u vezi s izdanom vizom, ili produljenju obojg, odmah preuzima i izvozi iz VIS-a u EES podatke navedene u članku 19. stavku 1. Uredbe (EU) 2017/2226.”;

4. članak 15. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 2. točke (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

„(b) prezime (obiteljsko ime), ime ili imena (osobna imena); datum rođenja; državljanstvo ili državljanstva; spol;

(c) vrstu i broj putne isprave; troslovnu oznaku zemlje koja je izdala putnu ispravu; i datum isteka valjanosti putne isprave;”;

(b) dodaju se sljedeći stavci:

„4. Za potrebe ostvarivanja uvida u podatke iz EES-a radi razmatranja zahtjeva za izdavanje viza i donošenja odluka o njima u skladu s člankom 24. Uredbe (EU) 2017/2226, tijelu nadležnom za vize daje se pristup u svrhu pretraživanja EES-a izravno iz VIS-a s pomoću jednog podatka ili nekoliko podataka iz tog članka.

5. Ako se pri pretraživanju s pomoću podataka iz stavka 2. ovog članka pokaže da podaci o državljaninu treće zemlje nisu zabilježeni u VIS-u ili ako postoji sumnja u identitet državljanina treće zemlje, tijelo nadležno za vize ima pristup podacima u svrhu identifikacije u skladu s člankom 20.”;

5. u poglavlju III. umeće se sljedeći članak:

„Članak 17.a

Interoperabilnost s EES-om

1. Od početka rada EES-a, kako je predviđeno u članku 66. stavku 1. Uredbe (EU) 2017/2226, uspostavlja se interoperabilnost između EES-a i VIS-a s ciljem osiguravanja veće djelotvornosti i brzine tijekom graničnih kontrola. U tu svrhu agencija eu-LISA uspostavlja sigurni komunikacijski kanal između središnjeg sustava EES-a i središnjeg VIS-a. Izravno ostvarivanje uvida u podatke između EES-a i VIS-a moguće je samo ako je to predviđeno i ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2017/2226. Preuzimanje podataka povezanih s vizama iz VIS-a, njihov izvoz u EES i ažuriranje podataka iz VIS-a u EES-u obavlja se automatizirano nakon što dotično tijelo pokrene predmetni postupak.

2. Interoperabilnošću se tijelima nadležnima za vize koja upotrebljavaju VIS omogućuje ostvarivanje uvida u EES iz VIS-a:

(a) prilikom razmatranja zahtjeva za izdavanje viza i donošenja odluka o njima kako je navedeno u članku 24. Uredbe (EU) 2017/2226 i članku 15. stavku 4. ove Uredbe;

(b) u svrhu preuzimanja i izvoza podataka povezanih s vizama izravno iz VIS-a u EES u slučaju kada je viza poništena, ukinuta ili produljena u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) 2017/2226 i člancima 13. i 14. ove Uredbe.

3. Interoperabilnošću se graničnim tijelima koja upotrebljavaju EES omogućuje ostvarivanje uvida u VIS iz EES-a u svrhu:

(a) preuzimanja podataka povezanih s vizama izravno iz VIS-a i njihovog uvoza u EES kako bi se u EES-u mogla otvoriti ili ažurirati bilješka o ulasku/izlasku ili bilješka o odbijanju ulaska nositelja vize u skladu s člancima 14., 16. i 18. Uredbe (EU) 2017/2226 i člankom 18.a ove Uredbe;

(b) preuzimanja podataka povezanih s vizama izravno iz VIS-a i njihovog uvoza u EES u slučaju kada je viza poništena, ukinuta ili produljena u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) 2017/2226 i člancima 13. i 14. ove Uredbe;

- (c) provjere vjerodostojnosti i valjanosti vize, provjere toga jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak na državno područje država članica u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća (*), ili provjere obojg, kako je navedeno u članku 18. stavku 2. ove Uredbe;
- (d) kontroliranja jesu li državljani trećih zemalja, koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize i čiji osobni dosje nije zabilježen u EES-u, bili prethodno registrirani u VIS-u u skladu s člankom 23. Uredbe (EU) 2017/2226 i člankom 19.a ove Uredbe;
- (e) ako se identitet nositelja vize provjerava s pomoću otisaka prstiju, provjere identiteta nositelja vize pretraživanjem VIS-a s pomoću otisaka prstiju u skladu s člankom 23. stavcima 2. i 4. Uredbe (EU) 2017/2226 i člankom 18. stavkom 6. ove Uredbe.

4. Radi funkcioniranja mrežne usluge EES-a iz članka 13. Uredbe (EU) 2017/2226 zasebna baza podataka samo za čitanje iz stavka 13. stavka 5. te uredbe dnevno se ažurira putem VIS-a, jednosmjernom ekstrakcijom najmanjeg potrebnog podskupa podataka iz VIS-a.

5. U skladu s člankom 36. Uredbe (EU) 2017/2226 Komisija donosi mjere potrebne za uspostavu i visoku razinu modela interoperabilnosti. S ciljem uspostave interoperabilnosti s EES-om upravno tijelo razvija potrebne nadograđnje i prilagodbe središnjeg VIS-a, nacionalnog sučelja u svakoj državi članici i komunikacijske infrastrukture između središnjeg VIS-a i nacionalnih sučelja. Države članice prilagođavaju i razvijaju nacionalne infrastrukture.

(*) Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 77, 23.3.2016., str. 1.).”;

6. članak 18. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 18.

Pristup podacima radi provjere na granicama na kojima se upotrebljava EES

1. Isključivo u svrhu provjere identiteta nositelja viza, vjerodostojnosti, vremenske i prostorne valjanosti te statusa vize ili provjere toga jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak na državno područje država članica u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2016/399, ili provjere obojg, tijela nadležna za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES imaju pristup VIS-u u svrhu pretraživanja s pomoću sljedećih podataka:

- (a) prezimena (obiteljskog imena), imena ili imenâ (osobnih imena); datuma rođenja; državljanstva ili državljanstava; spola; vrste i broja putne isprave ili putnih isprava; troslovne oznake zemlje koja je izdala putnu ispravu ili putne isprave; i datuma isteka valjanosti putne isprave ili putnih isprava; ili
- (b) broja naljepnice vize.

2. Isključivo u svrhe iz stavka 1. ovog članka, ako se pokrene pretraživanje u EES-u u skladu s člankom 23. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/2226, nadležno granično tijelo pokreće pretraživanje u VIS-u izravno iz EES-a služeći se podacima iz stavka 1. točke (a) ovog članka.

3. Odstupajući od stavka 2. ovog članka, ako je u EES-u pokrenuto pretraživanje u skladu s člankom 23. stavkom 2. ili 4. Uredbe (EU) 2017/2226, nadležno granično tijelo može pretraživati VIS ne koristeći se interoperabilnošću s EES-om ako to nalažu posebne okolnosti, posebno ako je zbog posebne situacije državljanina treće zemlje prikladnije pretraživati služeći se podacima iz stavka 1. točke (b) ovog članka ili ako zbog tehničkih razloga privremeno nije moguće ostvarivati uvid u podatke iz EES-a ili u slučaju kvara EES-a.

4. Ako se pri pretraživanju s pomoću podataka navedenih u stavku 1. pokaže da su u VIS-u pohranjeni podaci o jednoj ili više izdanih ili produljenih viza čije razdoblje valjanosti nije isteklo te koje su prostorno valjane za granični prijelaz, tijelu nadležnom za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u sljedeće podatke iz dotičnog dosjea o zahtjevu te iz jednog ili više povezanih dosjea o zahtjevu u skladu s člankom 8. stavkom 4., isključivo u svrhe iz stavka 1. ovog članka:

- (a) informacije o statusu i podatke iz zahtjeva za izdavanje vize navedene u članku 9. stavcima 2. i 4.;
- (b) fotografije;
- (c) unesene podatke iz članaka 10., 13. i 14. koji se odnose na vizu odnosno vize koje su izdane, poništene ili ukinute, ili vizu odnosno vize čiji je rok valjanosti produljen.

Povrh toga, kada se radi o nositeljima viza za koje zbog pravnih razloga nije potrebno dostaviti određene podatke ili ih činjenično nije moguće dostaviti, tijelo nadležno za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES prima obavijest u vezi s dotičnim posebnim poljem odnosno poljima za podatke u koje se unosi napomena „nije primjenjivo“.

5. Ako se pri pretraživanju podataka navedenih u stavku 1. ovog članka pokaže da su podaci o osobi zabilježeni u VIS-u, ali da nije zabilježena valjana viza, tijelu nadležnom za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES daje se pristup u svrhu ostvarivanja uvida u sljedeće podatke iz jednog ili više dosjea o zahtjevu te iz jednog ili više povezanih dosjea o zahtjevu u skladu s člankom 8. stavkom 4., isključivo u svrhe iz stavka 1. ovog članka:

- (a) informacije o statusu i podatke iz zahtjeva za izdavanje vize navedene u članku 9. stavcima 2. i 4.;
- (b) fotografije;
- (c) unesene podatke iz članaka 10., 13. i 14. koji se odnose na vizu odnosno vize koje su izdane, poništene ili ukinute, ili vizu odnosno vize čiji je rok valjanosti produljen.

6. Uz ostvarivanje uvida u podatke u skladu sa stavkom 1. ovog članka tijelo nadležno za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES provjerava identitet osobe usporedbom s podacima u VIS-u ako se pri pretraživanju s pomoću podataka navedenih u stavku 1. ovog članka pokaže da su podaci o osobi zabilježeni u VIS-u, a jedan od sljedećih uvjeta je ispunjen:

- (a) identitet osobe nije moguće provjeriti usporedbom s podacima u EES-u u skladu s člankom 23. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/2226 jer:
 - i. nositelj vize još nije registriran u EES-u;
 - ii. na dotičnom graničnom prijelazu identitet se provjerava s pomoću otisaka prstiju u skladu s člankom 23. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/2226;
 - iii. postoje sumnje u identitet nositelja vize;
 - iv. postoji bilo koji drugi razlog;
- (b) identitet osobe moguće je provjeriti usporedbom s podacima u EES-u, no primjenjuje se članak 23. stavak 5. Uredbe (EU) 2017/2226.

Tijela nadležna za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES provjeravaju otiske prstiju nositelja vize usporedbom s otiscima prstiju zabilježenima u VIS-u. Za nositelje viza čije otiske prstiju nije moguće upotrijebiti, pretraživanje iz stavka 1. obavlja se samo s pomoću alfanumeričkih podataka predviđenih stavkom 1.

7. Za provjeru otisaka prstiju usporedbom s otiscima prstiju u VIS-u kako je predviđeno u stavku 6. nadležno tijelo može iz EES-a pokrenuti pretraživanje u VIS-u.

8. Ako provjera nositelja vize ili same vize ne bude uspješna ili ako postoji sumnja u identitet nositelja vize ili u vjerodostojnost vize ili putne isprave, propisno ovlašteno osoblje tijela nadležnih za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES ima pristup podacima u skladu s člankom 20. stavcima 1. i 2.”;

7. umeće se sljedeći članak:

„Članak 18.a

Preuzimanje podataka iz VIS-a radi otvaranja ili ažuriranja bilješke o ulasku/izlasku ili bilješke o odbijanju ulaska nositelja vize u EES-u

Isključivo u svrhu otvaranja ili ažuriranja bilješke o ulasku/izlasku ili bilješke o odbijanju ulaska nositelja vize u EES-u u skladu s člankom 14. stavkom 2. te člancima 16. i 18. Uredbe (EU) 2017/2226, tijelu nadležnom za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES daje se pristup radi preuzimanja iz VIS-a i uvoza u EES podataka pohranjenih u VIS-u koji su navedeni u članku 16. stavku 2. točkama od (c) do (f) te uredbe.”;

8. umeće se sljedeći članak:

„Članak 19.a

Upotreba VIS-a prije otvaranja u EES-u osobnih dosjea državljana trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize

1. Za potrebe provjere toga je li osoba prethodno već registrirana u VIS-u, tijela nadležna za obavljanje kontrola na graničnim prijelazima na vanjskim granicama u skladu s Uredbom (EU) 2016/399 ostvaruju uvid u podatke u VIS-u prije otvaranja u EES-u osobnih dosjea državljana trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize, kako je utvrđeno člankom 17. Uredbe (EU) 2017/2226.

2. Za potrebe stavka 1. ovog članka, ako se primjenjuje članak 23. stavak 4. Uredbe (EU) 2017/2226, a pri pretraživanju iz članka 27. te uredbe pokaže se da podaci o državljaninu treće zemlje nisu zabilježeni u EES-u, tijelo nadležno za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES ima pristup u svrhu pretraživanja VIS-a upotrebom sljedećih podataka: prezimena (obiteljskog imena); imena ili imenâ (osobnih imena); datuma rođenja; državljanstva ili državljanstava; spola; vrste i broja putne isprave; troslovne oznake zemlje koja je izdala putnu ispravu i datuma isteka valjanosti putne isprave.

3. Isključivo za potrebe iz stavka 1. ovog članka, nakon što pokrene pretraživanje u EES-u u skladu s člankom 23. stavkom 4. Uredbe (EU) 2017/2226, tijelo nadležno za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES može pokrenuti pretraživanje u VIS-u izravno iz EES-a upotrebom alfanumeričkih podataka predviđenih stavkom 2. ovog članka.

4. Povrh toga, ako se pri pretraživanju s pomoću podataka navedenih u stavku 2. pokaže da su podaci o državljaninu treće zemlje zabilježeni u VIS-u, tijelo nadležno za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES provjerava otiske prstiju državljanina treće zemlje usporedbom s otiscima prstiju zabilježenima u VIS-u. To tijelo može pokrenuti provjeru iz EES-a. Za državljane trećih zemalja čije otiske prstiju nije moguće upotrijebiti, pretraživanje se obavlja samo s pomoću alfanumeričkih podataka predviđenih stavkom 2.

5. Ako se pri pretraživanju na temelju podataka navedenih u stavku 2. ovog članka i pri provjeri koja se provodi na temelju stavka 4. ovog članka pokaže da su podaci o osobi zabilježeni u VIS-u, tijelu nadležnom za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES daje se pristup radi ostvarivanja uvida u sljedeće podatke iz dotičnog dosjea o zahtjevu te iz jednog ili više povezanih dosjea o zahtjevu u skladu s člankom 8. stavkom 4., isključivo u svrhe iz stavka 1. ovog članka:

(a) informacije o statusu i podatke iz zahtjeva za izdavanje vize navedene u članku 9. stavcima 2. i 4.;

(b) fotografije;

(c) unesene podatke iz članka 10., 13. i 14. koji se odnose na vizu odnosno vize koje su izdane, poništene ili ukinute, ili vizu odnosno vize čiji je rok valjanosti produljen.

6. Ako provjera predviđena stavkom 4. ili 5. ovog članka ne bude uspješna ili ako postoji sumnja u identitet osobe ili u vjerodostojnost putne isprave, propisno ovlašteno osoblje tijela nadležnih za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES ima pristup podacima u skladu s člankom 20. stavcima 1. i 2. Tijelo nadležno za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES može iz EES-a pokrenuti identifikaciju iz članka 20.;

9. u članku 20. stavku 1. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„1. Isključivo za potrebe identifikacije osobe koja je možda prethodno registrirana u VIS-u i koja možda ne ispunjava ili možda više ne ispunjava uvjete za ulazak na državno područje država članica, ili za boravak ili boravište na tom državnom području, tijelima nadležnima za obavljanje kontrola na granicama na kojima se upotrebljava EES ili unutar državnog područja država članica u vezi s ispunjavanjem uvjeta za ulazak na državno područje država članica, ili za boravak ili boravište na tom državnom području, daje se pristup radi pretraživanja VIS-a na temelju otisaka prstiju te osobe.”;

10. u članku 26. umeće se sljedeći stavak:

„3.a Od 30. lipnja 2018. upravno tijelo preuzima odgovornost za zadaće iz stavka 3.”;

11. članak 34. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Svaka država članica i upravno tijelo vode evidenciju o svim postupcima obrade podataka u okviru VIS-a. U toj se evidenciji navodi:

(a) svrha pristupa iz članka 6. stavka 1. i članka od 15. do 22.;

(b) datum i vrijeme;

(c) vrsta prenesenih podataka kako je navedeno u člancima od 9. do 14.;

(d) vrsta podataka upotrijebljenih za ispitivanje kako je navedeno u članku 15. stavku 2., članku 17., članku 18. stavcima 1. i 6., članku 19. stavku 1., članku 19.a stavcima 2. i 4., članku 20. stavku 1., članku 21. stavku 1. i članku 22. stavku 1.; i

(e) naziv tijela koje unosi ili preuzima podatke.

Povrh toga, svaka država članica vodi evidenciju o osoblju koje je propisno ovlašteno unositi ili preuzimati podatke.”;

(b) umeće se sljedeći stavak:

„1.a Kad je riječ o postupcima navedenima u članku 17.a, svaki se postupak obrade podataka u VIS-u i EES-u evidentira u skladu s ovim člankom i člankom 46. Uredbe (EU) 2017/2226.”.

Članak 62.

Izmjene Uredbe (EU) br. 1077/2011

Uredba (EU) br. 1077/2011 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 1. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Agencija je odgovorna za operativno upravljanje drugom generacijom Schengenskog informacijskog sustava (SIS II), viznim informacijskim sustavom (VIS), Eurodacom i sustavom ulaska/izlaska uspostavljenim Uredbom (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća (*) (EES).

(*) Uredba (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2017. o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9.12.2017., str. 20).“;

2. umeće se sljedeći članak:

„Članak 5.a

Zadaće u vezi s EES-om

U vezi s EES-om Agencija izvršava:

- (a) zadaće prenesene na nju Uredbom (EU) 2017/2226;
- (b) zadaće povezane s osposobljavanjem za tehničku uporabu EES-a.“;

3. u članku 7. stavci 5. i 6. zamjenjuju se sljedećim:

„5. Zadaće u vezi s operativnim upravljanjem komunikacijskom infrastrukturom mogu se povjeriti vanjskim privatnim subjektima ili tijelima u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (*). U tom je slučaju mrežni poslužitelj obvezan pridržavati se sigurnosnih mjera iz stavka 4. ovog članka i ni na koji način nema pristup operativnim podacima iz SIS-a II, VIS-a, Eurodaca ili EES-a, kao ni razmjeni podataka SIRENE u vezi sa SIS-om II.

6. Ne dovodeći u pitanje postojeće ugovore o mrežama sustava SIS II, VIS, Eurodac i EES, upravljanje ključevima za šifriranje ostaje u nadležnosti Agencije i ne smije se prenijeti ni na koji vanjski privatni subjekt.

(*) Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL L 298, 26.10.2012., str. 1).“;

4. u članku 8. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Agencija prati razvoj istraživanja relevantan za operativno upravljanje sustavima SIS II, VIS, Eurodac i EES, kao i ostalim opsežnim IT sustavima.“;

5. u članku 12. stavak 1. mijenja se kako slijedi:

(a) umeće se sljedeća točka:

„(sa) usvaja izvješća o razvoju EES-a u skladu s člankom 72. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/2226;“;

(b) točka (t) zamjenjuje se sljedećim:

„(t) usvaja izvješća o tehničkom funkcioniranju SIS-a II u skladu s člankom 50. stavkom 4. Uredbe (EZ) br. 1987/2006 i člankom 66. stavkom 4. Odluke 2007/533/PUP, VIS-a u skladu s člankom 50. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 767/2008 i člankom 17. stavkom 3. Odluke 2008/633/PUP te EES-a u skladu s člankom 72. stavkom 4. Uredbe (EU) 2017/2226;”;

(c) točka (v) zamjenjuje se sljedećim:

„(v) daje primjedbe na izvješća o revizijama Europskog nadzornika za zaštitu podataka u skladu s člankom 45. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1987/2006, člankom 42. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 767/2008, člankom 31. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 603/2013 i člankom 56. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/2226 te osigurava odgovarajuće postupanje nakon tih revizija;”;

(d) umeće se sljedeća točka:

„(xa) objavljuje statističke podatke povezane s EES-om u skladu s člankom 63. Uredbe (EU) br. 2017/2226;”;

(e) umeće se sljedeća točka:

„(za) osigurava godišnju objavu popisa nadležnih tijela u skladu s člankom 65. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 2017/2226;”;

6. u članku 15. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Europol i Eurojust mogu biti nazočni na sastancima upravnog odbora kao promatrači kada je na dnevnom redu pitanje koje se odnosi na SIS II u pogledu primjene Odluke 2007/533/PUP. Europol može biti nazočan i na sastancima upravnog odbora kao promatrač kada je na dnevnom redu pitanje koje se odnosi na VIS u pogledu primjene Odluke 2008/633/PUP, pitanje koje se odnosi na Eurodac u pogledu primjene Uredbe (EU) br. 603/2013 ili pitanje koje se odnosi na EES u pogledu primjene Uredbe (EU) 2017/2226;”;

7. članak 17. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 5. točka (g) zamjenjuje se sljedećim:

„(g) ne dovodeći u pitanje članak 17. Pravilnika o osoblju, utvrđuje zahtjeve povjerljivosti radi usklađivanja s člankom 17. Uredbe (EZ) br. 1987/2006, člankom 17. Odluke 2007/533/PUP, člankom 26. stavkom 9. Uredbe (EZ) br. 767/2008, člankom 4. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 603/2013 i člankom 37. stavkom 4. Uredbe (EU) 2017/2226;”;

(b) u stavku 6. dodaje se sljedeća točka:

„(k) izvješća o trenutačnom stanju u pogledu razvoja EES-a iz članka 72. stavka 2. Uredbe (EU) 2017/2226;”;

8. članak 19. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. umeće se sljedeća točka:

„(da) savjetodavna skupina za EES;”;

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„Europol i Eurojust mogu imenovati svatko svojeg predstavnika u savjetodavnu skupinu za SIS II. Europol može imenovati i predstavnika u savjetodavne skupine za VIS, Eurodac i EES.”.

POGLAVLJE IX.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 63.

Uporaba podataka za izvješćivanje i u statističke svrhe

1. Propisno ovlašteno osoblje nadležnih tijela država članica, Komisije i agencije eu-LISA ima pristup u svrhu ostvarivanja uvida u sljedeće podatke, i to isključivo za potrebe izvješćivanja i u statističke svrhe, a da se pritom ne omogućuje identifikacija pojedinaca te u skladu sa zaštitnim mjerama u vezi s nediskriminacijom iz članka 10. stavka 2.:

- (a) informacije o statusu;
- (b) podatke o državljanstvu, spolu i godini rođenja državljanina treće zemlje;
- (c) podatke o datumu i graničnom prijelazu ulaska u državu članicu te datumu i graničnom prijelazu izlaska iz države članice;
- (d) podatke o vrsti putne isprave i troslovnoj oznaci zemlje koja je izdala putnu ispravu;
- (e) podatke o broju osoba koje su identificirane kao osobe koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka iz članka 12., o državljanstvima osoba koje su identificirane kao osobe koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka i graničnom prijelazu ulaska;
- (f) unesene podatke koji se odnose na ukinutu dozvolu za boravak, odnosno na dozvolu za boravak čiji je rok valjanosti produljen;
- (g) podatke o troslovnoj oznaci države članice koja je izdala vizu ako je to primjenjivo;
- (h) podatke o broju osoba koje su izuzete od obveze davanja otisaka prstiju u skladu s člankom 17. stavcima 3. i 4.;
- (i) podatke o broju državljana trećih zemalja kojima je odbijen ulazak, državljanstvima državljana trećih zemalja kojima je odbijen ulazak, vrsti granice (kopnena, zračna ili morska) graničnog prijelaza na kojem je odbijen ulazak te o razlozima zbog kojih je ulazak odbijen, kako je navedeno u članku 18. stavku 6. točki (d).

Propisno ovlašteno osoblje Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu uspostavljene Uredbom (EU) 2016/1624 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ ima pristup u svrhu ostvarivanja uvida u podatke iz prvog podstavka ovog stavka za potrebe provedbe analiza rizika i procjena osjetljivosti iz članka 11. i 13. te uredbe.

2. Za potrebe stavka 1. ovog članka agencija eu-LISA uspostavlja, provodi i udomljuje na središnjoj razini u svojim tehničkim lokalitetima repozitorij podataka koji sadržava podatke iz stavka 1. ovog članka. Na temelju tog repozitorija podataka nije moguća identifikacija pojedinaca, ali na temelju njega tijela navedena u stavku 1. ovog članka mogu dobiti izvješća koja se mogu prilagoditi i statističke podatke o ulascima i izlascima, odbijanjima ulaska i prekoračenjima trajanja dopuštenog boravka državljana trećih zemalja radi unaprjeđenja učinkovitosti graničnih kontrola, pomoći konzulatima koji obrađuju zahtjeve za izdavanje viza te davanja potpore donošenju politika Unije u području migracija, koje se temelje na dokazima. Taj repozitorij podataka sadržava i dnevnu statistiku o podacima iz stavka 4. Isključivo u svrhu izvješćivanja i u statističke svrhe odobrava se pristup tom repozitoriju podataka sigurnim pristupom kroz mrežu TESTA koja ima kontrolu pristupa i posebne korisničke profile. Detaljna pravila o radu tog repozitorija podataka i zaštiti podataka te sigurnosna pravila koja se na njega primjenjuju donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 68. stavka 2.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2016/1624 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2016. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i o izmjeni Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 863/2007 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe Vijeća (EZ) br. 2007/2004 i Odluke Vijeća 2005/267/EZ (SL L 251, 16.9.2016., str. 1.).

3. Postupcima koje je agencija eu-LISA uspostavila s ciljem praćenja razvoja i funkcioniranja EES-a iz članka 72. stavka 1. obuhvaća se mogućnost izrade redovitih statističkih podataka radi osiguravanja tog praćenja.
4. Agencija eu-LISA u svakom tromjesečju objavljuje statističke podatke o EES-u iz kojih su posebno vidljivi broj, državljanstvo, dob, spol, trajanje boravka i granični prijelaz ulaska osoba koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka, odnosno ti podaci za državljane trećih zemalja kojima je odbijen ulazak, uključujući razloge odbijanja, odnosno ti podaci za državljane trećih zemalja kojima je dozvola za boravak ukinuta ili produljena te je vidljiv broj državljana trećih zemalja koji su izuzeti od obveze davanja otisaka prstiju.
5. Na kraju svake godine statistički podaci kompiliraju se u okviru godišnjeg izvješća za tu godinu. Statistički podaci sadržavaju raščlambu podataka za svaku državu članicu. Izvješće se objavljuje i šalje Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu, Europskom nadzorniku za zaštitu podataka i nacionalnim nadzornim tijelima.
6. Agencija eu-LISA Komisiji na zahtjev dostavlja statističke podatke o specifičnim aspektima koji se odnose na provedbu ove Uredbe te statističke podatke na temelju stavka 3.

Članak 64.

Troškovi

1. Troškovi nastali u vezi s uspostavom i radom središnjeg sustava EES-a, komunikacijske infrastrukture, nacionalnog jedinstvenog sučelja, mrežne usluge i repozitorija podataka iz članka 63. stavka 2. idu na teret općeg proračuna Unije.
2. Troškovi nastali u vezi s integracijom postojeće nacionalne infrastrukture na granicama i njezinim povezivanjem s nacionalnim jedinstvenim sučeljem te u vezi s udomljavanjem nacionalnog jedinstvenog sučelja idu na teret općeg proračuna Unije.

Isključeni su sljedeći troškovi:

- (a) ured država članica za upravljanje projektima (sastanci, službena putovanja, prostorije);
 - (b) udomljavanje nacionalnih sustava informacijske tehnologije (prostor, provedba, električna energija, sustav hlađenja);
 - (c) rad nacionalnih sustava informacijske tehnologije (operateri i ugovori o podršci);
 - (d) prilagođavanje postojećih sustava graničnih kontrola i sustava policijskog nadzora za nacionalne sustave ulaska/izlaska;
 - (e) upravljanje projektima u vezi s nacionalnim sustavima ulaska/izlaska;
 - (f) projektiranje, razvoj, provedba, rad i održavanje nacionalnih komunikacijskih mreža;
 - (g) sustavi automatizirane granične kontrole, samoposlužni sustavi i e-vrata.
3. Troškove središnjih pristupnih točaka iz članaka 29. i 30. pojedinačno snosi svaka država članica, odnosno Europol. Troškove za povezivanje tih središnjih pristupnih točaka s nacionalnim jedinstvenim sučeljem i EES-om pojedinačno snosi svaka država članica, odnosno Europol.
 4. Svaka država članica i Europol na vlastiti trošak postavljaju i održavaju tehničku infrastrukturu potrebnu za provedbu poglavlja IV. i preuzimaju troškove koji proizlaze iz pristupa EES-u u tu svrhu.

Članak 65.

Obavješćivanje

1. Države članice obavješćuju Komisiju o tijelu koje se smatra voditeljem obrade, kako je navedeno u članku 39.
2. Države članice obavješćuju Komisiju i agenciju eu-LISA o nadležnim tijelima iz članka 9. stavka 2. koja imaju pristup u svrhu unosa, ispravka, dopune ili brisanja podataka, ostvarivanja uvida u podatke ili pretraživanja podataka. Tri mjeseca nakon što EES započne s radom u skladu s člankom 66. agencija eu-LISA objavljuje konsolidirani popis tih tijela u *Službenom listu Europske unije*. Države članice također bez odgode obavješćuju o svim izmjenama koje se na njih odnose. U slučaju takvih izmjena agencija eu-LISA jednom godišnje objavljuje ažuriranu pročišćenu verziju tih informacija.

3. Države članice obavješćuju Komisiju i agenciju eu-LISA o svojim imenovanim tijelima i svojim središnjim pristupnim točkama iz članka 29. te bez odgode obavješćuju o svim izmjenama koje se na njih odnose.
4. Europol obavješćuje Komisiju i agenciju eu-LISA o tijelu koje imenuje i svojoj središnjoj pristupnoj točki iz članka 30. te bez odgode obavješćuje o svim izmjenama koje se na njih odnose.
5. Agencija eu-LISA obavješćuje Komisiju o uspješnom dovršetku ispitivanja iz članka 66. stavka 1. točke (b).
6. Komisija informacije navedene u stavcima 1., 3. i 4. objavljuje u *Službenom listu Europske unije*. U slučaju promjena s tim u vezi Komisija jednom godišnje objavljuje ažuriranu pročišćenu verziju tih informacija. Komisija održava javne internetske stranice koje sadržavaju te informacije i koje se neprestano ažuriraju.

Članak 66.

Početak rada

1. Komisija odlučuje o datumu početka rada EES-a nakon što su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) donesene su mjere iz članka 36. te članka 50. stavaka 4. i 5.;
 - (b) agencija eu-LISA proglasila je uspješan dovršetak opsežnog ispitivanja EES-a koje u suradnji s državama članicama provodi agencija eu-LISA;
 - (c) države članice potvrdile su tehničke i pravne mjere za prikupljanje i prijenos u EES podataka iz članaka od 16. do 20. i o njima su obavijestile Komisiju;
 - (d) države članice obavijestile su Komisiju kako je navedeno u članku 65. stavcima 1., 2. i 3.
2. EES upotrebljavaju:
 - (a) države članice koje schengensku pravnu stečevinu primjenjuju u cijelosti; i
 - (b) države članice koje schengensku pravnu stečevinu još ne primjenjuju u cijelosti, no u pogledu kojih su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - i. provjera u skladu s primjenjivim postupcima schengenske evaluacije uspješno je dovršena;
 - ii. odredbe schengenske pravne stečevine o SIS-u stupile su na snagu u skladu s relevantnim aktom o pristupanju; i
 - iii. odredbe schengenske pravne stečevine o VIS-u potrebne za rad EES-a kako je utvrđeno ovom Uredbom stupile su na snagu u skladu s relevantnim aktom o pristupanju.
3. Država članica koja nije obuhvaćena stavkom 2. povezuje se s EES-om čim se ispune uvjeti iz stavka 1. točaka (b), (c) i (d) te iz stavka 2. točke (b). Komisija odlučuje o datumu početka rada EES-a u tim državama članicama.
4. Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o rezultatima ispitivanja provedenog u skladu sa stavkom 1. točkom (b).
5. Odluka Komisije iz stavaka 1. i 3. objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

6. Države članice i Europol počinju upotrebljavati EES od datuma koji odredi Komisija u skladu sa stavkom 1. ili, kada je to primjenjivo, u skladu sa stavkom 3.

Članak 67.

Ceuta i Melilla

Ovom Uredbom ne utječe se na posebna pravila koja se primjenjuju na gradove Ceutu i Melillu, kako je određeno u Izjavi Kraljevine Španjolske o gradovima Ceuti i Melilli u Završnom aktu uz Sporazum o pristupanju Kraljevine Španjolske Konvenciji o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985.

Članak 68.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 69.

Savjetodavna skupina

Agencija eu-LISA osniva savjetodavnu skupinu koja joj pomaže stručnim savjetima povezanim s EES-om, a posebno u pripremi njezina godišnjeg programa rada i godišnjeg izvješća o radu. Tijekom faze projektiranja i razvoja EES-a primjenjuje se članak 37. stavak 2.

Članak 70.

Osposobljavanje

Agencija eu-LISA obavlja zadatke povezane s pružanjem osposobljavanja za tehničku primjenu EES-a u skladu s Uredbom (EU) br. 1077/2011.

Članak 71.

Praktični priručnik

Komisija u bliskoj suradnji s državama članicama, agencijom eu-LISA i drugim relevantnim agencijama na raspolaganje stavlja praktični priručnik za provedbu EES-a i upravljanje njime. U praktičnom priručniku navedene su tehničke i operativne smjernice, preporuke i najbolja praksa. Komisija donosi praktični priručnik u obliku preporuke.

Članak 72.

Praćenje i evaluacija

1. Agencija eu-LISA osigurava uspostavu postupaka za praćenje razvoja EES-a s obzirom na ciljeve koji se odnose na planiranje i troškove te za praćenje funkcioniranja EES-a s obzirom na ciljeve koji se odnose na tehničke rezultate, troškovnu učinkovitost, sigurnost i kvalitetu usluge.
2. Agencija eu-LISA do 30. lipnja 2018., a zatim svakih šest mjeseci tijekom faze razvoja EES-a, podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o trenutnom stanju u pogledu razvoja središnjeg sustava EES-a, jedinstvenih sučelja i komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava EES-a i jedinstvenih sučelja. To izvješće sadržava detaljne informacije o nastalim troškovima i informacije o svim rizicima koji mogu utjecati na ukupne troškove EES-a koji su na teret općeg proračuna Unije u skladu s člankom 64. stavkom 1. i stavkom 2. prvim podstavkom. Nakon završetka faze razvoja EES-a agencija eu-LISA Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se detaljno objašnjava na koji su način ostvareni ciljevi, posebno oni povezani s planiranjem i troškovima, te se obrazlažu eventualna odstupanja.
3. Agencija eu-LISA za potrebe tehničkog održavanja ima pristup potrebnim informacijama koje se odnose na postupke obrade podataka koji se provode u EES-u.

4. Dvije godine nakon početka rada EES-a i svake dvije godine nakon toga agencija eu-LISA podnosi Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji izvješće o tehničkom funkcioniranju EES-a, među ostalim o njegovoj sigurnosti.

5. Tri godine nakon početka rada EES-a i svake četiri godine nakon toga Komisija izrađuje cjelovitu evaluaciju EES-a. Ta cjelovita evaluacija obuhvaća:

- (a) procjenu primjene ove Uredbe;
- (b) ispitivanje rezultata postignutih u odnosu na ciljeve i učinak na temeljna prava;
- (c) procjenu daljnje valjanosti temeljnih načela EES-a;
- (d) procjenu primjerenosti biometrijskih podataka koji se upotrebljavaju za pravilno funkcioniranje EES-a;
- (e) procjenu uporabe pečata u iznimnim okolnostima iz članka 21. stavka 2.;
- (f) procjenu sigurnosti EES-a;
- (g) procjenu svih posljedica, uključujući svaki neproporcionalan utjecaj na protok prometa na graničnim prijelazima i onih koji utječu na proračun Unije.

U evaluacije su uključene sve potrebne preporuke. Komisija prosjeđuje evaluacijsko izvješće Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom nadzorniku za zaštitu podataka i Agenciji Europske unije za temeljna prava osnovanoj Uredbom Vijeća (EZ) br. 168/2007 ⁽¹⁾.

Te evaluacije također uključuju procjenu korištenja odredbama iz članka 60. i u smislu učestalosti – broj državljana trećih zemalja koji se koriste tim odredbama po državi članici, njihovo državljanstvo i prosječno trajanje njihova boravka – i u smislu praktičnih posljedica, te se njima uzimaju u obzir sve povezane promjene u viznoj politici Unije. U prvo evaluacijsko izvješće mogu se uključiti mogućnosti s obzirom na postupno ukidanje odredaba iz članka 60. i njihovu zamjenu instrumentom Unije. Njemu se, prema potrebi, prilaže zakonodavni prijedlog o izmjeni odredaba iz članka 60.

6. Države članice i Europol dostavljaju agenciji eu-LISA i Komisiji informacije potrebne za sastavljanje izvješća iz stavaka 4. i 5. u skladu s kvantitativnim pokazateljima koje su prethodno utvrdile Komisija, agencija eu-LISA ili obje. Tim informacijama ne smiju se ugroziti metode rada te one ne smiju obuhvaćati informacije kojima se otkrivaju izvori, članovi osoblja ili istrage imenovanih tijela.

7. Agencija eu-LISA Komisiji dostavlja informacije potrebne za izradu cjelovitih evaluacija iz stavka 5.

8. Poštujući odredbe nacionalnog prava o objavi podataka osjetljive prirode, svaka država članica i Europol sastavljaju godišnja izvješća o učinkovitosti pristupa podacima iz EES-a za potrebe izvršavanja zakonodavstva, a ta izvješća sadržavaju informacije i statističke podatke o:

- (a) tome je li uvid u podatke ostvaren u svrhu identifikacije ili bilježaka o ulasku/izlasku te o vrsti kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela koje je dovelo do ostvarivanja uvida;
- (b) ponuđenim razlozima za potkrepljivanje sumnje da je dotična osoba bila obuhvaćena ovom Uredbom;
- (c) ponuđenim razlozima protiv pokretanja ostvarivanja uvida u podatke iz sustavâ za automatizirano prepoznavanje otisaka prstiju ostalih država članica na temelju Odluke 2008/615/PUP, u skladu s člankom 32. stavkom 2. točkom (b) ove Uredbe;

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 168/2007 od 15. veljače 2007. o osnivanju Agencije Europske unije za temeljna prava (SL L 53, 22.2.2007., str. 1.).

- (d) broju zahtjevâ za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva;
- (e) broju i vrsti slučajeva u kojima je pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva doveo do uspješnih identifikacija;
- (f) broju i vrsti slučajeva u kojima su se upotrebljavali hitni postupci iz članka 31. stavka 2. te članka 32. stavka 2. drugog podstavka, uključujući one slučajeve u kojima središnja pristupna točka nakon naknadne provjere nije prihvatila navedenu hitnost.

Državama članicama na raspolaganje se stavlja tehničko rješenje kako bi se olakšalo prikupljanje podataka navedenih u prvom podstavku ovog stavka u svrhu sastavljanja statističkih podataka iz ovog stavka. Komisija donosi provedbene akte o specifikacijama tehničkog rješenja. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 68. stavka 2.

Godišnja izvješća država članica i Europolâ šalju se Komisiji do 30. lipnja sljedeće godine.

Članak 73.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova Uredba primjenjuje se od datuma o kojem odluči Komisija u skladu s njezinim člankom 66. stavkom 1., uz iznimku sljedećih odredaba, koje se primjenjuju od 29. prosinca 2017.: članaka 5., 36., 37., 38., 43. i 51. ove Uredbe; članka 61. točke 5. ove Uredbe u pogledu članka 17.a stavka 5. Uredbe (EZ) br. 767/2008; članka 61. točke 10. ove Uredbe u pogledu članka 26. stavka 3.a Uredbe (EZ) br. 767/2008; i članaka 62., 64., 65., 66., 68., 69. i 70. te članka 72. stavka 2. ove Uredbe.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu 30. studenoga 2017.

Za Europski parlament

Predsjednik

A. TAJANI

Za Vijeće

Predsjednik

M. MAASIKAS

*PRILOG I.***POPIS MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA IZ ČLANKA 41. STAVKA 2.**

1. Organizacije UN-a (npr. UNHCR);
 2. Međunarodna organizacija za migracije (IOM);
 3. Međunarodni odbor Crvenog križa.
-

PRILOG II.

POSEBNE ODREDBE ZA DRŽAVLJANE TREĆIH ZEMALJA KOJI PRELAZE GRANICU NA TEMELJU VALJANOG FTD-A

1. Odstupajući od članka 16. stavaka od 1. do 3. ove Uredbe, za državljane trećih zemalja koji prelaze granicu na temelju valjanog FTD-a granična tijela:
 - (a) otvaraju ili ažuriraju njihov osobni dosje u kojem su sadržani podaci iz članka 17. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ove Uredbe. Usto, njihov osobni dosje sadržava naznaku da je dotični državljanin treće zemlje nositelj FTD-a. Zbog te se naznake u bilješku o ulasku/izlasku automatski dodaje karakteristika FTD-a koja se odnosi na višestruke ulaske,
 - (b) za svaki od ulazaka na temelju valjanog FTD-a u bilješku o ulasku/izlasku unose podatke navedene u članku 16. stavku 2. točkama (a), (b) i (c) ove Uredbe, kao i naznaku da se ulazak temeljio na FTD-u.

Kako bi se izračunalo maksimalno trajanje tranzita, smatra se da to razdoblje započinje datumom i vremenom ulaska. EES automatski izračunava datum i vrijeme isteka dopuštenog tranzita u skladu s člankom 3. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 693/2003.
 2. Osim toga, prilikom prvog ulaska na temelju FTD-a u bilješku o ulasku/izlasku unosi se datum isteka valjanosti FTD-a.
 3. Članak 16. stavci 3. i 4. primjenjuju se *mutatis mutandis* na državljane trećih zemalja koji su nositelji FTD-a.
 4. U svrhu provjere na granici na kojoj se upotrebljava EES i na državnom području država članica, državljani trećih zemalja koji prelaze granicu na temelju valjanog FTD-a podliježu *mutatis mutandis* provjerama i identifikacijama predviđenima člancima 23. i 26. ove Uredbe te člankom 19.a Uredbe (EZ) br. 767/2008 koji se primjenjuju na državljane trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize.
 5. Točke od 1. do 4. ne primjenjuju se na državljane trećih zemalja koji prelaze granicu na temelju valjanog FTD-a, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - (a) te se osobe nalaze u željezničkom tranzitu; i
 - (b) te se osobe ne iskrcavaju na državnom području države članice.
-